

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

24'üncü Birleşim
3 Aralık 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- YOKLAMALAR

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Hakkâri Milletvekili Öznur Bartın'ın, Hakkâri'nin yerel sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Ankara Milletvekili Aylin Yaman'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- İstanbul Milletvekili Serkan Bayram'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

V.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun, İmamoğlu'yla ilgili iddianameye ilişkin açıklaması
- 2.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, TÜİK'in açıkladığı enflasyon rakamlarına ilişkin açıklaması
- 3.- Ankara Milletvekili Zehranur Aydemir'in, savunma sanayisinde yaşanan gelişmelere ilişkin açıklaması
- 4.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, engelli vatandaşların sorunlarına ilişkin açıklaması
- 5.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 6.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 7.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, Cumhurbaşkanının Kabine toplantısından sonra yaptığı basın açıklamasına ilişkin açıklaması
- 8.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl'nın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 9.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, "avlanma" adı altında yürütülen faaliyetlere ilişkin açıklaması
- 10.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 11.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, Nusrettin Yılmaz'ın vefatının 31'inci yılına ilişkin açıklaması
- 12.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Plan ve Bütçe Komisyonunda getirilen önergeye ilişkin açıklaması
- 13.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 14.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 15.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, trafik cezalarına ilişkin açıklaması
- 16.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Alanya için taleplerine ilişkin açıklaması
- 17.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, gözaltına alınan Toplumsal Özgürlük Partisi üyelerine ilişkin açıklaması
- 18.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, geçen günlerde Diyarbakır'da yapılan açıklamaya ilişkin açıklaması
- 19.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Heykeltıraş Murat Alınak'ın vefatına ilişkin açıklaması
- 20.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 21.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, özel gereksinimli çocukların eğitimine ilişkin açıklaması
- 22.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, Abant'a ve Yedigöller'e alternatif yol yapım tartışmasına ilişkin açıklaması
- 23.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 24.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Karabük'ün Yenice ilçesindeki Gökbel Köyü Hamas Kıranı Tümü'lüsü'ne ilişkin açıklaması
- 25.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 26.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, Ankara'daki bir okulda yaşanan görüntülere ilişkin açıklaması

- 27.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 28.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 29.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Mersin Toroslar'daki Arslanköy'de maden çıkaran bir şirketin projesine ilişkin açıklaması
- 30.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, tüm engelliler adına iktidara seslenmek istediğine ilişkin açıklaması
- 31.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Iğdır'da yaşanan hava kirliliğine ilişkin açıklaması
- 32.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, gıda enflasyonuna ilişkin açıklaması
- 33.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, 5 Aralık kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilisinin yıl dönümüne, 1 Ekim 2024'te başlayan sürece, bir sempozyum için Mesud Barzani'ye yapılan davetle ilgili tartışmaya, on birinci yargı paketine ilişkin açıklaması
- 34.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, açıklanan enflasyon verilerine, bir grup kamu çalışanına ek ödeme verilmesi kararına, İçişleri Bakanlığının soruşturma başlattığı ziyarete, Avrupa Parlamentosunda verilen soru önergesine ilişkin açıklaması
- 35.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, taşra kariyer uzmanlarının özlük haklarına ve defterdarlıkların Gelir İdaresi Başkanlığı çatısı altında birleşmesine ilişkin açıklaması
- 36.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, on birinci yargı paketine, 3 Aralık 1994'te bombalanan gazeteye, dün gözüaltına alınan gençlere, TÜİK Başkanı Doktor Erhan Çetinkaya'ya ilişkin açıklaması
- 37.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Dünya Engelliler Günü'ne, bugün açıklanan enflasyon oranlarına, Komisyonunda yapılan bütçe görüşmelerine, Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 38.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, Millî Dayanışma, Demokrasi ve Kardeşlik Komisyonunun yaptığı toplantılara ve terörsüz Türkiye'ye, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Devlet Bahçeli'ye yönelik dün yapılan açıklamalara ilişkin açıklaması
- 39.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, tutuklamaya sevk edilen öğrencilere ilişkin açıklaması
- 40.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 41.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 42.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 43.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanına seslenmek istediğine ve Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 44.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Mazgirt ilçesinde yürütülen avcılık faaliyetlerine ilişkin açıklaması
- 45.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Paşalimanı Deniz Üssünde yerleşik durumdaki Türk askerî güçlerine ilişkin açıklaması
- 46.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, hasta mahpus Delal Tekdemir'e ilişkin açıklaması
- 47.- İstanbul Milletvekili Seda Gören'in, Avrupa Parlamentosu Üyesi Marion Marechal Le Pen'in ifadelerine ilişkin açıklaması
- 48.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın 23'üncü Birleşimde yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 49.- Kayseri Milletvekili Sayın Bayar Özsoy'un, Kayseri'de "Seyyid-i Sırdan" temasıyla düzenlenecek olan anma programına ilişkin açıklaması
- 50.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, bütün kamu çalışanlarının maaşlarında iyileştirme yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 51.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Şavşat Belediyesi işçilerinin işe iade davalarına ilişkin açıklaması
- 52.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Kayseri'nin Akkışla ilçesinin GSM sorununa ilişkin açıklaması

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

- 1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Tayvan Ulusal Savunma ve Güvenlik Araştırmaları Enstitüsünden gelen heyete "Hoş geldiniz." denilmesi
- 2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Konya'dan gelen misafirlere "Hoş geldiniz." denilmesi
- 3.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Kütahya'dan gelen misafirlere "Hoş geldiniz." denilmesi
- 4.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden İstanbul Saint Benoît Lisesi öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi
- 5.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Türkiye Özel Eğitim Kurumları Derneği Genel Başkanı Suna Köten ve Yönetim Kurulu üyelerine "Hoş geldiniz." denilmesi

B) Duyurular

1.- Başkanlıkça, 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin Genel Kuruldaki görüşme takvimine ilişkin Danışma Kurulu önerisinin 20/11/2025 tarihli 20'nci Birleşimde kabul edildiğine, Bütçe Kanunu Teklifi ile Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin Genel Kuruldaki görüşme programının Türkiye Büyük Millet Meclisi internet sayfasında yayımlandığına ve bastırılarak üyelere dağıtıldığına; bütçe üzerinde şahsı adına söz almak isteyen üyelerin söz kayıt işlemlerinin 5 Aralık 2025 Cuma günü 11.30 ile 12.00 saatleri arasında Büyük Grup Toplantı Salonu'nda Başkanlık Divanı Kâtip Üyelerince yapılacağına, söz kaydını her üyenin bizzat yaptırması gerektiğine, başkası adına söz kaydı yapılamayacağına, belirtilen saatlerden sonra söz kayıtlarının Kanunlar ve Kararlar Başkanlığınca yapılacağına ilişkin duyuru

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 20 milletvekili tarafından, kamu kurumlarının, kamuya bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların basın ve dijital medya kuruluşlarına verdiği reklam ve ilanların kamu kaynaklarının eşitlik ve hakkaniyet ölçülerine göre verilip verilmediğinin tespiti ve varsa hukuka aykırılıkların belirlenerek giderilmesine yönelik tedbirlerin alınması amacıyla 3/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Aralık 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, kamu zararına yol açan uygulamaların önlenmesi, 2023-2025 döneminde uygulanan tasarruf tedbirlerinin hedeflerine ne ölçüde ulaştığı, kamu maliyesine gerçek etkisinin ne olduğu, hangi alanlarda başarısızlık yaşandığı, tasarruf yükünün hangi toplumsal kesimlere yansıdığı ve kamu kaynaklarının ne ölçüde etkin kullanıldığı hususlarının tüm boyutlarıyla ortaya konulması, tespit edilecek aksaklıkların giderilmesi amacıyla 3/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Aralık 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, engelli yurttaşların temel haklarını yaşama geçirmek ve engelli yoksulluğunu ortadan kaldırmak amacıyla 3/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Aralık 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3 Aralık 2025 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Nermin YILDIRIM KARA (Hatay), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

----- 0 -----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 24'üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Hakkâri'nin yerel sorunları hakkında söz isteyen Hakkâri Milletvekili Sayın Öznur Bartın'e aittir.

Buyurun Sayın Bartın. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Uğultular)

BAŞKAN - Arkadaşlar, hatibi çağırdık kürsüye, o yüzden lütfen sessiz olalım.

Buyurun.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Hakkâri Milletvekili Öznur Bartın'ın, Hakkâri'nin yerel sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

ÖZNUR BARTIN (Hakkâri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hakkâri'nin çürütülen sağlık sistemi ve Van-Hakkâri kara yolunda bitmeyen ölümler... Bu iki sorunu bıkmadan, usanmadan teşhir etmeye devam edeceğim. İkisi de aynı siyasi anlayışın, aynı ihmaller zincirinin, aynı kötücül yönetim sisteminin sonucudur; yıllardır uyarıyoruz, yıllardır soruyoruz, yıllardır önergelerle ve Meclis kürsüsünden anlatıyoruz.

Van-Hakkâri kara yolu artık bir ulaşım hattı değil adım adım işleyen bir ölüm koridorudur. 30 Kasım 2025'te Zerneke Baraj Gölü çevresinde 3 genç Furkan, Rojhat ve Cihat 20'li yaşlarında hayatlarını kaybetti; ne koruyucu bariyer vardı ne uyarı sistemi ne de en temel mühendislik standardı. Bu gençler iktidarın göz göre göre sürdürdüğü ihmalin kurbanı oldular. Peki, bu ilk miydi? Hayır. Sadece son bir yılda Zerneke'te 6 yurttaş, Sere Solan'da kaya düşmesi sonucu 2 yurttaş, Sarıtaş'ta 5 yurttaş, aynı yolda nisan ayında 8 yurttaş yaşamını yitirdi. Bunlar kaza değil sistematik ve yönetilemeyen bir cinayet zinciridir. Heyelan riski biliniyor, yol geometrisi biliniyor, bariyer eksikliği biliniyor, çökme bölgeleri biliniyor; peki, Bakanlık ne diyor? "Çelik ağı yaptık, perde duvar yaptık. Çalışmalar sürüyor." Sahada neyi görüyorsunuz? Dökülen bir yol, kapanmayan riskler, yenilenen facialar ve her kazadan sonra aynı klişe açıklamalar. Bu, düpedüz yaşam hakkının ihlalidir; bu, "Çalışmalar sürmektedir." perdesiyle kapatılamayacak büyüklükte bir kurumsal sorumsuzluktur.

Buradan açıkça soruyorum: Daha kaç canın yitip gitmesini bekleyeceksiniz? Kürt'ün ölümü bu kadar ucuz mu sizin gözünüzde? Bu yol için artık laf değil acil müdahale zorunludur. Jeoteknik stabilizasyon yapılacak, bariyerler yenilenecek, yol

geometrisi bilimsel normlara göre yeniden tasarlanacak, uyarı sistemleri kurulacak, Afet Risk Azaltma standartları koşulsuz uygulanacak çünkü bu devletin, Anayasa gereği yaşamı koruma yükümlülüğü vardır. Bu yükümlülüğün yerine getirilmediği her gün, her saat, her ölüm siyasi iktidarın sorumluluğundadır.

Değerli arkadaşlar, Van-Hakkâri kara yolunda nasıl yurttaşın canı değersiz görülüyorsa Hakkâri'nin sağlık kurumlarında da aynı zihniyet hâkimdir. Kayırmacılık, liyakatsizlik, şiddet kültürü ve kurumsal çürüme almış başını gidiyor. SES Hakkâri Şubesinin raporu artık saklanamayacak bir gerçeği iktidarın yüzüne vuruyor. Hakkâri'de sağlık sistemi sadece zayıflamıyor, bilinçli bir tercihin sonucu olarak çökertiliyor. İl Sağlık Müdürünün sağlık emekçileri karşısında kullandığı aşağılayıcı ifadeler, hakarete varan tutumlar bir utançtır. Sağlık emekçilerine yönelik mobbing, baskı ve sözlü şiddet iddiaları artık günlük rutine dönüşmüştür; böyle bir iklimde hizmetin niteliğinden söz etmek mümkün değildir. İdari kadroların liyakatsizliği sağlık emekçilerini de halkı da ölüme sürüklemektedir. Üstelik yolsuzluk iddiaları hem yerel hem ulusal basında yer alırken tek bir ciddi soruşturma dahi açılmamıştır. Bu sessizlik, bu suskunluk idari yapının sorumluluğu değil ortaklığıdır.

Hakkâri'de hemşire, ebe, laborant, paramedik, psikolog ve sosyal çalışmacı eksik. İl içi tayinler yıllardır açılmıyor. Sağlık emekçileri hayatlarını hiçe sayan bir idari pratikle düzensizliğe mahkûm ediliyor. Halk Sağlığı Başkanının bir sağlık emekçisini tehdit ettiği ve buna dair tutanak tutulduğu hâlde hiçbir soruşturma yapılmaması bu yönetsel çürümenin artık normalleştirildiğini göstermektedir. Bu, sadece görev ihmalı değil kurumsal şiddetin bizzat yönetim eliyle teşvik edilmesidir.

Fiziki koşullar çökmüş durumda, aile sağlığı merkezleri yetersiz, TSM yetersiz, devlet hastanesi yetersiz. Yüksekova'da hâlâ anjiyo yok, anjiyo. ÇEMATEM yok, AMATEM yok, ÇİM yok; kadın doğum ve çocuk hastanesi ne merkezde var ne Yüksekova'da. Uzman doktor eksikliği randevu sistemini çökertmiş, yurttaş acile mahkûm edilmiştir. MR ve tomografi raporlarının taşeron şirket tarafından yanlış yorumlandığı iddiaları artık halk sağlığını değil yaşam güvencesini tehdit etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ÖZNUR BARTİN (Devamla) - Hastanelerde yemekler hijyenik değil, kantin fiyatları fahiş, aile planlaması hizmetleri mevzuata aykırı biçimde eksik veriliyor. Psikososyal destek birimleri hiçbir gerekçe olmadan kapatılıyor, acil istasyonlarında vaka dağılımı adil değil. Bu tablo bir yönetim değil bir çöküş, bir terk ediş, bir görmezden geliş tablosudur. Bu tablo, "Hakkâri size mecbur, nasılsa ses çıkaramaz." diyen bir siyasi anlayışın ürünüdür.

Bu kürsüden bir kez daha söylüyorum: Van-Hakkâri kara yolunda yaşanan ölümlü kazalar durdurulmalı, Hakkâri'de sağlık sistemi yeniden inşa edilmeli. Bu sorunlar çözülünceye kadar bizler Hakkâri'nin sesi olmaya devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Gündem dışı ikinci söz, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü münasebetiyle söz isteyen Ankara Milletvekili Sayın Aylin Yaman'a aittir.

Buyurun.

2.- Ankara Milletvekili Aylin Yaman'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

AYLİN YAMAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün 3 Aralık Dünya Engelliler Günü. Hatırlatarak başlayalım; bugün bir kutlama değil yıllardır örselenen, görmezden gelinen engellilerimize karşı sorumluluklarımızı hatırlama ve hatırlatma günüdür.

Bu önemli günde sorumluluklarımızı 6 başlıkta hatırlatmak istiyorum. Birincisi, ölçmezseniz yönetemezsiniz. Gerçek sayısını bilmediğiniz bir topluluğun derdine derman olmanız, sorunlara çözüm bulmanız maalesef mümkün değil. İlk işimiz, tıpkı sağlık sistemimizdeki "ICD" tanı kodları gibi, kişinin sağlık durumunu, bunun gündelik yaşam işlevlerine etkisini ve çevresel koşulların işlevselliğini nasıl kolaylaştırıp veya zorlaştırdığını değerlendirerek açıklayan modern, bütüncül bir Dünya Sağlık Örgütü sınıflandırma sistemi olan ICD kodlarına göre yapılandırmaktır. Bu kodlama sadece "Hastalık var mı?" diye bakmaz, kişiyi kendi yaşam koşullarıyla birlikte bütüncül olarak değerlendirir. Böylelikle, doğru engellilik tanımını, gerçek engelli sayısını, doğru engelli alt sınıflandırmasını, doğru engellilik oranını, hakkaniyetli raporlamayı, gerçek rehabilitasyon ihtiyacını ve eğitimde, istihdamda, emeklilikte doğru politika üretme imkânını sağlar. Kısacası, düğme baştan doğru iliklenir.

İkincisi, engelliler kesinlikle hayatın içinde olmalıdır. Eğitimde mümkün olduğunca kaynaştırma sağlanmalı, tüm akranlarıyla birlikte olmalıdır. Gölge öğretmen sistemi kamu tarafından ücretsiz sağlanmalı, engelli öğrenci, veli ve okul idaresi rahatlatılmalıdır. Mümkün olduğunca engeline özel eğitim merkezi sayısı artırılmalı ama amaç bina açmak değil insan kaynağı yatırımı olmalıdır. Bu merkezlere ve rehabilitasyon sistemlerine konuya özel öğretmen, sosyal hizmet uzmanı, psikolog, PDR uzmanı, fizyoterapist, ergoterapist, dil ve konuşma terapisti, sağlık bakım teknisyeni, çocuk gelişimci, diyetisyen, engelli bakım teknikeri gibi özelleşmiş kadrolar derhâl atanmalıdır. Bu meslek gurupları iyi eğitimlerden geçmiş ve atanmayı beklemektedir. Buna rağmen, maliyetler düşünülerek yetkin olmayan az sayıda kadroyla işi sürdürmek her gün medyada gördüğümüz şiddet ve suistimal vakalarına zemin hazırlamaktadır. Devlet destekli rehabilitasyon merkezi sayısı uzun yıllardır aynı kalmış, yeni merkez açmak için hedefler sadece birer birer artırılarak konmuştur yani gereken önem verilmemektedir. Rehabilitasyon süreçleri her anlamda göz ardı edilmekte, protez, ortez, işitme cihazı gibi destek cihazlar düşük geri ödeme sistemi nedeniyle yüksek maliyete neden olmaktadır.

Üçüncüsü, engelliler için istihdam çok önemlidir. Sosyal yardımlar değerlidir fakat esas değerli olan iş yaşamına katılımdır. Kotalar birçok kamu kurumunda doygunluğun üzerindedir. Oranlar yeniden değerlendirilmeli ve mutlaka artırılmalıdır. Çalışma yaşamındaki engellilerin sadece yüzde 25'i çalışabilmektedir, bu oran kadın engellilerde çok daha düşüktür. E-KPSS'de yüksek puanlarına rağmen yerleştirilemeyen çok sayıda engelli aday bulunmaktadır. Kontenjanların artırılması, yerleştirme kriterlerinin gözden geçirilmesi ve engelli öğretmenler, sağlıkçılar, mühendisler gibi uzman meslek gurupları için ek kadrolar oluşturulmalıdır.

Dördüncüsü, engelli aylıklarının hesaplanma şekli insani değildir. Aylıklar, bireyin gelirini esas alarak hesaplanmalı, hane temelli olmamalıdır. Ailedeki herhangi bir miras, mal varlığı veya gelir engellinin bağımsız yaşam hakkını engelleyerek aylığa erişimini de ortadan kaldırmaktadır. Bu nedenle hesaplama yöntemi değiştirilmeli, engellinin bireysel geliri esas alınmalı ve asgari ücret düzeyinde destek sağlanmalıdır.

Beşincisi, emeklilik engelliler için artık âdeta ulaşılamaz bir statüdür. Emeklilik hesabı sadece çalışma gücü kaybı üzerinden değerlendirilemez, tıpkı haysiyet sınıflandırmasındaki gibi ya da vazgeçtiğiniz "balthazard formülü" uygulaması gibi mutlaka engellinin tüm yaşamını değerlendiren bütüncül bir bakış gerekir. Üstelik 2008 öncesi sigortalılar için olduğu gibi, sahip oldukları emeklilik hakları bir anda ellerinden alınıp daha çalışmaları gereken çok uzun yıllar olduğunu söylemek asla hakkaniyetli ve vicdani değildir.

Altıncısı, bakım emeği göz ardı edilmektedir. Bu emek neredeyse tamamen kadınların üzerine yüklenmekte, kadınların eğitim ve istihdamdan uzaklaşmasına yol açmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

AYLİN YAMAN (Devamla) - Bu nedenle, parti programımızda da yer alan kapsamlı bir bakım güvence sistemi kurulması zorunludur. Unutmayalım, engellilik sadece engeli olan bireyi değil tüm aileyi ilgilendiren, özellikle kendilerinden sonra ne olacağıyla ilgili ebeveynlere büyük kaygı yükleyen toplumsal bir konudur. Meclis çatısı altında kurulan, benim de üyesi olduğum Engelli Komisyonunda tüm bunlara çözüm üretmeyi ve engellinin üstün yararını gözetmeyi hedefliyoruz. Bitirirken, sevgi maalesef tüm engelleri aşmamaktadır; engelleri aşan, sadece doğru ve hak temelli kurallar setidir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP, DEM PARTİ, MHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Gündem dışı üçüncü söz, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü münasebetiyle söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Serkan Bayram'a aittir.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- İstanbul Milletvekili Serkan Bayram'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

SERKAN BAYRAM (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; yüce Meclisimizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Cemal Öztürk Vekilimiz vardı, iki gün önce Hakk'ın rahmetine kavuştu. Deniz Baykal Vekilimiz vardı, Hakk'ın rahmetine kavuştu. Benim gibi sinemacı, sanat adamı Sırrı Süreyya Bey vardı, Hakk'ın rahmetine kavuştu. Mihrali Aksu Erzincanlı hemşehrim vardı, Hakk'ın rahmetine kavuştu. Rabb'im şefaatlerine nail eylesin; bütün vekillerimize, Rahmetirahman'a kavuşanlara Allah'tan rahmet diliyorum. Sevelim, sevillelim bu dünya kimseye kalmıyor. Önemli olan, bu güzel gök kubbede hoş bir seda bırakabilmek, kenetlenilebilmek, başarabilmek. Ben, engelliler alanındaki -bugün 3 Aralık, bir gün değil her gün hatırlanmalı- bütün yasama faaliyetlerine desteklerinden dolayı bütün milletvekillerimize, bütün partilerimize, Genel Başkanlarına teşekkür ediyorum ve buradan vekillerimizi alkışlıyorum. (Alkışlar)

Değerli milletvekillerimiz, son yirmi dört yılda Cumhurbaşkanımızın riyasetinde engelliler alanında sessiz devrimi yaptık. Türkiye Yüzyılı'nda bu sessiz devrimi taçlandıralım diyorum. Yasamada engelli vekillerimiz oldu çok şükür. Yargıda hâkim, savcı olmadık, beni yapmadılar; sonra "Buğday Tanesi" dedik, desteğinizle yasayı değiştirdik ve engelli kardeşlerimiz hâkim, savcı oldu. Dün Külliye'de atama kura töreninde ilk defa engelli kardeşlerim adli ve idari hâkimliğe atandılar. Bu başarı hepimizin, bu başarı sizlerin, bu başarı aziz milletimin. İnsanı yaşat ki devlet yaşasın. Şimdi nerede eksik kaldık? Yürütme alanında. Engelli kaymakamımız olsun istiyoruz, engelli valimiz olsun istiyoruz; yüz yıl boyunca yok, bu ayıp hepimizin ayıbı! Engelli büyükelçimiz olsun istiyoruz, engelli bakanımız olsun istiyoruz, engelliler bakanlığımız olsun istiyoruz.

TURAN YALDIR (Aksaray) - Yapın efendim, ülkeyi yönetiyorsunuz.

SERKAN BAYRAM (Devamla) - Başörtülü valimiz oldu, bakanımız oldu; kıyamet mi koptu? Güzel olan buydu. Ermeni kökenli kaymakamımız oldu, güzel olan buydu. Biz Kürt'ü Türk'ü, Alevi'si Sünni'si bir mozağız, bir aşureyiz; o yüzden, devletin temsiliyet alanında da bu kardeşlerimizi görmek istiyoruz. Devlet elle, ayakla yönetilmiyor; devlet gönülle, düşünceyle, beyinle yönetiliyor; önemli olan, buralarda engel olmaması. Bir parmak, elli yıllık hayat, sizinle beraber görev yapmaktan da onur duydum. Engelsiz bir dünyayı hep beraber kuracağız, kimsenin engelinden dolayı geri kalmadığı bir dünyayı da hep beraber var edeceğiz. Ben yaşadım, bu hayatın içinden gelen bir insan olarak lisanihâlle söylüyorum, benden sonraki insanlarımız yaşamasın. Gelin, cumhuriyetimizin 100'üncü yılını bitirmişken, 2'nci yüzyılında bunu hep beraber başaralım ve bu bakanlığı ülkemize kazandıralım.

Dünya bunu kurmaya başladı. Her yerde konuştum. İtalya'da engelli nüfusu yüzde 5, bugün, Engelliler Bakanlığını kurdu, Yeni Zelanda kurdu. Bu yeni akım, yeni nesil projeyi bütün dünya harekete geçiriyor; bu bir gerçek. Afatlar, depremler, savaşlar ortada. Dünyada ne yapıyoruz? Birleşmiş Milletlerde üç şey global: Çocuk, kadın, engelli. Çocuk hakları o çatı altında, UNICEF. Kadın hakları, UN Women. Engelli hakları merkezi yok. UNICEF ve UN Women var ama UN "disability" engelli hakları merkezi yok. Ülkemde 10 milyon; dünyada 1,5 milyar, ailesiyle beraber 4-5 milyara tekabül ediyor. Bu merkezi BM'deki konuşmamda... Barış elçisi oldum, Avrupa Ekonomi Senatörü oldum. Avrupa Parlamentosu, İngiltere Parlamentosu, Avrupa Konseyi; her yerde konuştum, "Gelin, bunu kuralım." dedim. Cenevre'de PAB'in Genel sekreteri Sayın Martin "Sen imparatorsun. Destek veriyoruz." dedi. "Bunun merkezini de İstanbul yapalım." dedim. UN "disability"i de kurarak inşallah -İstanbul'umuzun, Türkiye'mizin tanıtımı açısından çok önem arz ediyor- bunu başaracağız, barışın ve kardeşliğin de dili olacak. Engellilik alanında İstanbul'umuz ve Türkiye'yi de dönüştüreceğiz, ben buna kalben inanıyorum. Bugüne kadar çok yol katedildi, bundan sonrası da yapılacaktır. Bu Meclis çok şey başardı, bu Gazi Meclis engelliler alanında her türlü desteği verdi; inşallah, bundan sonraki süreçte de bu desteği verecek ve inşallah engelsiz bir dünyayı inşa edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SERKAN BAYRAM (Devamla) - Bir de değerli vekillerim, akran zorbalığı çok önemli. Buğday Tanesi filmi bütün dünyada izleniyor; okullarda, EBA'da... Gidiyorum okullara, çocuklarımıza izletiyoruz, motive ediyoruz rol model olarak. Geçmişte benim elimi gören çocuk kaçarken bugün elime sarılıyor; aynayız, aynaya yansıtacağız. Gorbacov'un alnında leke vardı; benim gönül dünyamda devlet başkanı olmuştum çocukken, bu beni belki buralara taşıdı dedim. O yüzden ekranda, aynada bunlar olacaktır ve motivasyon olacaktır; akran zorbalığını bitecektir, üniversitedeki gençlerimize motivasyon olacaktır, empati oluşturacaktır ve insanlarımız bununla beraber yaşamayı da öğrenecektir.

Ben tekrar tekrar teşekkür ediyorum. Yüce Meclisimizi sevgi, saygı, muhabbetle selamlıyorum. "Yâr olur, ağyar olur, dildar olur, serdar olur." İnşallah, ilelebet serdar olur. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 30 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Harun Mertoğlu, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun, İmamoğlu'yla ilgili iddianameye ilişkin açıklaması

HARUN MERTOĞLU (Rize) - İmamoğlu suç örgütü iddianamesi mahkemece kabul edildi. "İçi boş" "paçavra" diye küçümsediğiniz, 105'i tutuklu 407 sanık hakkında hazırlanan iddianamede rüşvet var, irtikap var, dolandırıcılık var, ihaleye fesat karıştırma var, suç gelirlerinin aklanması, kişisel verileri kaydetme ve yayma, suç delillerini gizleme...

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - İspatlandı mı bunlar acaba?

HARUN MERTOĞLU (Rize) - ...haberleşmenin engellenmesi, kamu malına zarar verme, halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma, çevrenin kasten kirlenmesi var. Kurultay üstüne kurultay yapmak, kimin kime âşık olacağıyla ilgilenmek yerine yaklaşmakta olan duruşma günü için hazırlık yapmanızı öneririm.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Hayır, sana mı soracağız biz kurultayı?

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Sana mı sorulacaktı kurultay?

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - İddianame daha yeni çıkmış... Niye böyle bir konuşma yapıyorsun da geriyorsun Meclisi?

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Ya, sen kendi işine baksana!

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Sen gel o zaman kurultaya karar ver. Saygısız!

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Hatırlatmak istediğim bir husus daha var: Canlı yayın talebinizin gösteri ve şov amaçlı olduğu ortada fakat dosyada 406 sanık daha var.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Ya, 10 belediye başkanını görevden aldınız, bunun adına "metal yorgunluk" dediniz, hâlâ yüzüstü yüzüstü konuşuyorsunuz ya!

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Sen gel, kurultaya karar ver!

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Bunların rızaları var mı? Anladığım kadarıyla o ayrıntı sizin pek umurunuzda değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Hâlâ yüzüstü yüzüstü konuşuyorsunuz ya!

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Kes sesini, önüne bak!

BAŞKAN - Sayın Bektaş...

2.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, TÜİK'in açıkladığı enflasyon rakamlarına ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; TÜİK kasım ayı enflasyonunu yüzde 0,87; altı aylık enflasyonu ise yüzde 12,28 olarak açıkladı. Milyonlarca yurttaşımız TÜİK'in açıkladığı bu enflasyon rakamları üzerinden yapılan hesaplarla maaşına zam alacak. Yurttaşlarımızın markette, pazarda gördüğü fiyatlarla örtüşmeyen enflasyon oranını belirleyen TÜİK Başkanı geçtiğimiz günlerde seyyanen 30 bin lira zam aldı.

Buradan TÜİK Başkanı'na sesleniyorum: Enflasyon oranları mademki düşerek ilerliyor, senin maaşına neden seyyanen zam yapıldı? Emekliler filelerini dolduramazken, asgari ücretliler marketlerin önünden geçemezken senin maaşına ek zam geliyor ama milyonlarca yurttaşımızın maaşına yapılan zam senin belirlediğin gerçek dışı rakamlarla hesaplanıyor; vicdanın sızlamıyor mu? Yurttaşlarımızın zamlarını gasbenden enflasyon rakamları nedeniyle TÜİK Başkanı'na istifaya davet ediyorum.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aydemir...

3.- Ankara Milletvekili Zehranur Aydemir'in, savunma sanayisinde yaşanan gelişmelere ilişkin açıklaması

ZEHRANUR AYDEMİR (Ankara) - Bugün savunma sanayisi alanında yaşanan iki kritik gelişmeyi sizlerle paylaşmak istiyorum: İnsansız savaş uçağımız KIZILELMA dünyada ilk kez görüş ötesi havadan havaya füzeyle hedefini başarıyla vurdu. Bu sadece bir test atışı değil hava muharebesinin geleceğine imza atan tarihî bir adımdır.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - "Hedefini başarıyla vurdu." dediğiniz insanlar ya! Genç bir kadın olarak burada silah sanayisinin reklamını yapmaya utanmıyor musunuz ya!

ZEHRANUR AYDEMİR (Ankara) - Bir diğer önemli gelişme ise Fergani Uzay tarafından tamamen öz kaynaklarımızla geliştirilen FGN-TUG-S01 devreye girmiştir; hem Türkiye'nin ilk yörünge transfer aracı hem de yörüngede ateşlenecek dünyanın ilk hibrit roket motorunu taşıyor. Bu ateşleme hibrit roket motorunun uzay ortamında ilk kez kullanılması bakımından dünya havacılık ve uzay tarihinde gerçek bir dönüm noktasıdır. Yerli ve millî savunma sanayimizin geldiği seviye artık Türkiye'yi dünyada sektörün öncü ülkelerinden biri hâline getirmiş durumdadır. Bu başarıların arkasında emeği olan tüm mühendis arkadaşlarımıza gönülden teşekkür ediyoruz.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Tayvan Ulusal Savunma ve Güvenlik Araştırmaları Enstitüsünden gelen heyete "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Tayvan Savunma ve Güvenlik Enstitüsünden bir heyet Genel Kurulumuzu izlemektedir; kendilerine hoş geldiniz diyoruz, teşekkür ediyoruz. (Alkışlar)
Sayın Yontar, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, engelli vatandaşların sorunlarına ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, ülkemizde 10 milyona yakın engelli vatandaşımız bulunmaktadır. Eğitimden sağlığa, ulaşımdan çalışma hayatına kadar pek çok alanda ciddi sorunlarla karşı karşıyalar. Binebilecekleri araçlar sorun; eğitime katılımları, gidebilecekleri okul sorun; sosyal aktivitelere katılabilmek sorun, sağlık sistemine ulaşabilmeleri büyük sorun, aldıkları maaş yok denecek kadar az ve en büyük sorun, protez temin edebilmek sorun, kamuda istihdam edilebilmeleri sorun. Engelli bireylerin hayatın her alanına tam katılımı lütufla değil sosyal devlet ilkesinin gereği olarak güvence altına alınmalıdır. Ayrımcılığın olmadığı, erişilebilirliğin standart olduğu, fırsat eşitliğinin gerçek anlamda hissedildiği bir Türkiye mümkündür. Bugün bu hedefe giden yolda eksiklerimizi görme ve daha kararlı adımlar atma günüdür. Engelleri birlikte kaldıralım.

BAŞKAN - Sayın Çan...

5.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Bugün 3 Aralık Dünya Engelliler Günü. Bugün yalnızca bir farkındalık günü değil yıllardır ertelenen vicdani borcu, görev ve sorumluluğumuzu hepimize hatırlatan bir çağrıdır. Engelli bireyler dünya genelinde, yurdumuzda ve benim seçim bölgem olan Samsun'da erişilebilir olmayan kentleşme uygulamaları, eşit ve bağımsız yaşama hakkını göz ardı eden yaklaşımlar, rasyonel olmayan istihdam politikaları yüzünden büyük sorunlarla boğuşuyor, ağır bedeller ödüyor. Her bireyin eğitimden sağlığa, istihdamdan toplumsal yaşama tam erişim hakkını kullanabildiği yani engelli bireylerin eşit yurttaşlar olarak özgürce, güvenle ve onurla yaşayabileceği bir Türkiye'yi inşa etme kararlılığımızı yineliyoruz. Engelleri kaldırmak bir lütuf değil bir insanlık görevidir, toplumsal bir ödevdir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Dusak...

6.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması

ABDÜRRAHİM DUSAK (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

3 Aralık Dünya Engelliler Günü vesilesiyle gönülleriyle, azimleriyle ve duruşlarıyla hayatımıza değer katan tüm engelli kardeşlerimizi sevgiyle kucaklıyorum. Onların toplumsal hayata tam ve etkin katılımını güçlendirmek, karşılaştıkları engelleri ortadan kaldırmak ve fırsat eşitliğini büyütmek, Türkiye Yüzyılı'nın en temel insani odaklı hedeflerindendir. Her bir kardeşimizin hayatını kolaylaştıran her adım, daha adil, daha kapsayıcı ve daha güçlü bir geleceğe doğru atılmış kıymetli bir adımdır. Bu bilinçle, şefkati ve merhameti merkeze alan bir anlayışla yirmi üç yıldır olduğu gibi bugün de çalışmaya devam edeceğiz. Tüm engelli vatandaşlarımıza sağlık, huzur ve umut dolu bir ömür diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Aksakal...

7.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, Cumhurbaşkanının Kabine toplantısından sonra yaptığı basın açıklamasına ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Cumhurbaşkanımız kabine toplantısı sonrası yaptığı basın açıklamasında hassas bir sürecin yönetildiğinin altını çizerek "Terörsüz Türkiye süreciyle ekonomik şahlanışımızın, huzurumuzun ve kardeşliğimizin önündeki en büyük engellerden birini

ortadan kaldırmanın samimi çabası içerisindeyiz. Şunu herkesin, özellikle kan ve kaos tüccarlarının bilmesini isterim: Biz ihtirasları boylarını aşanların aksine, kökleri çok eskiye uzanan kadim bir devlet geleneğine sahibiz. Aynı şekilde, biz ayağına çelme takılınca, yoluna engel konulunca girdiği yoldan dönecek bir millet de değiliz. Tehditler karşısında korkacak, çekinecek, tehdit diline boyun eğecek bir millet, böyle bir devlet, böyle bir ülke hiç değiliz." diyerek bir imada bulunmuştur. Buradan soruyorum: Bu kan ve kaos tüccarları kimlerdir? Türk devletini ve şahsında Sayın Cumhurbaşkanı'nı tehdit edenler kimlerdir ya da hangi devlet yöneticileridir? Bunların mutlaka açıkça ortaya konulması zarureti vardır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Aşila...

8.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşila'nın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Engellilerin yaşam hakkı vazgeçilmez bir olgudur. Devlet, yaşama hakkının korunması için hem hukuksal düzenlemeler yaparak bu hakkı güvence altına alır hem de ekonomik ve sosyal yönden önlemler alarak engelliler için insanca bir yaşam sağlamak yolunda gerekli koşulları hazırlar. Türkiye'de yaklaşık 13 milyon engellinin varlığı hiçbir şekilde göz ardı edilemez. Bu nedenle, bir dönem Avrupa Birliği Bakanlığı ihdas eden Hükûmetin elan "engelliler bakanlığı" adı altında bir bakanlığı da oluşturması artık gerekli ve kaçınılmaz bir realitedir. Dünya Engelliler Günü dolayısıyla engelsiz bir Türkiye için gerekli adımların bir an önce atılmasını arzu ediyoruz. Bu vesileyle tüm engelli kardeşlerimizin Engelliler Günü'nü kutluyoruz diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Fırat...

9.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, "avlanma" adı altında yürütülen faaliyetlere ilişkin açıklaması

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkanım, son günlerde Dersim coğrafyasında "avlanma" adı altında yürütülen faaliyetler doğaya, canlılara, halkın kutsalına yönelmiş açık bir katliama dönüşmüştür. Bölgeden gece gündüz silah sesleri geliyor. Sözde avcılar "Biz vergi veriyoruz, bize karışamazsınız." diyerek halkı tehdit ediyorlar. Orada doğa ve hayvan katliamı yaşanıyor. Köylüler kendi toprağında güvende değil, yabancı avcılarla gelişle insanlar evlerinden çıkmaya çekinir hâle gelmiş vaziyetler. Dersim'de yaşayan halkımız bu alanları kutsal kabul ediyor; doğalarının, ibadet yerlerinin çevresinde yapılan bu saldırganlığın açık bir saygısızlık olduğunu ifade ediyor. Doğaya, ziyaretgâhlarımıza, yaşam hakkına dönük bu hoyratlığı kabul etmiyoruz.

Buradan yetkililere sesleniyoruz: Bu "turistik avcılık" kılıfı altında yürütülen doğa talanına ve canlı katliamına derhâl son verilsin diyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın İrmez...

10.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİİRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Milyonlarca engelli yurttaş günümüzü şekillendiren kapitalist modernitenin topluma dayattığı normal beden, sağlam beden anlayışına karşı mücadele etmek zorunda kalıyor. Sosyal yaşamdan dışlanma, görmezden gelinme, saygısızlık, siyasal temsil zayıflığı ve daha birçok ayrımcı anlayış ve eylem, sağlamlık ideolojisinin yaşamın içine sızan pratikleri olarak karşımızda duruyor.

Bugün ise 3 Aralık Dünya Engelliler Günü. Sahici ve samimi olmak hepimizin kaçınılmaz görevi; iyi niyet dilekleri dışında toplumu değiştirip dönüştürmek, engelli bireylerin eşit ve onurlu yaşam mücadelelerini içselleştirip ortak olmak ve yanlarında durmak hepimizin sorumluluğu. "Engelliler için yeni bir yaşam mümkün" şiarı ve anlayışıyla tüm engelliler için, adaletin inşa edildiği bir yaşam için mücadeleye devam edeceğiz.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Konukçu...

11.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, Nusrettin Yılmaz'ın vefatının 31'inci yılına ilişkin açıklaması

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Doktor Hikmet Kıvılcımlı çizgisinde yürüyen işçilerin "Ali Hoca"sı Nusrettin Yılmaz'ı aramızdan ayrılışının 31'inci yılında saygıyla anıyorum. Nusrettin Yılmaz tüm hayatını işçi sınıfının kurtuluşuna ve sosyalizm mücadelesine adadı. Bu mücadelede paraya ve mevkiye tamah etmedi, yoldaşı İsmet Demir gibi kavgasına alkış istemedi. İşçi sınıfının açlık sınırının altında yaşamaya, yanarak ölmeye mahkûm edildiği bugünlerde onun direnişçi sınıf sendikacılığı yolumuzu aydınlatıyor. Barış ve ekmek mücadelesini ortaklaştırmaya çalıştığımız süreçte Nusrettin Yılmazlardan öğrendiğimiz işçilerin birliği, halkların kardeşliği yaklaşımı önümüzü açıyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Akbulut...

12.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Plan ve Bütçe Komisyonunda getirilen önergeye ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iktidar Plan ve Bütçeye bir teklif getiriyor, "Bazı memurların maaşlarını iyileştireceğiz." derken yine birçok adaletsizlikle karşı karşıya kaldığını düşünen vatandaşlarımız bizlere ulaşmaya çalışıyorlar. Millî Eğitim müdürlüklerinde eğitim müfettişlerinin bu kapsamda yok sayıldığı söyleniyor, yine, vergi dairelerinde müfettişlere var ama emeklilerine olmadığını söylüyorlar, gelir uzmanları kapsam dışı bırakıldıklarını söylüyorlar. Türkiye Büyük Millet Meclisinde beraber mesai yaptığımız arkadaşlarımızın, danışmanlarımızın bu kapsam dışında bırakıldığı söyleniyor. Yine, bu binada çalışan ya da Halkla İlişkiler Binası'nda çalışan, aynı işi yapan kişilerin aynı işi yapmalarına rağmen maaşlarında farklılık olacağı söyleniyor. Bu adaletsizliğin geri gönderilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Tekrar Plan ve Bütçede görüşülmesini teklif ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Toy...

13.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması

RUKİYE TOY (Sivas) - AK PARTİ olarak sosyal devlet olmanın bir gereği ve hak temelli sosyal politika anlayışı doğrultusunda tüm engelli vatandaşlarımızın hayatın her alanına eşit ve bağımsız katılımını güvence altına almak için birçok politikayı hayata geçirdik. Bu politikalar Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı doğrultusunda kararlılıkla uygulanırken diğer taraftan istihdamda engelli bireylerin fırsat eşitliğini güçlendiren daha kapsayıcı bir sistemi de uygulamaya koyduk. Eğitim, sağlık, spor ve diğer tüm alanlarda bütüncül bir yaklaşımla ele alınan engelli politikalarının bir neticesi olarak millî paralimpik sporcularımız bu yıl uluslararası organizasyonlarda 218 madalya kazandı. Son olarak, Tokyo'da toplam 26 madalya kazanarak bizleri gururlandıran işitme engelli sporcularımızı ve ailelerini hemşehrimiz Federasyon Başkanımız Dursun Gözel nezdinde kutluyor, tüm engelli vatandaşlarımızın 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nü kutluyorum.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu...

14.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Muhterem milletvekilleri, Engelliler Haftası'nda milyonlarca engelli yurttaşımız hâlâ erişilebilir bir hayat, adil bir eğitim ve insanca bir istihdam bekliyor. Raporlarda tamam denilen düzenlemeler sahada yok ve bir türlü hayata geçirilmiyor, verilen sözler de ne yazık ki unutuluyor. Ve aslında engellilerin değil, yönetenlerin duyarsızlığının ve ihmallerinin engellenmesi gerekiyor çünkü engelli vatandaşlarımız bir lütuf beklemiyor, eşit yurttaşlık hakkı istiyor. Onları görünmez kılan bu sistemin değiştirilmesi bir zorunluluktur. Bedenleri belki engelli ama yürekleri engin tüm vatandaşlarımıza selam olsun. Onların mücadelesi bizim vicdanlarımızın sınavıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Sümer...

15.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, trafik cezalarına ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2025 yılı için belirlenen 55 milyar TL'lik trafik cezası hedefi daha yıl bitmeden aşılmış, yalnızca ilk dokuz ayda kesilen ceza 90 milyar TL'yi geçmiştir. Bu tablo artık trafik güvenliğinin değil bütçe açığının vatandaşlara cezayla kapatılmak istendiğinin açık göstergesidir. Yetmemiş olacak ki AKP iktidarı şimdi de 2026 yılı için cezaları yüzde 69 artırarak yeni bir hedef koymaktadır. AKP düzeninde yakıt pahalı, otoyollar pahalı, araç muayene istasyonları pahalı; şimdi bir de her yol ayrımına kurulacak radarlarla vatandaşın geliri ortak olmak istenmektedir. İktidar, kötü ekonomi yönetiminin bedelini direksiyon başındaki yurttaşımıza kesmeye çalışmaktadır. AKP için trafik, artık bir güvenlik meselesi değil gelir kapısıdır. Vatandaş hata yapmasın diye değil ceza yesin diye sistem kurulmuştur. Bu, ne ahlaka ne de vicdana sığar. Bu düzen kabul edilemez, bu adaletsizlik bir an önce değiştirilmelidir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kaya...

16.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Alanya için taleplerine ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - 400 yataklı Alanya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Anamur'dan Serik'e kadar, kışın 700 bin, yazın 2 milyon nüfusa hizmet veren bölgenin tek tam teşekküllü hastanesi. Fiziki olarak çok yetersiz durumda, ilave doktor gelse koyacak yer yok. Ameliyathane, yoğun bakım, servis yatakları ve acil bölümü çok yetersiz. Kışın zaten sıkıntılı, yazın hastane tamamen tıkanıyor. Ameliyat ve cildiye gibi kritik branşlarda aylarca randevu alınamıyor. Kanseri hastalarımız radyoterapi ve PET için Antalya yollarında perişan oluyor. Bu nedenle hastanenin önündeki alana içinde onkoloji merkezi olan 250 yataklı ek bina acilen yapılmalıdır. Alanya-Manavgat arasına tıp fakültemize bağlı bir üniversite hastanesi kurulmalı, Payallar Hastanesi ivedilikle tamamlanmalı, Demirtaş veya Mahmutlar'a ikinci basamak bir hastane kazandırılmalıdır. Yazın nüfusu 1 milyonu aşan, ekonomisi 50 ilden büyük olan Alanya'mız çok daha iyisini hak ediyor.

BAŞKAN - Sayın Koca...

17.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, gözüaltına alınan Toplumsal Özgürlük Partisi üyelerine ilişkin açıklaması

PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu sabaha yine sosyalistlere yapılan bir operasyonla uyandık. Sözcülüğünü yürüttüğüm Toplumsal Özgürlük Partisi üyeleri ve İzmir il örgütü yöneticilerimiz keyfi ve uydurma gerekçelerle gözaltına alındılar. Gözaltı gerekçesi ise daha evvel defalarca partimizle bağı olmadığı yargı kararlarıyla tescillenmiş olan ve faaliyeti olmadığına hükmedilmiş bir örgütün faaliyetleri olarak gösterilmiş. Buradan bir kez daha söylüyoruz: İsnat edilen suç uydurmadır, isnat edenler ısrarla suç işlemektedir. Gözaltına alınan 5 TÖP üyesi derhâl serbest bırakılsın.

BAŞKAN - Sayın Altın...

18.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, geçen günlerde Diyarbakır'da yapılan açıklamaya ilişkin açıklaması

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sayın Başkan, geçtiğimiz günlerde Diyarbakır'da 750 kurumun ve platformun, aydının ve Kürt dil bilimcinin Türkiye'deki demokrasinin ve barışın yerleşik kılınması için yapmış olduğu ortak bir açıklama vardı. Bu açıklama aslında yalnızca dile veya kültüre dair bir talep değil, aynı zamanda toplumsal barışın yol haritasıydı. O talepleri ifade etmek isterim. "Kürtçenin resmî dil olarak tanınması, Kürtçenin okul öncesinden üniversiteye kadar eğitim dili olması, aslı Kürtçe olan tüm yer isimlerinin iade edilmesi, Kürtçe üzerindeki yasal ve fiili engellerin kaldırılması, dilin güvenceye alınmasıyla birlikte Kürt kimliğinin tanınması demokrasinin de gereğidir." ifadeleri yer alıyordu. Barış ve demokratik toplumun yolu dillerin eşitliğinden, kültürlerin özgürlüğünden geçer. Tekçi dil rejimiyle barış inşa edilemez. Barış ve demokrasi ancak çok dillilikle, çok kültürlülüğün kabulüyle mümkün olur diyerek saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Alp...

19.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Heykeltıraş Murat Alınak'ın vefatına ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, önceki akşam Kars'ın Digor ilçesinde maalesef bütün ilçe halkını derinden sarsan üzücü bir olay yaşandı. Digor'umuzun yetiştirdiği değerli heykeltıraş sanatçı Murat Alınak maalesef daha 55 yaşında hayata veda etti. Sanatçımızdan geriye Doğubayazıt'taki İnsan Hakları Anıtı, ilkokulda çıkan soba yangınında hayatını kaybeden öğretmenler anısına yaptığı Öğretmenler Anıtı, Van'daki depremler sırasında hayatını kaybeden Japon Doktor Miyazaki Heykeli ve Kudüs Fatihî Salâhaddin Eyyubî heykeli kaldı. Murat, Kudüs'ten Japonya'ya kadar bütün dünyayı anlamış ve sembolleştirmişti ama ölümüyle anladık ki kendi dünyası onu bir türlü anlayamamış. Maalesef, şehirlerimiz artık kendi en kıymetli evlatlarını yutan bir girdaba dönüşmüştür, çok üzgünüz. Başta ailesi olmak üzere bütün Digor ve Kars halkına sabır ve başsağlığı diliyorum.

BAŞKAN - Sayın Sarıtaş...

20.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkürler Sayın Başkan.

3 Aralık vesilesiyle bir gerçeği yeniden hatırlatıyoruz. Engellilerin karşısındaki engel bedenlerinde değil erişilemeyen sokaklarda, okullarda, hastanelerde, iş yerlerinde ve yıllardır ertelenen politikalarladır. Türkiye'de milyonlarca engelli yurttaş yaşarken eğitimden istihdama, sağlıktan sosyal hayata uzanan hemen her alanda eşitlik hâlâ sağlanmış değildir. Engellilerin yalnızca yüzde 20'si istihdamda yer alabiliyor, birçok kurum kota yükümlülüğünü maalesef yerine getirmiyor. 3 Aralık bir kutlama günü değildir, bu ülkenin engellilere karşı sorumluluklarını yerine getirip getirmediğinin hesabının sorulduğu gündür. Engelliler eşitlik, bağımsız yaşam ve onurlu bir hayat istiyor ve bu hakları gecikmeden tanımak devletin de toplumun da görevidir.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Karaoba...

21.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, özel gereksinimli çocukların eğitimine ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) - Sayın Başkan, Türkiye'nin en kırılgan çocuklarının, özel gereksinimli evlatlarımızın sesi olmak zorundayız. Ülkemizde 33.700 özel eğitim öğretmeni norm açığı varken bu çocuklar nitelikli eğitimden mahrum bırakılıyor. Aileler gecesini gündüzüne katıyor, maddi ve manevi yük altında eziliyor ama Bakanlık hâlâ gerekli atamaları yapmıyor. Özel eğitim geçici çözümlerle yürütülemez. Özel gereksinimli çocuklarımızın yanında mutlaka alanında uzman bir öğretmen olmak zorundadır. Bu nedenle, 4.500 özel eğitim öğretmeni ataması için acil bir zorunluluk vardır. Bu sadece bir istihdam talebi değil çocuklarımızın eğitim hakkı, ailelerin nefes alması ve toplumun vicdanının gereğidir. Buradan Bakanlığa çağırım nettir: Bu sessiz çılgılığı duyun, bu çocukları kaderine terk etmeyin. Bir çocuğun geleceği, bir ailenin yarınları ve toplumumuzun ortak vicdanı için bu atamaları derhâl yapın. Özel gereksinimli evlatlarımızın, ailelerimizin ve öğretmenlerimizin yanındayız.

BAŞKAN - Sayın Akgül...

22.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, Abant'a ve Yedigöller'e alternatif yol yapım tartışmasına ilişkin açıklaması

İSMAİL AKGÜL (Bolu) - Son dönemde Düzce'den Abant'a ve Yedigöller'e alternatif yol yapım tartışması Bolu kamuoyunu meşgul etmektedir. Elbette ülkemizin her köşesine yapılan yatırım kıymetlidir ancak Bolu açısından asıl ihtiyacın doğru tespit edilmesi gerekmektedir çünkü Abant, Yedigöller ve Gölcük gibi millî parklarımızda artık yoğunluk nedeniyle randevulu giriş sistemi uygulamasına geçilmiştir. Bu durum bölgemize talebin zaten fazlasıyla mevcut olduğunun açık göstergesidir. Abant'a açılacak yeni bir yol, mevcut Abant yolu üzerinde hizmet veren hemşehrilerimizin ekmeğiyle oynamak ve doğayı tahrip etmektir. Bizler, turizm alanlarımız için mevcut yolların iyileştirilmesini istiyoruz. Özellikle Yedigöller yolu yıllardır bakıma ihtiyaç duymakta, vatandaşlarımızın ulaşımını zorlaştırmaktadır. İnsanlarımız doğayla buluşmak istiyor ancak yol şartları bu güzelliğe erişmeyi güçleştiriyor. Devletimizin kaynaklarının yeni yol projelerine değil Bolu için mevcut yolların yenilenmesine, genişletilmesine ve güvenli hâle getirilmesine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çiler...

23.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün Dünya Engelliler Günü. Engelli bireylerin aileleri, özellikle de anneleri yaşamlarını evlatlarının bakımına adıyor. Bu özveri yalnızca aileyi değil toplumu da ayakta tutuyor. Bu nedenle, engelli çocuğuna bakan annelerin bakım süresince sigortalı sayılması ve emeklilik hakkına kavuşması artık ertelenemez. Ayrıca, engelli bireylere aylık bağlanmasıyla yaşanan gelir testi, bürokrasi ve keyfi uygulama sorunları mutlaka giderilmelidir. Engelli bireylerin, ailelerine karşı muhtaçlık psikolojisine girmeden ihtiyaçlarını karşılayabileceği ve öz geçimlerini sağlayabileceği bir gelire erişmeleri elzemdir. Devlet, engelli yurttaşına ve ailesine yük değil, destek olmalıdır. Bu düzenlemeleri hayata geçirmek, sosyal adalet ve eşit yurttaşlık ilkimizin gereğidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Akay...

24.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Karabük'ün Yenice ilçesindeki Gökbel Köyü Hamas Kıranı Tümülsü'süne ilişkin açıklaması

CEVDET AKAY (Karabük) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Karabük'ün Yenice ilçesinde bulunan Gökbel köyü Hamas Kıranı Tümülsü'sü, bölgenin kültürel hafızasını taşıyan son derece kıymetli bir tarih mirasıdır ancak bu kadim yapı yıllardır kaderine terk edilmiş, kaçak kazılar, defineci tahribatı ve ilgisizlik nedeniyle ciddi şekilde zarar görmüştür. Mezar odasında yer alan Süleyman mührü gibi semboller yapının arkeolojik önemini açıkça ortaya koymaktadır. Buradan, Kültür ve Turizm Bakanlığına açık bir çağrı yapıyorum: Bu tümülüs acilen koruma altına alınmalı, bilimsel kazılar başlatılmalı, bölgenin güvenliği sağlanmalı ve kültürel mirasımız gelecek kuşaklara aktarılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Durmaz...

25.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması

KADİM DURMAZ (Tokat) - 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde diyoruz ki: Engellilik eksiklik değil insan olmanın, eşit hak ve emek mücadelesinin parçasıdır. Sağlamlıcılık "ableizm"le biçimlenmiş sistemler engelli yurttaşları dışlıyor. Oysa eşitlik demek herkese erişilebilir eğitim, istihdam ve onurlu yaşam demektir. Türkiye'de engelli bireylerin iş gücüne katılım oranı ve istihdam oranı düşüktür, bu oran hem kaybedilmiş bir insan hakkıdır hem toplumsal adaletsizliktir. Her engelli birey yeteneğiyle, emeğiyle üretmeye, çalışmaya layıktır. Bugün dayanışma, eşit hak, erişilebilirlik için söz verelim; engelliler için iş, yaşam ve onur alanlarını birlikte açalım.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Ersever...

26.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, Ankara'daki bir okulda yaşanan görüntülere ilişkin açıklaması

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkan, Ankara'da bir okulda öğrencilerin öğretmenlerine karşı sergilediği kabul edilmez davranışların yer aldığı görüntüler sosyal medyada infial yarattı. Bu tablonun sorumlusu, yıllardır uygulanan yanlış ve gerici eğitim politikalarıdır. Eğitimi tarikat ve cemaatlere, öğretmeni yoksulluk sınırının altında yaşamaya mahkûm ettiniz. Bugün yaşananlar, öğretmenlik mesleğini değersizleştiren anlayıştır. Öğrencilerin öğretmenlerine karşı sergilediği o saygısız tavır bir anlık öfke değil, eğitimin çöküşünün acı bir yansımasıdır. Bilimselliği yok eden ve liyakati hiçe sayan politikalar, ülkeyi tam olarak bu noktaya getirmiştir. Bu çürümeye teslim olmayacağız, öğretmenlerimizin yanında dimdik duracağız.

BAŞKAN - Sayın Varlı...

27.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması

GÜLDEREN VARLI (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün 3 Aralık Dünya Engelliler Günü yani bu ülkede insanların hayatını zorlaştıran engelleri konuşma günü, Van'daki yaya üst geçidi bunun en acı örneğidir. Van Adliyesi ve İpekyolu Caddesi'ndeki üst geçitler asansörü, rampası olmayan, merdivenleri sorunlu, kışın buzlanan merdivenler ve aydınlatması yetersiz geçitler engelli, yaşlı, hasta ve çocuklu aileler için çözüm değil engel hâline gelmiştir. Adliye önündeki üst geçit karanlığa gömülmüş durumda, güven vermesi gereken yapı, bugün insanların kullanmaya korktuğu bir noktaya dönüşmüştür. Tek asansörlü olan hastane önündeki geçidin asansörü de çoğu zaman çalışmıyor. Bu, kabul edilemez. Erişilebilir bir şehir bir lütuf değil, kamusal bir sorumluluktur. Bu sorumluluk hepimizin görevi olmalıdır.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Karaman...

28.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 3 Aralık Dünya Engelliler Günü vesilesiyle engelli kardeşlerimiz için katkı sunan herkesi saygıyla selamlıyorum. Engelli kardeşlerimizin bu gününü tebrik ediyorum. Onların hayatlarını kolaylaştırmak hepimizin ortak sorumluluğudur. Bu vesileyle, AK PARTİ Milletvekilimiz Sayın Serkan Bayram'a "Buğday Tanesi" filmiyle ülkemizde ve dünyada engelli kardeşlerimiz için farkındalık oluşturarak milyonlara ilham veren çalışmaları için teşekkür ediyorum.

2026 yılında Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın öncülüğünde, başta Erzincan olmak üzere tüm ülkemizde hayata geçireceğimiz Engelsiz Nefes Evi Projesi için Sayın Bakanımıza ve İl Müdüremize teşekkür ediyorum. Bu proje ülke genelinde yaygınlaştığında engelli bireylerimiz güvenle bu merkezlere emanet edilebilecek ve ailelerimiz biraz olsun nefes alacaktır. 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nün toplumsal farkındalığı artırmasını diliyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Dinçer...

29.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Mersin Toroslar'daki Arslanköy'de maden çıkaran bir şirketin projesine ilişkin açıklaması

TALAT DİNÇER (Mersin) - Doğup büyüdüğüm yöre olan Arslanköy, Mersin'in Toroslar ilçesinin Bolkar Dağları eteklerindeki son köydür. Kurtuluş Savaşı'nda tarih yazan Arslanköy bugün boksit madeni çıkaran Berus Madencilik Anonim Şirketi tarafından parça parça teslim alınmaya çalışılmaktadır. 23 hektarlık alanı 510 hektara çıkaran projesiyle yasalar kullanılarak sessizce köylerimiz yok edilmek istenmektedir.

Bolkar Dağları'mızda endemik bitkilerimiz, suyumuz, yaylalarımız ve en önemlisi kırlarda yaşatılan hayvancılığımız tehlike altındadır. Her gün 20 tonluk 220 tır bu dar yollarda ilerleyecek, trafik yükü artacak, yaralanmalı ve ölümlü kazalar kaçınılmaz olacaktır. Bu proje, Arslanköy, Kavaklıpınar, Yavca, Tırtar, Değnek ve Sadiye'de yaşayan tüm köylülerimizin, tüm halkımızın anayasal haklarının ayaklar altına alınması demektir. Biz bu toprakları savaşta kaybetmedik, bugün de kaybetmeyeceğiz. Bu dağlar madene değil...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Tahtasız...

30.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, tüm engelliler adına iktidara seslenmek istediğine ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, Çorum'da görme engelli kardeşimiz Muharrem Öztürk'ü evinde ziyaret ettim. Görme engelli bir vatandaşımız olarak karşılaştığı sorunları anlatmanın yanında, devletimizden de beklentilerini anlattı. Muharrem Öztürk engelli maaşı alıyor ancak çalışmadan bu maaşı almaktansa devletin engellilere iş imkânı sağlamasını ve yapabileceği bir işte çalışarak para kazanmayı, evlenip yuva kurmayı istiyor. Muharrem Öztürk de birçok engelli vatandaşımız gibi ailesiyle yaşamaya mecbur ve ailesinin başına bir şey gelirse sonrasında ne yapacağını bilemiyor ve korkuyor. Engellimizin maddi ve manevi ayakta durmasını sağlamak sosyal devletin göreğidir. İktidara tüm engellilerimiz adına sesleniyorum: Kamu kurumlarında engelli istihdamı kotaları doldurulmuyor, yüzde 3 olan engelli istihdamı kotaları yüzde 6'ya yükseltilmeli ve kotalar doldurulmalıdır. Boş olan engelli kadrolarına sınavsız ve mülakatsız atamalar yapılarak engellilerimizin hayat içinde yer alması sağlanmalıdır. Eşit yurttaş, engelsiz bir yaşam için Türkiye Büyük Millet Meclisinde gerekli düzenlemeleri yapalım. Tüm engelleri birlikte kaldıralım.

BAŞKAN - Sayın Hun...

31.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Iğdır'da yaşanan hava kirliliğine ilişkin açıklaması

YILMAZ HUN (Iğdır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Iğdır'da yaşanan hava kirliliği artık sıradan bir çevre sorunu değil doğrudan bir halk sağlığı felaketidir. Partikül madde değerlerinde Avrupa'nın en kirli kentleri arasında yer alan Iğdır, çocukların, yaşlıların ve kronik hastaların her gün zehir soluması anlamına gelmektedir. Iğdır'ın çanak yapısı, yanlış kentsel yapı, ağır vasıta trafiği ve hâlen kömür, tezek kullanımına mahkûm eden enerji ve yoksulluğu birleşince kent âdeta bir zehir çukuruna dönüşmüş durumdadır. Son 24 saatte kaydedilen partikül madde kirlilik skoruna göre -383- tehlikeli ve acil durum sınıfında yer almaktadır. Acilen temiz yakıta geçiş desteklenmeli, ağır vasıta trafiği şehir dışına çıkarılmalı, toz kontrolü zorunlu hâle getirilmeli, hava izleme istasyonları artırılmalı ve veriler şeffaf paylaşılmalıdır.

İğdır halkı daha kirli hava solumak zorunda değildir. Ülkenin doğusunda yaşayan her yurttaş için de temiz hava haktır, ertelenemez, görmezden gelinemez, ivedilikle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kanko, son.

32.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, gıda enflasyonuna ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Türkiye bugün gıda enflasyonunda yüzde 36'yla dünyanın 1'incisi olmuş durumda, ekonomik krizdeki Arjantin'de yüzde 27, savaştaki Rusya'da yüzde 9, Brezilya'da yüzde 6, Güney Afrika'da yüzde 5,2; biz açık ara öndeyiz. "Bizi kıskanıyor." denilen Almanya yüzde 2,9; Suudi Arabistan yüzde 1,1; Hindistan yüzde eksi 2,28; Çin yüzde eksi 4,4 düzeyinde. Bu tablo tesadüf değil yanlış ekonomi politikalarının, denetimsizliğin, israfın ve kötü yönetimin bir sonucudur. Vatandaşın sofrasındaki yangını söndürmeden, mutfaktaki yangını görmezden gelerek hiçbir başarı hikâyesi yazılamaz. Buradan, vatandaşın sırtına ha bire yeni vergiler yükleyen Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ile örtülü ödenek üzerinden milyarlarca lira harcayan Cumhurbaşkanına seslenmek istiyorum: Ülkedeki ekonomi ve adalet terazisi düzelmeden toplumun nefes alması mümkün değildir; kurduğunuz bu düzen halkın değil yandaşların, zenginlerin ve sarayın düzeni olmuştur.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz sayın milletvekilleri.

Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk olarak YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Bülent Kaya.

Buyurunuz.

33.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, 5 Aralık kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilisinin yıl dönümüne, 1 Ekim 2024'te başlayan sürece, bir sempozyum için Mesud Barzani'ye yapılan davetle ilgili tartışmaya, on birinci yargı paketine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 3 Aralık Dünya Engelliler Günü. Bu gün vesilesiyle sorunları her geçen gün artan ve kamusal hizmetlere erişimde çok ciddi sıkıntılar yaşayan engellilerimizi en azından bu gün vesilesiyle de olsa bir kez daha hatırlamamız gerekiyor. YENİ YOL Grubu olarak biz, engellilerin sorunlarının araştırılmasıyla ilgili bir Meclis araştırması komisyonu kurulmasını önermiş ve daha sonra 6 siyasi partinin ortaklaşmasıyla bir Araştırma Komisyonu kurmuştuk. Bu Komisyon, raporunun verilmesiyle ilgili süreci bir ay daha uzatmış oldu. İnşallah, en kısa sürede çok kapsamlı bir raporun Meclisimizle paylaşılmasını arzu ediyoruz.

Burada, tabii, üzerinde durduğumuz konulardan bir tanesi kamusal hizmetlere erişimde yeknesaklığı sağlamak, engellilerin kamusal hizmetlerdeki sorunlarıyla ilgili bir koordinasyon sağlamaktır ve tabii ki engellilerin temsiliyeti açısından bir engelliler bakanlığının kurulmasını önermiştik. Bugün de hâlâ aynı önerimizin arkasındayız.

Biz, kurulan Araştırma Komisyonuna bir engelli arkadaşımızın, milletvekilimizin başkanlık etmesinin en azından engellilere verilen değer ve önem açısından sembolik olacağını ifade etmiştik ama maalesef, çoğunluğa sahip olan iktidar grubu, buraya engelli bir vekil arkadaşımızı başkan seçmek yerine eski Gençlik ve Spor Bakanımızı Başkan olarak seçti.

Şimdi, engelliler bakanlığı kurulduktan sonra, inşallah, engellilerle ilgili bakanlığa da sorunları bilen, bizzat yaşayan bir engelli arkadaşımız yerine bir başka kişiyi engelliler bakanı olarak atamazlar diye umut ediyorum. Hiç olmazsa, dediğim gibi, sadece temsiliyet değil onların sorunlarını yaşayarak bilen bir engelli arkadaşımızın engelliler bakanı olmasının talep ve beklentimiz olduğu gibi, toplumsal bir talep ve beklenti olduğunu da buradan bir kez daha vurgulamak istiyoruz.

Ayrıca, cuma günü, 5 Aralık 1934 kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilisinin yıl dönümü. Bu vesileyle de tekrar, kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesini tebrik ederken kadın temsiliyetinin her alanda olduğu gibi, siyasette de hak ettikleri değere ve orana ulaşmasını dilediğimizi buradan bir kez daha vurgulamak isteriz.

Yine, 1 Ekim 2024'te başlayan bir sürecin çok önemli eşiklerine ulaştık. Bu kritik eşiklerde farklı seslerin çıktığına, farklı değerlendirmelerin yapıldığına da şahit oluyoruz. Elbette sürecin belli bir aşamaya gelmesi itibarıyla bazı ayrılık noktalarının çıkması normal görülmekle beraber, bu süreçlerin en önemli eşığının toplumsal rıza olduğunun ve dolayısıyla toplumsal rızanın her konuda olduğu gibi bu konuda da önemli bir destek olduğunun farkındayız. Toplumsal rızayı üretme sorumluluğu öncelikle süreci yöneten, devlet adına karar verme yetkisine sahip olan iktidarlardadır. İktidarların bu süreçlerle ilgili biraz utangaç sahiplenmeleri ya da sürecin sadece en üst seviyede bir temsille sınırlı kalıp daha alt düzeydeki siyasal temsiliyetlerin bu konuda müdahil olmamaları, toplumda benzeri tereddütlere yol açmasına sebep oluyor. Dolayısıyla girdiğimiz bu kritik aşamada artık toplumsal rıza üretmeye dönük siyasi iktidarın mutlaka ve mutlaka daha net bir şekilde bu süreci sahiplenmesi, olası süreçleri daha iyi yönetmesi gerektiğini ifade ediyoruz.

Bu süreçleri daha iyi yönetmeyle ilgili hususlardan bir tanesini de Melaye Ciziri Konferansı sebebiyle Şırnak Üniversitesi tarafından düzenlenen bir sempozyuma Şırnak Valiliğinin Sayın Mesut Barzani'yi daveti üzerinden yapılan tartışmalarda görüyoruz. Programın daveti, program öncesi koordinasyon, programın icrası her iki tarafın mutabakatıyla gerçekleştirilmiştir. Bu mutabakat icra edilmiş olmasına ve mutabakat dışında bir gelişme olmamasına rağmen Sayın Barzani'ye yönelik bazı ifadelerin halkımızı üzecek, onları rencide edecek boyutlarda bir propagandaya dönüşmesini doğru bulmadığımızı ifade etmek istiyoruz. Şayet bu program varılan mutabakat çerçevesinde icra edilmişse iktidarı bu protokole ve bu mutabakata sahip çıkmaya ve varsa buralardaki yanlış adrese yönelen tepkileri göğüslemeye davet ediyoruz. Yok, şayet varılan mutabakatın dışında, davet edilen misafirlerin bir davranışı olmuşsa onu da kamuoyuyla paylaşmalarını arzu ediyoruz. Dolayısıyla iktidarın mutabakatıyla yürüyen bu programda hiçbir kabahati olmayan, mutabakat dışında bir adım atmamış olan misafirler üzerinden bir halkın rencide edilmesini doğru bulmadığımızı ve buradan, iktidarın

net bir şekilde bu süreçte elini taşın altına koyarak mutabakatına sahip çıkmak durumunda olduğunu bir kez daha ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Dediğim gibi, eğer bu davet ve gezi iki tarafın mutabakatıyla yürüyen bir şeyse "Hayır, mutabakata aykırı bir şey yok. Misafirimize karşı bu haksız eleştirileri niçin yapıyorsunuz?" deme sorumluluğu iktidardadır; yok, mutabakatın dışında misafirlerimizin bir davranışı varsa elbette onu da toplumla paylaşabilirler. Topu taca atmaya, toplumda oluşabilecek bazı hassasiyetleri yanlış adreslere yöneltmeye bu iktidarın hakkının olmadığını buradan bir kez daha ifade ediyoruz çünkü Sayın Barzani'nin hem bölgemizde hem de geniş bir kesimde oluşturmuş olduğu haklı sevginin bu süreçte olsa olsa faydası olur, zararı olmaz ama onun gönül kırılganlığına, onların buradaki misafirperverliğine halel getirecek davranış ve sözlerin sürece fayda vermediğini buradan bir kez daha ifade etmek isterim.

Yargı paketi geldi, on birinci yargı paketi; Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunuldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Toparlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Bugün komisyonlarda ilgili yargı paketinin görüşülmesine başlanacak. On birinci yargı paketi demek sökülen elbiseye on birinci yama manasına gelir ama AK PARTİ iktidarının da artık şunu görmesi lazım ki bu elbise dikiş tutmuyor. On birinci paketle yargının sorunlarını çözmek yerine daha da ağırlaştırıyorsunuz. Reformun bile bir kıymeti, bir itibarı vardı. "Paket, paket, paket..." diyerek bu reformları da itibarsız hâle getiriyorsunuz. Siyaset kurumu var olan sorunları çözmekle mükelleftir, yeni sorunlar üretmek siyasetin işi değildir. Bu on birinci paketle yine istisna maddeleri getirerek infazda ve cezada eşitliği ortadan kaldırıyorsunuz. 31 Temmuz 2023 tarihi diye bir tarih koyuyorsunuz, bugün yasayı getiriyorsunuz; aradan geçen iki yıllık süreden sonra yine yeni bir mağdur kesim üretmiş olacaksınız. Bu sefer "1 Ağustos 2023'te suç işleyenin günahı ne?" diye bir toplumsal talebin ortaya çıkacağını hep beraber görmemiz lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın lütfen.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Dolayısıyla yargı paketlerini cezaevinin kontenjanlarını azaltma olarak görmememiz lazım ya da ortaklarımızla bir bilek güreşi olarak da görmememiz lazım. Toplumsal hassasiyetler nedir, beklentiler nedir; şunun da işini görelim, bunun da işini görelim, aman etliye sütlüye karışmayalım diye yargı reformu yapılamaz; topluma odaklanmak lazım, ortaklarımıza odaklanarak yargı paketleri çıkaramayız.

Dolayısıyla iktidarın, bu hususu, bu yargı paketini sadece güncel siyasi beklentilerle değil mutlaka ama mutlaka toplumsal hassasiyetleri düşünerek ele alması gerektiğini buradan bir kez daha net bir şekilde ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İyi Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Buğra Kavuncu.

Buyurun.

34.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, açıklanan enflasyon verilerine, bir grup kamu çalışanına ek ödeme verilmesi kararına, İçişleri Bakanlığının soruşturma başlattığı ziyarete, Avrupa Parlamentosunda verilen soru önergesine ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de sözlerime 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'yle ilgili konuşarak başlayacağım. Bugün 3 Aralık Dünya Engelliler Günü ve bugün hepimizin konuşacağı, mesajlar paylaşacağımız, anmalar yapacağımız bir gün ama ne olacak? Ertesi gün yine kaldığımız yerden devam edeceğiz. Hatırlayın, bakın, geçen dönem, sağ olsun, YENİ YOL Grubu, iktidarı çok hazırlıksız yakaladı ve -engellilerin yaşadığı sorunlara- engelli bakanlığı kurulmasına dair bir araştırma önergesi verdi ve yeterli çoğunluk yoktu, bu araştırma önergesinin akabinde de o önergenin devamında da bu kurul oluşturuldu. Eğer o gün iktidar sıralarında yeterli milletvekili olsaydı engellilerle ilgili bu araştırma önergesi de çıkmayacaktı, bir kere bunu bütün Türkiye bilsin, o gün verilen bu araştırma önergesi yeterli çoğunlukları olmadığı için çıktı -bunu kastediyorum- bugün konuşacağız, değineceğiz ama ertesi gün hayat gene aynı şekilde devam edecek. Umarım bu araştırma önergesiyle kurulan Komisyondan sonra birtakım somut tedbirler alınır; mesela, bakanlığın kurulması gibi, özellikle entegre bir yönetim modelinin oluşturulması gibi. Zira engelli vatandaşlarımız gerçekten çok zor, müşkül ve sıkıntılı durumdalar; yarısı işsiz ve neredeyse yarıdan fazlası tamamen sosyal yardıma bağlı, eğitim oranları da maalesef ama maalesef çok düşük. Bugün yine konuşalım, hep konuşalım ama yarın unutup hayatımıza devam etmeyelim. Verilmiş olan önerge sonucunda kurulmuş olan Komisyon umarım somut adımlar atar ve bu yaraya da hep beraber merhem oluruz, el birliğiyle de ne gerekiyorsa yaparız.

Bakın, enflasyon verileri açıklandı. Resmî verilere göre yıllık enflasyon yüzde 31,07; aylık enflasyon da yüzde 0,87 çıktı. Bu oranların anlamı şu: Memurun, emeklinin, çalışanların hakkına göz dikiliyor, başka bir açıklaması yok. Zira dışarıya çıkıp bakın, oranlar gerçekten bu şekilde mi değil mi, hissediliyor mu? Mümkün değil...

Buradan devamla şöyle bir konumuz var bizim. Bir karar alındı, kamuda görev yapan bir grup uzman ve üst düzey yöneticinin -ki toplamda bunlar 30 bine varıyor, bunların bir kısmı işte 30 bine kadar, kademeli şekilde ücretlendiriliyor- ek ödeme alacaklarına dair bir durum var. Bu ciddi şekilde tartışma yarattı. Bakın, arkadaşlar, az önce enflasyon oranlarını sizlerle paylaştım. Enflasyon bu ülkede herkesi etkiliyor ve kamuda çalışanların neredeyse yüzde 90'ı açlık sınırının altında ücret alıyor. Bu verilen

imkân bütün kamuda çalışanlara verilmeli, gerekirse kademeli bir şekilde verilmeli yani bu tepki üzerine şunu yapmak doğru değil: "Hadi şu gruba da verelim, hadi bu gruba da verelim." Bu makası açıyorsunuz, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında çalışan personel arasında bile çok ciddi bir makas oluşturunuz. Danışman arkadaşlar var, stenograflar var, çaycı arkadaşlar var; burada yüzlerce, binlerce kişi çalışıyor. Bu alınan karar ciddi bir tartışmaya yol açmıştır ve bu makas çok ciddi şekilde açılacak hâle gelmiştir.

Dolayısıyla söylediğimiz net olarak anlaşılın, enflasyondan mağdur olan, kamuda çalışan herkesin bu imkânlardan faydalandırılacak şekilde, gerekirse kademeli şekilde bu konunun tekrar gündeme alınması ve kamuda çalışanlar arasındaki bu makasın açılmasına müsaade etmeyecek adımların atılması gerekiyor.

Şimdi, az önce Bülent Bey de değindi, bir ziyarette bulunuldu. İnsanların saygı duyduğu, sevgi duyduğu kimseyle ilgili bizim söyleyecek herhangi bir cümlemiz yok ama burası Türkiye Cumhuriyeti, bir muz cumhuriyeti değil. Zira İçişleri Bakanlığı bir soruşturma başlattı ve bu tartışmalar büyürken biz bir taraftan ne gördük? Ki bu olmaması gereken bir şey... Mesela, bizim Genel Başkanımıza birisi böyle bir ifadede bulunsan ben Türkiye Büyük Millet Meclisindeki herkesin bu konuya sahip çıkmasını isterim. Çok ağır ifadelerde bulunuldu, zira yapılan ziyaret eleştirildi çünkü...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - ...işte, korumalarla, uzun namlulu tüfeklerle âdeta bir gövde gösterisine dönüştü bu. Bakın, bununla beraber başka biz ne gördük? Bir -adını anmayacağım burada- terör örgütü üyesinin vermiş olduğu bir beyan var, bakın, diyor ki: "PKK kadroları, bu hareketin kadroları af maf istemiyor, eve dönüş yasası falan istemiyor, bir grup için yasa istemiyor, bilmem şu suça, bu suça göre bir şey istemiyor. Hiç kimse suç işlememiş, suç işlemediği için de af istemiyor; af, suç işleyenler için yapılır, biz suç işlememiştir ki af isteyelim." Şimdi, böyle bir süreç var.

Az önce değindiğiniz konu var. Bu süreç başlarken hep şu cümleler kuruldu yani ne kadar özünde kuruldu, laf olsun diye mi kuruldu; işte "Türk'ün gururu, Kürt'ün onuru." denildi ya da "Kürt'ün gururu, Türk'ün onuru." denildi. Bakın, nerelere gitti iş...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bitiriyorum Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Avrupa Parlamentosunda verilen soru önergesi... Bütün bu tartışmaların sonucunda da Avrupa Birliği diyor ki: "Türkiye'de böyle bir süreç başladı, artık İmralı'ya ziyarete gidiliyor. Gelin biz konuşalım ve PKK'yı terör örgütü listesinden çıkaralım." Bunu zaten dört yıl, beş yıl önce yaptık. Daha bütün silahların teslim edilip edilmediği tartışılırken, daha bu konuyla ilgili yüzlerce net olmayan konu varken... Bakın, şu anda... Yarın ne yapacaksınız yabancı bir misyon geldiğinde, "Ben gitmek istiyorum, ziyaret etmek istiyorum." dediğinde? Ki önceden oldu bunlar ama ne denildi o zaman? "Bizim iç meselemiz kardeşim." denildi. Şimdi onu diyecek noktadan bile uzaklaşacak hâle gelindi. Dolayısıyla bu önemli bir konudur, herkes dikkat etmelidir ama bu dikkati sadece bir şekilde bir tarafın kullanacağı dilde özen göstermesi şeklinde değil topyekûn özen gösterilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Biz zaten bununla ilgili tereddütlerimizi, endişelerimizi sürecin ilk başında paylaşmıştık ama maalesef, adım adım, anlattığımız, öngördüğümüz her şey aynen çıkıyor. Bundan dolayı da ciddi endişe duyuyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Çeşitli İşler (Devam)

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Konya'dan gelen misafirlere "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Genel Kurulumuzu izlemeye gelen Konya'dan misafirlerimiz var. Biz de kendilerine teşekkür ediyor ve hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Filiz Kılıç.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, taşra kariyer uzmanlarının özlük haklarına ve defterdarlıkların Gelir İdaresi Başkanlığı çatısı altında birleşmesine ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri, ekranları başında bizleri takip eden aziz Türk milleti; bugün, gönül gözüyle görenlerin, vicdanıyla yürüyenlerin günüdür. Meselemiz, takvim yapraklarını tek bir güne sığdıracak kadar sığ, süslü kelimelerle geçiştirecek kadar basit değildir. Gayemiz engelli kardeşlerimizin sessiz çılgınlığını sadece duymak değil o çılgınlığın bizzat kendisi olabilme. Doğuştan yahut hayatın zorlu yokuşlarında sonradan karşılaşılan bir engel -haşa- bir eksiklik, bir noksanlık asla değildir. Bir insanın tekerlekli sandalyede olması, görmemesi ya da işitmemesi onu hayattan koparmaz, asıl kopuş bizlerin onlara karşı sağır kesildiği, onları öteki gibi gördüğü o karanlık anda başlar. Unutulmasın ki her sağlıklı birey bir nefes sonrasının garantisi olmayan bu fâni âlemde bir engelli

adayıdır. Bu hakikati aklından çıkaran, hayatı sadece bugünden ibaret sanan gaflet uykusundadır. O sebeple engelli kardeşlerimizin hayatını kolaylaştırmak bir lütuf değil, boynumuzun borcudur. Onların sokakta, kamuda, iş hayatında, sosyal yaşamda "Ben de varım." diyebilmesi bu toplumun medeniyet karnesidir. Şuna imanımız tamdır: Asıl engel elde, ayakta, gözde değildir; en büyük engel sevgisiz kalplerde, nasırlaşmış vicdanlarda ve mühürlü zihinlerde. Farkındalığın arttığı, eşit, erişilebilir, engelsiz bir Türkiye bir an önce ulaşmak istediğimiz hedefimizdir. Yine, engelli öğretmenlerimize ek kontenjan atamasının yapılması da Millî Eğitim Bakanlığımızdan bizim talebimizdir.

Bu duygu ve düşüncelerle, hayata tutunma azimleriyle bizlere örnek olan tüm engelli kardeşlerimizin 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nü kutluyorum. Sadece bugün değil her an yanlarında olduğumuzu, dertleriyle dertlendiğimizi bilmelerini istiyor; Cenab-ı Allah'tan hepsine huzurlu ve sağlıklı bir ömür niyaz ediyorum.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; bizler Cumhuriyet İttifakı olarak lider ülke Türkiye vizyonuna inanmış, devletimizin bekasını ve milletin refahını her şeyin üzerinde tutan bir iradenin temsilcileriyiz. Attığımız her imza, kurduğumuz her cümle devlet çarklarının daha hızlı ve kusursuz dönmesi içindir. Bugün gündemimize aldığımız hususlar birer eksiklik ilanı değil, Türkiye Yüzyılı'na yakışır idari yapının tahkimi ve mükemmeliyet arayışımızın bir sonucudur. Hazine ve Maliye teşkilatımız ekonomimizin belkemiği, bütçemizin teminatıdır. Bu güzide teşkilatın gelir ve muhasebe uzmanlarının da içinde yer aldığı taşra kariyer uzmanları, devletimizin taşradaki güler yüzü ve çelik iradesidir. Devlet yönetiminde esas olan bütünlüktür. Merkez ve taşra, biri diğerinden ayrı düşünülemez. Bu sebeple, taşra kariyer uzmanlarımızın özlük haklarının mevcut hakları korunarak ve bütçemize ilave tek bir kuruş yük getirmeyecek şekilde 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye ekli (III) sayılı cetvelde düzenlenmesi yerinde bir adım olacaktır. Bu düzenleme sadece bürokratik bir durum değildir; uzmanlarımızın moral ve motivasyonunu zirveye taşıyacak, devlet içindeki tek yürek, tek bilek anlayışını da perçinleyecektir. İnaniyoruz ki çalışma barışını güçlendiren bu adım bürokrasideki verimliliği artıracaktır. Diğer yandan, Hazine ve Maliye Bakanlığımızın taşra teşkilatında gerçekleştirdiği devrim niteliğindeki yapılanmayı takdirle karşılıyoruz. Defterdarlıkların Gelir İdaresi Başkanlığı çatısı altında birleşmesi bürokratik hantallığı bitiren stratejik bir adımdır. Şimdi ise bu doğru adımı sahadaki imkânlarla taçlandırma vaktidir. Artan iş gücünü omuzlayan Gelir İdaresi Başkanlığımızın bina, araç gereç ve personel ihtiyaçlarının süratle giderilmesi reformun başarısını katlayacaktır. Özellikle kayıt dışı ekonomiyle mücadele gibi millî bir davada sahadaki personelimizin elini güçlendirmek aslında Türk ekonomisinin gücüne güç katmaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Donanımı tam, fiziksel imkânları güçlü, personeli motive bir teşkilat, vergi adaletinin sağlanmasında ve kayıt dışıyla mücadelede devletimizin keskin kılıcı olacaktır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak devletimizin her kademesindeki iyileştirme çabalarına desteğimiz tamdır. Yapılan her reformun, atılan her adımın milletimizin hayrına vesile olacağına inancımızla bu düzenlemelerin hayata geçirilmesi hususunda irademiz ve desteğimiz sürecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulumuzu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Sezai Temelli.

Buyurun.

36.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, on birinci yargı paketine, 3 Aralık 1994'te bombalanan gazeteye, dün gözaltına alınan gençlere, TÜİK Başkanı Doktor Erhan Çetinkaya'ya ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 3 Aralık Dünya Engelliler Günü bir farkındalık günüdür, bir mücadele günüdür, bir hak arama günüdür. Tüm engellilerin bu mücadelesini destekliyoruz.

Evet, engelliler haklarını istiyorlar, yardım istemiyorlar. Onları yaşamdan dışlayan, eve mahkûm eden ve sonra da bir muhtaçlık hikâyesi üzerinden "sosyal yardım" adı altında aslında yoksulluğa mahkûm eden bir anlayışa karşı engelliler haklarını istiyorlar. Türkiye'de nüfusun neredeyse yüzde 13'ü engelli. Nüfusun yüzde 13'ü engelli olmasına karşılık, bugün bütçeye baksanız ya da kamu kaynaklarının dağılımına baksanız bu grubu, engellileri dikkate alan bir hak paylaşımının olmadığını görürsünüz. İşte buna karşı mücadele ediyorlar; eğitim hakkı için, sağlık hakkı için, kamusal hizmetlerden yararlanabilmek için, siyasi katılım için... Bakın, bu da önemli çünkü engellilerin siyasette sözü de yok. İşte bu nedenle DEM PARTİ olarak bir engelliler manifestosu hazırladık ve bu manifesto çerçevesinde bu hak mücadelesinin ortaklaşması, sağlamcı ideolojiye karşı engellilerle birlikte eşit yurttaşlık temelinde çözümlerin üretilmesini talep ediyoruz. Çağrımızı buradan bütün partilere, bütün kamuoyuna yapıyoruz: Gelin, hep birlikte bu sağlamcı ideolojiye karşı engellilerin yanında olalım, birlikte mücadele edelim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; "engelliler" deyince tabii, cezaevindeki engellilere de değinmemiz gerekiyor. Nasıl ki sokakta, yaşamın içinde engelli yurttaşların yaşamı zorsa cezaevinde bu zorluk 2'ye, 3'e, 5'e katlanıyor. Cezaevindeki engellilerin durumu gerçekten hiç de iç açıcı değil. Kaldı ki cezaevindeki diğer mahpusların durumu da birçok zorluğu barındırıyor; cezaevinde işkenceler, hak ihlalleri... Fakat cezaevindeki engelli yurttaşların karşı karşıya kaldığı sorunlar inanılmaz çok ciddi sorunlar. Bu konuda herhangi bir önlem alınıyor mu? Hayır. Bu konuda herhangi bir çözüm var mı? Hayır. Nasıl ki hasta tutsaklara yönelik hâlâ bir adım atılamamışsa... Kaldı ki on birinci yargı paketi geliyor. Bu çerçevede şunu da hatırlatmak isterim: Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çok iyi hatırlayacaksınız, onuncu yargı paketi geçtikten sonra iktidar partisi döndü, topluma bir söz verdi. Dedi ki: "Bu yargı paketinde yapamadığımız, bu yargı paketinin içine yerleştiremediğimiz infazda eşitsizlik meselesinin çözümü ve de ayrımcılık uygulamalarının sonlanması on birinci yargı paketinde yapacağız." Şimdi, Komisyondaki yargı paketine bakıyoruz, infazda eşitsizlik devam ediyor, ayrımcılık devam ediyor. Dolayısıyla verilen söz tutulmamıştır. Buradan henüz komisyon aşamasındaki bu yargı paketinin bu anlamda hemen düzeltilmesini talep ediyoruz. Hasta tutsakları, infazda eşitsizlikleri, gözlem idare kurullarının yapmış olduğu suçları ortadan

kaldırarak ve tabii ki siyasi mahpusları da kapsayacak düzenlemeler bir an önce gündeme alınmalıdır. Cezaevleriyle ilgili meselelerin çözümü öncelikli meselelerimizden biri olmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; otuz bir yıl önce Özgür Ülke gazetesi 3 Aralık 1994'te bombalandı; Ersin Yıldız yaşamını yitirdi, 23 gazeteci yaralandı. Şimdi, geriye doğru baktığımızda, yaşadığımız onlarca yıl boyunca -yaşamını yitirmiş olan- Kürt meselesinin demokratik çözümünün ihmal edilmesinden, yok sayılmasından kaynaklı çok acılar yaşandı. Gazete ertesi gün şu manşetle çıktı: "Bu Ateş Sizi De Yakar" Onlarca yıl boyunca bu ateş hepimizi yaktı. İşte, engelli yurttaşlarımızdan bahsediyoruz. Bu çatışmalardan dolayı onlarca yurttaşımız, binlerce yurttaşımız bugün engelli olarak yaşamını sürdürüyor ve ülkenin içine sürüklendiği durumu görüyoruz. Şimdi, tüm bu ateşi söndürebilmek için gerçekten önemli bir dönemdeyiz. Bunun kıymetini hep birlikte anlamak zorundayız. Hâlâ geçmişin yaşanmış acıları üzerinden sözü kurmak, hâlâ çözüme kapıları kapatmak siyaset değildir; siyaset, artık, ayrımcılığı, nefret söylemini dışlayan, hepimizin ortak geleceği üzerinden bir sözün kurulmasıyla bugün yol alacaktır, bunu başarabiliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun devam edin.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Muhalefiyle iktidarıyla artık gündemimiz bu olmalı. Bakın, "Bu olmalı." diyoruz ama otuz bir yıl önce gazeteler bombalanırken hâlâ bugün gazeteciler cezaevinde; hâlâ bugün, bu sabah Toplumsal Özgürlük Partili 5 kişi ev baskınlarıyla evlerinden alınıyor, hâlâ şafak operasyonları devam ediyor. Yani zihniyet kendisini dayatmaya; o eski, köhne zihniyet bazen dilde, bazen de bu tür icraatlarda kendisini dayatmaya devam ediyor.

Yine, dün, Eğitim Bakanını protesto etti diye Türkiye İşçi Partili gençler gözaltına alındı. Ya, bu Eğitim Bakanını protesto etmemek suç olmalı, protesto etmek değil çünkü bu Eğitim Bakanı protesto edilmeyi hak ediyor. Bu Eğitim Bakanı, Bakan da değil zaten çünkü bunu idrak etmiyor, nerede olduğunun farkında değil, hangi bakanlığı yönettiğinin farkında değil. Gençler, protesto etti diye, maalesef gözaltına alınıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son olarak, evet, Sayın Doktor Erhan Çetinkaya'dan bahsetmek istiyorum. Sayın Doktor Erhan Çetinkaya TÜİK Başkanıdır, sürekli suç işlemektedir. Evet, sadece algı yönetmiyor, sadece manipülasyon yapmıyor; âdeta bir suç bağımlısı, her ay düzenli olarak suç işlemeye devam ediyor, her ay emekçilerin, emeklilerin yüzde 2 hakkını gasbediyor. Bu suç bağımlısı arkadaş tek başına da işlemiyor, organize bir suç örgütü olmuşlar; Merkez Bankası Başkanı, Hazine ve Maliye Bakanı ve kendisi, bu üçlü troyka her ay düzenli olarak emekçilerin ve emeklilerin hakkını gasbediyor ve marifeti şu: Enflasyonu açıkladı, "0,87" dedi yani yüzde 1'in altına düşmüş aylık enflasyon.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Oysa, bağımsız bütün araştırma kuruluşları aylık enflasyonun yüzde 2'nin üzerinde, yüzde 3 civarında olduğunu gösterirken biz böyle bir gaspla, hak gasbıyla karşı karşıyız. Neden? Yıl sonu hedefini tutturmak için. Enflasyon böyle düşürülmez; bu suçtur, bu bir gasptir. Bakın, buradan söylüyorum; bunlar mizah olsun diye söylediğim sözler değil, açıkça savcılara suç duyurusunda bulunuyorum. Evet, Erhan Çetinkaya hakkında harekete geçmeleri lazım, delil ortada. Ama bu arkadaş başka bir suç daha işliyor, Anayasa suçu işliyor; Haziran 22'den itibaren madde fiyat listelerini açıklamıyor. Mahkemeye gidildi, idare mahkemesi karar verdi, kesinleşti karar; buna rağmen Anayasa suçu işliyor ve bu listeyi açıklamıyor. Niye açıklamıyor, biliyor musunuz? İşte, enflasyon üzerinde sürdürdükleri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın, lütfen.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Enflasyonu düşürme politikaları bu olduğu için açıklayamıyor.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Ali Mahir Başarır.

Buyurun.

37.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Dünya Engelliler Günü'ne, bugün açıklanan enflasyon oranlarına, Komisyonunda yapılan bütçe görüşmelerine, Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Dünya Engelliler Günü. Bizim arzumuz ve dileğimiz, engelli bireylerin insan onuruna uygun bir yaşam sürmeleridir. Bunun için, parti programımızda, engellilerin her türlü ihmal ve dışlanmaya karşı korunması ve toplumsal hayata eşit bireyler olarak katılmasını hedefledik. Tüm engellilerin kendi mesleklerini yapmalarını güvence altına alan düzenlemeler yapacağız. Engelli aylıkları ve bakım yardımları belirlenirken ailenin gelir durumunu değil engellinin kendi gelir durumunu da esas alarak engellilerin bağımsız yaşam haklarını güvence altına alacağız. Millî Eğitim Bakanlığı müfredatında gerekli düzenlemeleri yapacağız, anaokulundan itibaren farkındalık eğitimleri verilerek ön yargıları erken yaşlardan itibaren yıkmak için modeller geliştireceğiz. Şiarımız net: Adil bir yaşamın herkes için temel bir hak olması gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, bugün enflasyon oranları açıklandı. Evet, yine bir yalanlar manzumesi yapmışlar, görüyoruz. Neymiş? Kasım ayı enflasyon oranı 0,87 olmuş, yıllık enflasyon 31,07. Gerçekten, Erhan Çetinkaya suç işliyor, bu suçu periyodik olarak her ay, her yıl işliyor. Şimdi, biz buna karşı çıkıp gündeme getirdiğimiz, konuştuğumuz için de beyefendi şahsımıza manevi tazminat davası açıyor. Be kardeşim, sen manevi haklarını düşünüyorsan, maneviyata önem veriyorsan neden milletin cebine elini uzatıyorsun? Sen doğru verileri versene. Seni arıyorlar saraydan: "Oğlum Erhan, 0,87." "Efendim, 2,13." "Yok, yok, 0,87." "Efendim, 1,5 yapsak." "Hayır, 0,87." "Bari 1 yapsak." "0,87." Ya, utanın ya, utanın! Peki, ENAG ne veriyor? Aylık 2,13. Yıllık ne veriyor? 56,82.

Peki, BAĞ-KUR, emekli, dolaylı olarak asgari ücretli, dolaylı olarak en düşük emekli maaşı neye göre belirleniyor? ENAG'ın verilerine göre. Şimdi, soruyorum: Bu ayıp mı, suç mu, ahlaksızlık mı; nedir bu? Taze sebze meyve fiyatları kasım ayında yüzde 9,5'la en düşük seviyedeymiş. Peki, TÜİK'e göre en çok ne artmış? Evcil hayvan ürünleri. Ya, bu adamlar markete girdiği zaman birkaç ürünü seçiyor, milyonların pek almadığı ürünlerle bir ortalama yapıyor, halkla dalga geçiyor.

Şimdi, soruyorum: Maaşlar ne olacak? Yani buna göre işçi, BAĞ-KUR emeklileri için yüzde 11. Peki, kiralar ne kadar artıyor? Yüzde 36. Bugün Ankara'da 20 bin liradan düşük ev kirası yok. Yüzde 36 arttığı zaman ne oluyor? 28 bin lira oluyor. Nasıl olacak bu? Yani emeklinin, işçinin, ezilenlerin durumu nasıl olacak? Verilerle ülke yönetiyoruz, gerçeklerle değil; çarşıya, sokağa, pazara bakmıyoruz. Gerçekten bu, utanç verici bir meseledir.

Bakın, burada, Bütçe Komisyonunda bütçe görüşmeleri yapıldı. Bizim Cumhuriyet Halk Partisi Grubu, bizler, her bakanlıkta tekliflerimizi verdik ama bir tanesi kabul edilmedi. Bugün geline nokta enfasyon oranları açıklanıyor, bir ay sonra insanlara zam yapılacak ama sahte verilerle. Erhan Çetinkaya, bir kez daha söylüyorum, hiç kimseye dava açmasın, muhalefeti takip etmesin; onu kendi vicdanıyla baş başa bırakıyorum, 86 milyona havale ediyorum.

Şimdi, diğer bir durum: Burada milletvekilleri yerinden birer dakikalık söz alıyor, birçok milletvekilimiz de bölgesinin sorunlarını gündeme getiriyor ya da bugün Dünya Engelliler Günü, bugün de engelli yurttaşlarımızın sorunlarını konuşuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ama AKP Rize Milletvekili Harun Mertoğlu "İmamoğlu suç örgütü iddianamesi" diyerek başladığı cümlesinde, bir sefer, masumiyet karinesini ayaklar altına alıyor, oradan bizim kurultayımıza geliyor, oradan partimize hakaret ediyor ve suçsuz, günahsız insanlar, haklarında hüküm olmayan insanlar hakkında burada algı yapıyor ve bu bir parlamenter. Bakın, biz burada yasa yapıyoruz; masumiyet karinesine, bir dosyanın gizliliğine ya da oradaki sanıkların haklarına, şüphelilerin haklarına en fazla bizim saygı duymamız lazım ama bir dakikasını bu beyefendi Cumhuriyet Halk Partisine ayırmış. Ya, sen kurultay iddianamesini okumuşsun, 4 bin sayfa, maşallah!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sen üç gün süren kurultayımızı takip etmişsin ama bu ülke ve Rize için toplam 2 tane kanun teklifine imza altmışsın ya, yazık değil mi? Sonra, ne kadar başarılı bir milletvekili, hayvan yasasında konuşmuş, çok parlak konuşuyor, "Evet, hayvanları kısırlaştıracağız ama onlardan önce izin almamız gerekir." diyebiliyor ya da Rize'ye bir MR cihazı hibe ediyorlar, onun önüne kırmızı kurdele koyup onu kesebiliyor ya da şurada bir Bektaşî fıkrası anlattığını düşürüp inançlara hakaret ediyor. Sen önce Rize'nin, memleketinin, ülkenin sorunlarını gündeme getir, Cumhuriyet Halk Partisini eleştirmek senin boyunu çok aşar. O yüzden, buradaki milletvekilleri lütfen masumiyet karinesini ayaklar altına almasın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Cezaevinde olan, haklarında hiçbir delil yokken aylardır mağdur olan insanlar hakkında şu koltuklardan algı yapmayalım. Gelsinler, yargılamayı takip etsinler.

TRT'de yayınlanma meselesini biz buraya dün getirdik. Bunu Milliyetçi Hareket Partisi Grubu da söyledi, Sayın Genel Başkanları da söyledi, bizler de söyledik. Biz bu kanun teklifini Meclisin önüne koyduk, MHP ve AK PARTİ Grubu reddetti. Bugün de milletvekilleri konuşuyor, diyor ki: "Orada birçok sanık var. Bunu istiyor mu?" İstiyor kardeşim. Seçilenlerin yargılandığı dosyaları Türkiye izlesin. Milletvekilleri için de böyle; keşke Selahattin Demirtaş'ın dosyasını da TRT yayınlasaydı, Türkiye görseydi, savunmasını Türkiye izleyebilseydi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Ekrem İmamoğlu'nun savunmasını Türkiye izlesin. Niye buna "hayır" diyoruz, bunu da eleştiriyorlar.

Son olarak şunu söyleyeceğim: Ülke çok zor bir dönemden geçiyor. Ülkede büyük bir adalet sorunu vardır. Ülkede masum insanlar cezaevindedir; gazeteciler cezaevindedir, gençler cezaevindedir, milletvekilleri cezaevindedir, seçilmişler cezaevindedir. Burada olan milletvekilleri bu sorunu çözecekken bu sorunu daha fazla alevlendirmesin. Gelelim, hep beraber el ele verelim - insanların ekmek kadar, su kadar, aş kadar adalet ihtiyacı var- bu sorunu hep beraber çözelim diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Abdulhamit Gül.

Buyurun.

38.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, Millî Dayanışma, Demokrasi ve Kardeşlik Komisyonunun yaptığı toplantılara ve terörsüz Türkiye'ye, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Devlet Bahçeli'ye yönelik dün yapılan açıklamalara ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün 3 Aralık Dünya Engelliler Günü; tüm engelli kardeşlerimizin, vatandaşlarımızın da bu anlamlı günlerini tebrik ediyorum ve sadece bugün değil her zaman engellilerin toplumsal yaşamın tüm alanlarına aktif bir şekilde katılabildikleri bir ortam için elimizden gelen tüm çalışmaları, çabayı ortaya koymaya devam edeceğimizi bir kez daha ifade etmek isterim. Herkesin engelli olmaya aday olduğu unutmamalıyız ve engelin ne zaman, ne şekilde olabileceğini bilmiyoruz. Herkesin bir gün engelli olabileceği

anlayışıyla tüm vatandaşlarımızın, engellilerin yaşam önündeki tüm engellerini ortadan kaldıracak engelsiz bir hayat için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğindeki AK PARTİ hükümetleri yirmi üç yılda hep bu anlayışla meseleye yaklaştı. Engelli kardeşlerimizin bu meselelerine yaklaşıırken aynı zamanda zihinlerdeki engelleri de ortadan kaldıracak şekilde bir yaklaşım koyduk ve çok önemli devrimler, reformlar yapıp adımlar attık. Dört duvar arasında yaşamak zorunda kalan engellileri hayatın merkezine alacak şekilde düzenlemeler yaptık ve bu meseleye biz sadece yardım yapılan bir mesele olarak değil hak, adalet ve nefaset meselesi olarak yaklaştık. "Özürlü" ifadesini incitici ifadeden kurtararak, "engelli" ifadesini getirdik. Asıl engelin bedende değil zihinlerdeki engel olduğunu tüm Türkiye'ye bir kez daha hatırlatmış olduk ve özellikle dünyada eşine az rastlanan evde bakım hizmetini, evde sağlık hizmetini başlattık. 18 yaş altı engelli evladı olan fedakâr anne ve babalara, annesi ya da babası olmayan muhtaç yavrularımıza ve yüzde 40 üzeri engeli olan vatandaşlarımıza muhtaç aylığı bağladık, devletin şefkat elini her zaman omuzlarında ve yüreklerinde hissetmelerini sağladık. Bakıma ihtiyaç duyan, özel merkezlerde kalan kardeşlerimizin yükünü ailelerinin üzerinden aldık, bakım ücretlerini biz karşıladık ve hayatın içine karışmayı, gezmeyi, okumayı, çalışmayı, yaşayan bir hayatı engelliler için merkeze alan düzenlemeleri ve uygulamaları hayata geçirdik. Eğitimden mahrum kalmasınlar, "Nasıl gideceğim?" diye düşünmemeleri için engelli öğrencilerimizi okullara ücretsiz taşıyan sistemi getirdik. Ulaşımda çok önemli adımlar artık. Yine, istihdamda tarihî bir adım olarak engelli memur atamaları için ilk kez, ayrı ve merkezî bir sınavı, objektif bir sınavı hizmete sunduk. Tüm bunları elbette bir lütuf olarak değil devletin vatandaşına bir ödevi ve sorumluluğu olarak hep değerlendirdik ve bu anlayışla bu adımları attık. İnaniyoruz ki Türkiye Yüzyılı engelsiz bir Türkiye'nin yüzyılı olacaktır. Bu çerçevede elbette daha yapılacak adımlar var. Engelli vatandaşlarımız için daha neler yapmamız gerekir, bunun da daha iyi anlaşılması adına Meclisimizde, bildiğiniz gibi, engellilerin sorunlarını araştıran bir Komisyon kuruldu ve bu Komisyon da çalışmalarını büyük bir özveriyle, büyük bir fedakârlıkla yapıyor. İnaniyorum ki oradan çıkacak hem idari anlamdaki hem de yasal anlamdaki önerileri de Gazi Meclisimiz ve yine yürütme dikkate alacaktır. Engelli vatandaşlarımızın tüm sorunlarını ortadan kaldırmak bizim temel ödevimizdir, bu konuda her türlü gayretimizi de sürdürmeye, güçlü bir şekilde onların yanlarında olmaya gayret edeceğiz. Ben bu vesileyle tüm engelli kardeşlerimizi, onlara büyük bir fedakârlıkla annelik, babalık, ablalık, ağabeylik yapan tüm ailelerini, muhterem ailelerini, fedakâr, cefakâr ailelerini bir kez daha buradan, Gazi Meclisten tüm arkadaşlarımızla birlikte yürekten selamlıyorum, onların yanında olduğumuzu bir kez daha ifade ediyorum.

Değerli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; biliyorsunuz, Mecliste kurulmuş olan Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu Türkiye'de terörsüz Türkiye'yi gerçekleştirmek adına çok önemli bir adım ortaya konuldu ve 5 Ağustosta başlayan Komisyonumuz yapmış olduğu toplantılarla çok önemli dinlemeler yaptı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - 18 toplantı icra etti, 130 farklı kurumdan temsilcileri ve yöneticileri dinleyerek toplumun bu konuyla ilgili tüm meselesini, tüm kanaatlerini alan bir çalışmayı ortaya koydu. Biz, bu terörsüz Türkiye meselesinde her türlü endişeleri, her türlü değerlendirmeleri, her türlü yaklaşımları da kıymetli bularak bu çalışmayı sürdürüyoruz. Burada bir ezberle ortaya çıkan değil ezberleri ortadan kaldıran bir anlayışla; elli yıldır uygulanan her türlü teknik, her türlü yöntemlerle sona erdirilemeyen bu meselenin kalıcı bir şekilde sona erdirilmesi için çok önemli bir çaba ortaya konulmuştur. Burada bir ortak akıl, geniş müzakere, toplumsal rıza, ortak geçmişin ortak geleceğe taşınması yönünde çok önemli bir gayret ve çaba söz konusudur ve bu meselede Sayın Cumhurbaşkanımızın -herkesin çok iyi bildiği- bu ülkede yaşayan tüm vatandaşlarımızın meselesini dikkate alan ve onların sorunlarının çözümünü merkeze alan bir anlayışla yaklaştığını herkes çok iyi bilmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bugün özellikle ret politikalarıyla, inkâr politikalarıyla reddedilen toplumun birçok kesimini dikkate alan, merkeze alan bir anlayışla çalışmalarımızı yaptık. İşte, 2005'te Diyarbakır'da "Evet, Kürt sorunu vardır ve bu sorun benim için çözülmesi gereken bir sorundur." diye empati yapan ve tüm meselelere geçmiş acılar değil de ortak gelecek merkezli -her türlü riski de alarak- yaklaşan bir çalışma ortaya koyuyoruz. Bizim AK PARTİ olarak, Cumhur İttifakı olarak bu meseledeki yaklaşımımız politik, gelecek bir oy değil buradaki temel yaklaşımımız Türkiye'nin güçlü geleceğidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - AK PARTİ'ye gelecek bir ilave oydan ziyade Türkiye'nin ortak bekasına ve geleceğine yönelik atılan bir adım dolayısıyla bu çalışma ve çabalar politik çıkarları değil 86 milyon vatandaşımızın ortak çıkarları merkezine alınarak yapılırsa faydalı olur. O yüzden, burada bu çalışmaya destek olan, eleştirileriyle de endişeleriyle de yapıcı önerileriyle de katkıda bulunan tüm siyasi partilerin bu tutumlarını çok değerli buluyorum, çok kıymetli buluyorum. Biz AK PARTİ olarak da partimizin görüşlerini yarın, yine, Komisyonunda serdedeceğiz; bu konudaki yaklaşımlarımızı yine, açıkça kamuoyunun fikirlerine sunacağız, bilgilerine sunacağız. "Balıran zehri bile olsa gerekirse içeriz." diye burada çok güçlü bir siyasi kararlılık ortaya koyan Cumhurbaşkanımızın, bir devletin ortak kararlılığı ve milletin ortak kararlılığı söz konusudur. Dolayısıyla burayı enfekte etmeye yönelik "Şu, bunu demiş; bu, bunu söylemiş..." Bunlar bizim için asla dikkate alınacak şeyler değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Toparlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Burada, Türkiye, gündemine hâkimdir ve bu anlamda, Türkiye'yi hem içeride hem dışarıda tehdit edecek bütün terör örgütleriyle, Suriye sahası da dâhil olmak üzere Türkiye'yi tehdit edecek hangi unsur varsa onlarla da mücadele edeceğiz, kararlı bir şekilde terörsüz Türkiye'de başarılı olacağız; burada asla başarılı olamayacağız diye bir endişemiz, bir şüphemiz yok.

Son olarak da Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Bahçeli'ye yönelik dün yapılan açıklamaları da asla tasvip etmediğimizi bir kez daha ifade etmek isteriz; Sayın Genel Başkanımız, Cumhurbaşkanımız da ifade ettiler, Dışişleri Bakanımız, parti

sözcümüz de ifade ettiler. Bu konuda Sayın Devlet Bahçeli'nin tutumu; Türk'üyle, Kürt'üyle, Arap'ıyla bu coğrafyanın, bu ülkenin birliği, beraberliği, kardeşliği üzerine alınmış çok önemli risklerdir, çok önemli açıklamalardır. Sayın Bahçeli'nin bu tutumunu herkes çok yakından takip etmektedir. Bu açıklamaların, kabul etmediğimiz, tasvip etmediğimiz bu açıklamaların düzeltilmesini bekliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bu konuda Sayın Bahçeli'nin cesur ve yapıcı açıklamaları, tutumları her zaman milletimizin gözü önünde ve milletimizin takdirindedir.

Bu duygularla Genel Kurulu tekrar saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Çeşitli İşler (Devam)

3.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Kütahya'dan gelen misafirlere "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Genel Kurulu izlemek üzere şu an locada bulunan Kütahya'dan gelen misafirlerimiz var, biz de hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

Sayın Başarır, sisteme girmişsiniz.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

39.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, tutuklamaya sevk edilen öğrencilere ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in katıldığı Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştay'ında MESEM projesini protesto eden 17 öğrenci gözaltına alınmıştı. Şimdi, ifadeleri alınmaksızın bir kısmı tutuklamaya sevk edilmiş yani bir Millî Eğitim Bakanı öğrencisine bu kötülüğü yapmaz. Evet, onu her yerde, her platformda biz de protesto ediyoruz ve bu hissi yürekten hissediyoruz çünkü bu ülkeye kendisini yakıştırmıyoruz. Bir an önce değişmesi gereken bir Millî Eğitim Bakanı. Lise sınavı olur, sorulara sahip çıkamaz, sorular çalınır; MESEM'de çocuk işçiler katledilir, ölür, hesap vermez ama maalesef ki gelip bu Mecliste bu konuyla ilgili bir kelime de konuşamaz. Öğrenciler serbest kalmalıdır. Bu ülkenin öğrencilerine artık kötülük yapmayı bıraksınlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bir kez daha söylüyorum: O Millî Eğitim Bakanını Mecliste, meydanda, okulda, her yerde biz de protesto ediyoruz; kendisini istemiyoruz, bu ülkeye onu yakıştırmıyoruz ve çocuklarımızı artık böyle bir Millî Eğitim Bakanına teslim etmek istemiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Sayın milletvekilleri, sisteme giren sayın milletvekillerine tekrar söz vermeye başlayacağım.

Sayın Güneş...

40.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 3 Aralık Dünya Engelliler Günü, engelli vatandaşlarımızın hayatının her alanında eşit, erişilebilir ve güvenli şartlarda yer alabilmesi için hepimize önemli sorumluluklar hatırlatmaktadır. AK PARTİ hükümetlerimiz 2005'te yürürlüğe giren Engelliler Kanunu'yla tarihî bir reformu gerçekleştirmiştir. Evde bakım yardımı kapsamında bugün 521 bin vatandaşımıza destek olunmuştur. 2012'de başlatılan ve sınav ücretleri Bakanlığımızca karşılanan EKPSS modeliyle engelli kardeşlerimizin niteliklerine uygun istihdamın önü açılarak kamuda engelli istihdamı 2002'den bugüne 14 kat artırılmış, 81.677 vatandaşımızın kamuda görev alması sağlanmıştır. Engelli vatandaşlarımızın yaşam kalitesini yükseltmek, fırsat eşitliğini güçlendirmek ve toplumsal hayata tam katılımlarını sağlamak için çalışmalarımızı kararlılıkla sürdürüyoruz.

Bu vesileyle, tüm engelli vatandaşlarımıza ve fedakâr ailelerine sağlık, huzur ve esenlikler diliyor, engelleri birlikte aşacağımız yarınlar umuduyla hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Aygün...

41.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygün'un, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGÜN (Tekirdağ) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Toplumumuzun en önemli parçası olan engelli bireylerimiz sosyal hayatın her aşamasında yer almalı. Bu yüzden, engelli istihdamını artırmak toplumsal sorumluluğumuzun gereğidir. İş Kanunu'na göre, özel sektördeki işverenler 50 veya daha fazla işçi çalıştırdıkları iş yerlerinde yüzde 3 engelli işçi, devlet de kamuda yüzde 4 engelli çalışan istihdam etmekle yükümlüdür. Engelli aylıkları ise yetersizdir ve izlenmemektedir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ödenemeyen yaşlı ve engelli aylıkları ile doğum

yardımlarını bütçe emanetleri hesabında izlemelidir. Engelli adayların memur olarak atanabilmeleri için en az yüzde 40 oranında engelli olduklarını yetkili hastaneden aldıkları engelli, sağlık kurulu raporuyla belgelendirmeleri gerekir. Bu rapor süreci kolaylaştırılmalıdır. Engelli bireylerin istihdamını artıracak politikalar geliştirilmesi dileğiyle 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde konuya ilişkin toplumsal farkındalığın sürekli diri tutulmasını temenni ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepimiz birer engelli birey adayız, bunu unutmayalım, buna göre yaşayalım diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Dindar...

42.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması

MAHMUT DİNDAR (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün 3 Aralık Dünya Engelliler Günü. AKP iktidarı Engelli Hakları Sözleşmesi'ni yaşama geçirmiyor. Ülkede engellilere yönelik ayrımcılık artarak devam ediyor; engellilerin erişebilirlik hakları erteleniyor, engellilere maaş olarak 100 dolar veriliyor, engelliye bakım sağlayan kişilere sigorta ve emeklilik hakkı yok. Bu alanda birçok sorun var, özellikle eğitim alanında acil alınması gereken tedbirler var. Okullarda akran zorbalığı, bağımlılık ve şiddet gibi sorunlar giderek artıyor; sınıf mevcutları ve rehber öğretmen başına düşen öğrenci sayıları çok yüksek. Engellilerin ve diğer çocukların birlikte eğitim görmesi için okullarda yeterli sayıda rehberlik, psikolojik danışmanlık ve özel eğitim öğretmeni yok.

Gecikmeksizin 5 bin özel eğitim ve psikolojik danışmanlık öğretmeni kadrosu ataması yapılmalıdır diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Uysal...

43.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanına seslenmek istediğine ve Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması

LEVENT UYSAL (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ilk, orta, lise ve üniversite öğrencilerinin ve özellikle çalışan kadınlarımızın işe ve okula güvenli bir şekilde ve karanlıkta gitmemeleri için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımıza sesleniyorum: Lütfen ama lütfen, saatleri bir saat geriye çekelim hatta kalıcı yaz saati uygulamasını bir kez daha gözden geçirelim efendim.

Ayrıca, özel insanlarımızın Dünya Engelliler Günü'nü yürekten kutluyorum. Bu anlamlı günde engelli öğretmenlerimize ilave kadro talebimizi tekrar hatırlatıyorum.

Teşekkür ederim.

Saygılarımla efendim.

BAŞKAN - Sayın Kordu...

44.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Mazgirt ilçesinde yürütülen avcılık faaliyetlerine ilişkin açıklaması

AYTEN KORDU (Tunceli) - Teşekkür ederim Başkan.

Dersim'in geneli olmak üzere ama özellikle Mazgirt ilçesinde son zamanlarda Karabulut (Sorek) köyü başta olmak üzere çevresindeki birçok köyde birinci derece sit alanı ilan edilmesi ve İn Vadisi olmasına rağmen çok ciddi avcılık faaliyetleri yürütülmekte, köylülerin can güvenliğini tehdit etmektedir. Silah sesleri, avcılarının yerleşim alanlarına kadar girmesi tüm köylülerde derin bir endişe ve tedirginlik yaratmaktadır. Dersim'deki "rehak" inancının temel ilkelerinden biri canlıya kıymamaktır, doğadaki her can kutsaldır, böyle bir coğrafyada avcılığın "spor" olarak tanımlanması ve "av turizmi" adı altında cana kıyılmasının teşvik edilmesi asla kabul edilemez. Kanunundaki avcılığa izin veren maddeler kaldırılmalı, yerleşim alanlarında avcılık tamamen yasaklanmalıdır. Köylüler bu duruma karşı nöbet başlattıklarını, avcının girmesini istemediklerini kamuoyuna ve ilgili kurumlara imza toplayarak duyurdular. İlgili kurumlar bu çağırışı dikkate almalıdır. Aksi durumda, yaşanacak olası sorunlardan ilgili kurumlar sorumlu olacaktır.

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen...

45.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Paşalimanı Deniz Üssünde yerleşik durumdaki Türk askerî güçlerine ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Başkanım.

Türk Deniz Kuvvetleri yirmi yedi yıldır Arnavutluk deniz sahası içerisindeki Paşalimanı Deniz Üssü'nde yerleşik durumdaydı. Türkiye buradaki ortak onarım tesisi ve üssüne yıllar boyunca büyük personel ve materyal katkıları verdi. Türk subayları buralarda Arnavutluk ordusuna danışmanlık yapıyordu. Adriyatik Denizi'nin başlangıcında yer alan bu deniz üssü Türkiye açısından stratejik önemdeydi ancak bir İtalyan savunma firması 14 Kasım 2025'te yaptığı duyuruda gemi inşası ve bakımı için üssün kendilerine tahsis edildiği duyurdu. Askerî uzmanlar Yunanistan'ı çevreleyen Adriyatik Denizi'ndeki bu stratejik üsten çekilmemizin jeopolitik bir kayıp olduğunun altını çiziyor. Dışişleri ve Millî Savunma Bakanlığı bugüne kadar sessiz. Dışişleri ve Millî Savunma Bakanına soruyorum: Türk askerî güçleri Paşalimanı Üssü'nden çekildi mi? Üssün kaybı durumunda stratejik boşluğu doldurmak için hangi planlar yapılmaktadır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Bozdağ...

46.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, hasta mahpus Delal Tekdemir'e ilişkin açıklaması

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Sayın Başkan, Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevinde tutulan önceki dönem Bayazıt Belediye Eş Başkanımız, hasta mahpus Delal Tekdemir, infaz süresini 23 Ekim 2025 tarihinde tamamladığı hâlde tahliyesi, idare ve gözlem kurulu tarafından, keyfi ve hukuksuz gerekçelerle önce 3 Ekim, sonra da pişman olmadığı gerekçesiyle 9 Ocak 2026'ya bırakıldı. Defalarca infaz hâkimliğine itiraz edildi ancak bir sonuç alınamadı. Delal Tekdemir'in özgürlüğü ve sağlık hakkı gasbedilmektedir. 68 yaşındaki Delal Tekdemir ve tüm hasta mahpuslar serbest bırakılmalıdır, sağlık ve yaşam hakları korunmalıdır. İkinci bir cezalandırma yürüten idare ve gözlem kurulları lağvedilmeli, mahpusları özgürlüklerinden ve temel haklarından yoksun bırakan bu kararlara son verilmelidir.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Kırkpınar? Yok.

Sayın Suiçmez? Yok.

Sayın Kunt Ayan? Yok.

Sayın Gören...

47.- İstanbul Milletvekili Seda Gören'in, Avrupa Parlamentosu Üyesi Marion Marechal Le Pen'in ifadelerine ilişkin açıklaması

SEDA GÖREN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Avrupa Parlamentosu üyesi Marion Marechal Le Pen'in Strazburg'daki Eyüp Sultan Cami inşaatı önünde çektiği videoyla İslam'a, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a ve Türkiye Cumhuriyeti'nin meşru hükûmetine yönelik nefret dolu ifadelerini Türkiye-Fransa Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı olarak şiddetle kınıyorum. Henüz geçtiğimiz gün Fransa'daki bir camiye saldırı yapılmışken İslam'a ve inanç özgürlüğüne saldıran bu söylemler Avrupa'da yükselen İslam karşıtlığının yeni bir tezahürüdür. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ı ve Hükûmetimizi hedef alan bu çirkin ithamlar demokratik değerlere ve siyasi ahlaka aykırıdır. Avrupa Parlamentosunda görev yapan bir ismin nefret dilini araçsallaştırması kabul edilemez. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde bizler tüm Avrupa'da barış, karşılıklı saygı ve birlikte yaşama kültürünü savunmaya devam ederken dinî hassasiyetlerimize ve Türkiye'nin itibarına yönelik bu provokatif saldırıların karşısında durmayı sürdüreceğiz.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Baykan...

48.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın 23'üncü Birleşimde yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET BAYKAN (Konya) - Sayın Başkan, dün grup önerilerinde TRT uygulamaları konuşulurken Sayın Başarır "Merhum Dışişleri ve Kültür Bakanımız İsmail Cem'in Genel Müdürlüğü döneminde böyle şeyler görmedik. Her parti eşit bir şekilde haberlerde yer alıyordu." dedi. Biz de başka imkânımız olmadığı için yerimizden itiraz ettik. Öncelikle merhum İsmail Cem'i ülkemize yaptığı hizmetlerden dolayı rahmetle anıyorum. Ancak dönemin gazete kupürleri burada, görüldüğü gibi, Sayın Başarır'ın dediği gibi, sütliman bir TRT Genel Müdürlüğü yapmadığını gösteriyor; dönemin Adalet Partisi Genel Başkanı 9'uncu Cumhurbaşkanımız merhum Süleyman Demirel'in ve MHP Genel Sekreteri Şevket Bülent Yahnici'nin TRT'nin tarafsız davranmadığına dair sert eleştirileri yer alıyor, arzu edene iletilim, onlarca kupür. Sayın Başkanın ya müktesebatında sıkıntı var ya da son günlerde gündemde çok olduğu için kafa karışıklığı söz konusu.

Tutanaklara baktım, bana da nerede görev yaptığım sorulmuş; o belli belli olmasına ama sizi yüce Meclis çatısı altında toplumun doğru bilgilendirilmesi konusunda daha hassas davranmaya davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Özsoy...

49.- Kayseri Milletvekili Sayın Bayar Özsoy'un, Kayseri'de "Seyyid-i Sırdan" temasıyla düzenlenecek olan anma programına ilişkin açıklaması

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ülkemizin manevi mimarlarından Seyit Burhanettin hazretlerinin 781'inci vefat yıl dönümü vesilesiyle Kayseri'mizde 4-5 Aralık tarihlerinde "Seyyid-i Sırdan" temasıyla anma programı düzenlenecektir. Asırlardır gönülleri aydınlatan Seyit Burhanettin hazretleri ilmiyle, hikmetiyle ve Mevlâna Celâlettin Rûmî'nin yetişmesindeki derin etkisiyle İslam irfan geleneğinde müstesna bir yer edinmiştir. Seyit Burhanettin hazretleri, insanı merkeze alan; ahlakı, adaleti ve merhameti esas alan bir yolun öncüsü olmuş, Kayseri'mizin manevi iklimine yön vermiştir. Bugün şehrimizdeki bu birlik, kardeşlik ve huzur atmosferinde onun katkısı büyüktür. Seyit Burhanettin hazretlerini rahmet, minnet ve hürmetle yâd ediyor, anma programını düzenleyen Sayın Valimize, Büyükşehir Belediye Başkanımıza ve emeği geçen herkese şükranlarımı sunuyor, aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kılıç...

50.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, bütün kamu çalışanlarının maaşlarında iyileştirme yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Maaşlı çalışanlar her geçen gün yoksullaşmaya devam ediyor çünkü kâğıttaki enflasyon oranlarına göre maaşlarına zam yapılıyor ancak kâğıttaki enflasyon rakamları ile gerçek enflasyon oranları örtüşmüyor. Özellikle büyükşehirlerde tek memur maaşıyla bir ailenin geçinmesi neredeyse imkânsız hâle gelmiştir. Dolayısıyla maaşlı çalışan bütün kamu personeline adil oranlarda seyyanen zam yapılması bir zorunluluk hâline gelmiştir. Üst düzey bürokratlara yapılacak seyyanen zam ihtiyaca binaen yapılacaktır mutlaka ancak dar gelirli kamu çalışanlarını bu kararın dışında tutmak adaletsizliği derinleştirir. Bu kararı yeniden revize edin ve bütün kamu çalışanlarının maaşlarında iyileştirme kararı alın. Zira, yılbaşında yapılacak zam, iyileştirme için yeterli olmayacaktır.

BAŞKAN - Sayın Bayraktutan...

51.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Şavşat Belediyesi işçilerinin işe iade davalarına ilişkin açıklaması

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

30 Mart 2024 yerel seçimlerinde belediye yönetiminin AKP'ye geçtiği Şavşat Belediyesinde sözleşmeleri yenilenmeyen 29 işçi işe iade talebiyle mahkemeye başvurmuş, açılan davalar Şavşat Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından karara bağlanmıştır. Mahkeme işten çıkarmaların geçersiz olduğuna ve davacıların işe iadesine hükmetmiştir. Şavşat Belediyesinde 6 Eylül 2024'te işlerine son verilen belediye işçileri, başvurdukları mahkemenin 24 Temmuz 2024'te feshin geçersiz olduğuna hükmederek işe iadelerine dönük karar vermesinin ardından, uzun süredir görevlerine dönmek için mücadele etmektedirler. Son olarak 3 Kasım 2025 tarihinde istinaf mahkemesi de kararı onamış, davanın kabulüne, işe iadelerin yapılmasına ve gerekli yükümlülüklerin yapılmasına oy birliğiyle karar vermiştir. Mahkeme kararlarına uyulması, hukuksuz uygulamaların sonlandırılması ve uzun zamandır haksızlığa uğrayan Şavşat Belediyesi emekçi işçilerinin iş yerine iadelerinin yapılması için gereğini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Bütçe görüşmelerine ilişkin Başkanlığın bir duyurusu vardır.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Duyurular

1.- Başkanlıkça, 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin Genel Kuruldaki görüşme takvimine ilişkin Danışma Kurulu önerisinin 20/11/2025 tarihli 20'nci Birleşimde kabul edildiğine, Bütçe Kanunu Teklifi ile Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin Genel Kuruldaki görüşme programının Türkiye Büyük Millet Meclisi internet sayfasında yayınlandığına ve bastırılarak üyelere dağıtıldığına; bütçe üzerinde şahsı adına söz almak isteyen üyelerin söz kayıt işlemlerinin 5 Aralık 2025 Cuma günü 11.30 ile 12.00 saatleri arasında Büyük Grup Toplantı Salonu'nda Başkanlık Divanı Kâtip Üyelerince yapılacağına, söz kaydını her üyenin bizzat yaptırması gerektiğine, başkası adına söz kaydı yapılamayacağına, belirtilen saatlerden sonra söz kayıtlarının Kanunlar ve Kararlar Başkanlığınca yapılacağına ilişkin duyuru

BAŞKAN - 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin Genel Kurulda görüşme takvimine ilişkin Danışma Kurulu önerisi 20/11/2025 tarihli 20'nci Birleşimde kabul edildi. Bütçe Kanunu Teklifi ile Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin Genel Kuruldaki görüşme programı Türkiye Büyük Millet Meclisi internet sayfasında yayınlanmış ve bastırılarak sayın üyelerimize dağıtılmıştır.

Bütçe üzerinde şahsı adına söz almak isteyen sayın üyelerin söz kayıt işlemleri 5 Aralık 2025 Cuma günü 11.30 ile 12.00 saatleri arasında büyük grup toplantı salonunda Başkanlık Divanı Kâtip Üyelerince yapılacaktır. Söz kaydını her üyenin bizzat yaptırması gerekmektedir, başkası adına söz kaydı yapılamayacaktır. Belirtilen saatlerden sonra söz kayıtları Kanunlar ve Kararlar Başkanlığınca yapılacaktır.

Saygıdeğer milletvekillerimize duyurulur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.59

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.10

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Nurtan YONTAR (Tekirdağ), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 24'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 20 milletvekili tarafından, kamu kurumlarının, kamuya bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların basın ve dijital medya kuruluşlarına verdiği reklam ve ilanların kamu kaynaklarının eşitlik ve hakkaniyet ölçülerine göre verilip verilmediğinin tespiti ve varsa hukuka aykırılıkların belirlenerek giderilmesine yönelik tedbirlerin alınması amacıyla 3/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Aralık 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3/12/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 3/12/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Kaya
İstanbul
Grup Başkanı

Öneri:

Muğla Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Selçuk Özdağ ve 20 milletvekili tarafından, kamu kurumlarının, kamuya bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların basın ve dijital medya kuruluşlarına verdiği reklam ve ilanların kamu kaynaklarının eşitlik ve hakkaniyet ölçülerine göre verilip verilmediğinin tespiti ve varsa hukuka aykırılıkların belirlenerek giderilmesine yönelik tedbirlerin alınması amacıyla 3/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 3/12/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Selçuk Özdağ...

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; grup önerimiz üzerine söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün 3 Aralık Dünya Engelliler Günü. Dünya Engelliler Günü'nde burada bir araştırma önergesi vermiştik, sonra bizim araştırma önergemizle beraber bir Komisyon kuruldu ama Komisyonun maksadı başka bir noktaya doğru evrildi. Nedir o? "Engellilerin problemlerinin araştırılması ve bu problemlere karşı çözüm önerilerinin sunulması" diyerek... Oysaki özne şuydu: Engelliler bakanlığının kurulmasıydı. Bir kez daha söylüyorum buradan: Türkiye'nin bir engelliler bakanlığına ihtiyacı vardır, 10 milyon insanı ilgilendirmektedir. Bundan böyle engelli oluşları önlemek adına, engelli olanları da tekrar topluma kazandırmak, rehabilite etmek ve onları eğitime kazandırmak adına çok önemlidir ve aynı zamanda da bu engelliler bakanlığının bir engelli arkadaş tarafından yürütülmesinde de fayda mülhaza ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

Bugün bu kürsüde devlet ile vatandaş arasındaki güven sözleşmesini, hukuk devletinin omurgasını, demokrasi ile propaganda arasındaki ince çizgiyi konuşuyoruz. Mesele, kamu kurumlarının hangi gazeteye, hangi televizyona, hangi dijital platforma kaç lira ilan verdiği meselesi değildir; mesele, vatandaşın vergisiyle oluşan kaynağın kime göre, neye göre ve hangi siyasi saikle dağıtıldığı meselesidir. Anayasa'nın 10'ncu maddesi eşitlik ilkesini, 26 ve 28'inci maddeleri ifade ve basın özgürlüğünü güvence altına alır. Eğer kamu yönetimi bu ilkeleri kâğıt üzerinde bırakır, reklam ve ilan harcamalarını "Benim yanımda duran medya-karşımda duran medya" diye ayırarak kullanırsa hukuk devleti lafta kalır arkadaşlar.

Önümüzde tablolar çok net: Bakın, burada, geçmiş yıllara ait Halk Bankasının, Ziraat Bankasının, Vakıfbankın reklam paraları var, kamunun reklam paraları. Diğer kamu bankalarının yazılı basına verdikleri reklamların dağılımına bakıyoruz: Türkgün, Sabah, Akşam, Takvim, Yeni Şafak, Yeni Birlik, Yeni Asır, Milat gibi iktidara yakın olduğu bilinen gazetelere milyonlarca liralık; ne milyonlarca, milyarlarca liralık paralar verildi. Kaç bin saniye biliyor musunuz, kaç milyon saniye? Ne bini ne 10 bini ne 100 bini, milyon saniye, 10 milyon saniye reklam vermişler bunlar. Kamu 10 milyon saniye bu televizyonlara ve gazetelere reklam vermiş. Peki, kim faydalanmış buradan? İsimlerini saymış olduğum televizyonlar, bu televizyonlarla beraber gazeteler almış. Peki, Now TV almış mı? Almamış. Peki, Halk TV almış mı? Almamış. TV5 almış mı? Almamış. Peki, Millî Gazete almış mı? Almamış. Tele 1 almış mı, KRT almış mı? Almamış. Allah aşkına, bunun neresi adalet? Bunun neresi kalkınmayla alakalı bir şey? Ya, 10 milyon saniye milyarlarca para yapıyor. Bakın, Halk Bankasının verdiği reklam parasını söylüyorum buralara: 1 milyar 985 milyon 529 bin TL. Vakıflar Bankası, 2025 yılı 1 milyar 414 milyon 238 bin lira; Ziraat Bankası, 1 milyar 567 milyon lira. Bir başka örnek, yalnızca bir kamu bankasının, Vakıfbankın 2021'de 259 milyon, 2022'de 487 milyon, 2023'te ise 769 milyon lira reklam harcaması yaptığı kamuoyuna yansımıştı. Şimdi, bakıyoruz değerli arkadaşlar, bugün Tele 1 ve KRT gibi muhalif kanalların ekranlarını kapatmak zorunda kalmasında yalnızca RTÜK'ün ağır cezalarının değil, aynı zamanda, bu sistematik reklam ambargosunun da payı yok mu? Ekonomik olarak zaten zor şartlarda ayakta kalmaya çalışan eleştirel kanallara devlet eliyle açılan bu ekonomik kuşatma, basın özgürlüğünü fiilen boğan görünmez bir sansür mekanizmasına dönüşmüştür. "Ben, senin yayın politikanı beğenmiyorum. Sen beni eleştiriyorsun, o hâlde sana kamu reklamı yok." demek, tek kelimeyle adaletsizlik, insafsızlık ve vicdansızlıktır. Kamu kurumlarının reklam ve ilan harcamalarında hangi planlamanın, hangi ihale süreçlerinin, hangi nesnel kriterlerin esas alındığı şeffaf değil. Reytting ölçümleri, tirajlar, okunma ve tıklanma oranları, hedef kitle analizleri, fiyat-performans karşılaştırmaları, bunların hangisi dikkate alınıyor Allah aşkına, hangisi tamamen kâğıt üzerinde kalıyor bilmiyoruz. Bildiğimiz tek şey iktidara yakın medya gruplarının

olağanüstü avantajlı, eleştirel ya da bağımsız yayın organlarının ise dezavantajlı konuma düşmüş ve itilmiş olmalarıdır. Bu, rekabet hukukunu, ticari eşitliği hatta kamu ihale mevzuatını ilgilendiren ciddi bir hukuki problemdir. Bir başka boyut, bu reklam ve ilan harcamaları bu Meclisin onayıyla geçirilen bütçelerden karşılanıyor yani vatandaşın vergisiyle oluşan kaynaklar fiilen iktidar lehine ve muhalefet aleyhine bir propaganda aparatına dönüştürülüyor. Bütçe hakkı Parlamentonun en temel, en tarihsel hakkıdır. Eğer Hükûmet kamu bankaları ve kamu şirketleri üzerinden bütçe kaynaklarını kendi medya koridoruna akıtıyorsa bu Meclisin iradesini dolanıyor demektir. Bu tablo "Benim vergimle benim eleştirimi susturuyorsun." diyen milyonlarca vatandaşın feryadını haklı kılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, kamu reklamlarının ideolojik sadakat temelinde dağıtılması iki alanda tahribat üretmektedir. Birincisi, medya çoğulculuğunu tahrip ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Teşekkür ederim.

Aynı haberi farklı açılardan okuma, iktidarı da muhalefeti de eleştirme imkânı olan bir medya düzeni yerine tek sesli, tek merkezli bir propaganda alanı inşa ediliyor. İkincisi, özel sektör içinde adil rekabeti bozuyor. Aynı sektörde yan yana duran iki gazete düşünün, biri iktidara yakın, diğeri eleştirel; biri kamu reklamlarıyla ayakta tutuluyor, diğeri reklamsızlığa mahkûm ediliyor. Bu, piyasa ekonomisi değildir, kayırmacılık ekonomisidir. Bu, basın özgürlüğü değil medya üzerinden kurulan parti-devlet ilişkisidir.

Değerli milletvekilleri, dün burada aynı zamanda TRT konuşuldu. Bu TRT'yle ilgili olarak da haksız rekabet üzerinden burada partilerin kesinlikle TRT'de yer almadığı, muhalefet partilerinin yer almadığı söylendi. Geçmişten örnekler veriliyor, İsmail Cem döneminden örnekler veriliyor, Ecevit döneminden. Ya, onlar kötüyse o kötülerini niye yapıyorsunuz ve o kötülerini niye işliyorsunuz? Niye burada sadece Cumhuriyet Halk Partisi, DEM PARTİ, MHP veyahut da diğer muhalefet; buradan, Gelecek, Saadet, DEVA, Yeniden Refah Partisi gibi partiler televizyonlara çıkmıyor, TRT'de olmuyorlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Neden olmuyorlar? Allah aşkına, elinizi vicdanınıza koyun ya. "Allah" deyin, "Allah." Vicdanınıza koyun ve deyin ki: "Bu devletin paraları milletin parasıdır, bütün televizyonlara açık olmalıdır." Ama demiyorsunuz. Ama inşallah bir gün millet gereğini yapacaktır diyorum.

İnşallah grup önerimize de destek verirsiniz, bizi çürütürsünüz, yalancı olduğumuzu ortaya çıkarırsınız. Eğer değilse de sizin yalancı olduğunuz ortaya çıkmış olur.

Teşekkür ediyorum. (YENİ YOL, İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Lütfü Türkkan, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; nerede bu AK PARTİ milletvekilleri ya? Grup Başkan Vekili dâhil olmak üzere 5 kişi var hepsi de.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Buradayız Lütfü Başkanım, hepimiz AK PARTİ'li olduk ya, tek parti olduk zaten, hepimiz buradayız(!)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Neredeler?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Hepimiz buradayız(!)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Peki.

Bugün burada kamu bankalarını konuşuyoruz ama aslında kamu parasıyla kurulan propaganda düzenini konuşuyoruz.

Bakın, rakamlar şöyle: 2025'in Ocak-Eylül döneminde kamu bankalarının reklam harcamaları ne kadar olmuş biliyor musunuz? 5 milyar lira. 5 milyar lira kamu bankalarından televizyonlara, gazetelere para aktarılmış. Peki, bu paralar nereye gitmiş? Hepsini ama hepsi, tamamı iktidar yanlısı televizyon ve gazetelere gitmiş, tamamı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Havuz medyasına akıtmış.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Bu ülkenin muhalif medyasına... Zaten onlar da bir iki tane kaldılar. Hepsinin sırayla ya sahiplerini yurt dışına kaçırdılar ya hapse attılar ya korkuttular ya sattırdılar ya çöktüler ya yönetici değiştirttiler, iki veya üç tane kaldı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - El koydular.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - O okunmayan gazetelere oluk oluk para akıtanlar bu muhalif medyaya tek kuruş para vermiyor. Sadece kamu bankaları da değil ha, bakın, ben size bir şey söyleyeyim: Şirketlerin reklam planlamaları var, bu reklam planlamalarını hangi televizyona ne kadar reklam vereceğini planlayan şirketler bunlar. İsim vereceğim: Skala, People; bunlar 2 tane. 5 tane, tamamı 5 tane. İkisi bütün özel sektörün reklamlarını dahi televizyonlara dağıtan bunlar. Bu iki şirketin sahibi kim? İkisi de AK PARTİ'nin içinde.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Şaşırmadık.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Evet.

Yani kamu bankalarına filan bırakmayın, özel sektörün reklamlarını da bu şekilde takip ediyorlar. Ha, takip etmeyen ne oluyor? O zaman da o özel sektör, fabrika, şirket, neyse ona da çöküyorlar her zaman yaptıkları gibi.

Bir tek kıstas var reklam için, iktidarı övüneceksin arkadaş; hiç başka bir şey yapmaya gerek yok, devamlı öveceksin: "Baba, sen büyüksün. Baba, en iyi sensin, senden daha büyük yok, senden daha iyisi Türkiye'ye gelmedi; geçmiştekilerin hepsi rezil rüsve etti, Atatürk'ten bu yana hiçbir yatırım yapılmadı, hiçbir fabrika yapılmadı, hepsini sen yaptın." Aha, buyurun, reklam parası. Başka bir şey yapmaya gerek yok. Yahu, reklam dediğiniz şey ürünü tanıtır, müşteri çeker, bankayı büyütür. Bunlar ne yapıyorlar? Bunlar kamu parasını yani milletin parasını iktidarın borazanlarına dağıtıyorlar. Açık ve net söylüyorum: Bu reklam harcamaları bütçe meselesi falan değil; bu, basın özgürlüğüne de vurulan çok ciddi bir darbedir aynı zamanda. Bugün Türkiye, Basın Özgürlüğü Endeksi'nde 180 ülke arasında 159'uncu sırada. Rezilliğe bakar mısınız ya! Kim var arkamızda? Pakistan, Bahreyn, Sudan, Papua Yeni Gine falan; onlar bizden çok üstte, biz onların da altındayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Sayın Başkanım, bir beş dakika daha.

BAŞKAN - Bir dakika...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Peki.

40'tan fazla haber kanalı var, hepsi aynı yüzler; birkaçı hariç devamlı aynı yüzler televizyon kanallarını dönüp dolaşıyorlar. Gerçek gazeteciler ise evlerine ekmek götürüyorlar, televizyoncular evlerine ekmek götürüyorlar, yaşam mücadelesi veriyorlar. Bu tabloyu yaratan RTÜK değil aslında, İletişim Başkanlığı da değil, sadece Basın İlan Kurumu da değil bu ucube düzenin dördüncü ayağı kamu bankaları. Bir şeytan üçgeni kurmuşlar, RTÜK'le ceza kesiyorlar, Basın İlan Kurumuyla reklam vermeyerek cezalandırıyorlar, İletişim Başkanlığıyla ekran karartıyorlar; kamu bankalarıyla da itaat etmeyenleri ortada bırakıyorsunuz, aç bırakıyorsunuz. 86 milyon vatandaşın parasını bir avuç yandaş kanalı beslemek için harcıyorsunuz. Diğer taraftan da bu memlekette çocukların 87'si et yiyemiyor, et! Sizleri şerefizinle imtihan ediyorlar, yenilmeyin; onlar yiyorlar, siz müsaade etmeyin.

Saygılar sunuyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Ceylan Akça.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Teşekkür ederim.

Genel Kurulu, gazetecileri ve cezaevlerinden bu Genel Kurulu takip eden bütün tutsakları saygıyla selamlıyorum.

Bugün 3 Aralık. 3 Aralık 1994 yılında Özgür Ülke'nin 3 tane ofisi eş zamanlı olarak bombalanmıştı. Hemen ertesi gün Özgür Ülke şöyle bir manşet atmıştı, "Bu ateş seni de yakabilir." demişti. O ateş bugün Türkiye'nin medyasını ve Türkiye'nin ifade özgürlüğü alanını yakmaya devam ediyor ve o zaman oranın yakılmasına, Özgür Ülke'nin bombalanmasına ses çıkarmayanlar o ateşin içinde bugün yanırlar.

Önergeyle ilgili öncelikle bir iltifatta bulunmak isterim. Çok kibar davranmışlar, muhtemelen Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının kaba ve yaralayıcı bulmaması için kibar bir beyanda bulunmuşlar; genel olarak Türkiye'deki medya ikliminden bahsedip "İktidara yakın veya muhalif olarak konumlanmasına göre hareket ettikleri yönünde ciddi ve yaygın bir kanaat oluşmuştur." gibi nazik bir ifade barındırmışlar burada ama kanaat yoktur, bu bir hakikattir, gerçektir, ortada durmaktadır. Medyanın hâli ortada.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Silivri biraz soğuk, Selçuk Hocom onun için şey yaptı.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) - Medyanın hâli ortada, yüzde 98'inin iktidar kontrolü altında olduğu, Goebbels görse "Ben böylesini hayal edemezdim." diyeceği bir tablo hâli içinde. Balonu manipülasyonla şişirilen bazı medya organları kamudan gelen sipariş ilanlar ve reklamlarla zenginleşmeye devam ediyorlar ve bu zenginleşmeyi sürdürürken toplumun da algısıyla oynamaya devam ediyorlar; demokratik toplumu ve toplumsal barışı tehdit etmeye, buna dair dil üretmeye devam ediyorlar. Toplumsal meselelerin ilk şahidi olan yerel medya organları, yerel medya gazeteleri, televizyonları ise Basın İlan Kurumunun esirgediği ilanlar sebebiyle yoksulluk sınırında hatta daha da altında faaliyet yürütmeye ve var olmaya çalışıyorlar.

Bakın, AYM bir karar verdi, Basın İlan Kurumunun ilan kesmeyle ilgili bu düzenlemelerine dair "İfade ve basın özgürlüklerini sınırlamaya yönelik bir kanuni düzenlemenin şeklen var olması yeterli olmayıp yasal kuralların keyfiliğine izin vermeyecek şekilde belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir düzenlemeler niteliğinde olması gerekir." dedi ama bu karar biliyoruz ki iktidar cenahı tarafından okunmayacak ve dikkate alınmayacak. Hatta CHP grubundan sonra söz alacak olan hatibin ne diyeceğini yüzde 98 tahmin edebileceğimi iddia ediyorum, falcılık yapacağım; birincil olarak bize bazı sayılar verecek, bu sayıların ne kadar şişirilmiş olduğunu söylemeyecek, bahsettiği basın organlarının kaçının iktidar kontrolü altında olduğunu söylemeyecek, bahsettiği basın organlarının kaçının iktidar kontrolü altında olduğunu söylemeyecek; mevzuat ve yönetmelik söyleyecek, mevzuat ve yönetmeliğin siparişe uygun bir şekilde nasıl manipüle edildiğini söylemeyecek; anlaşmazlıklar durumunda hakem heyetine veya mahkemeye gidebilir diyecek ama hakem heyetindeki hakemin ceketindeki rozetin hangi siyasi partiye ait olduğunu söylemeyecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) - Atanan hâkimin hangi akrabasının hangi ilçe yönetiminde olduğunu söylemeyecek, sadece bize kendi iç monoloğunu burada tekrarlayacak.

Biz, bu önergeye "Evet." diyeceğiz ama bunun da ötesine geçip RTÜK gibi baskıcı kurumların kapatılmasını, Basın İlan Kurumunun tümüyle sivil toplum, bağımsız sivil toplum örgütlerinin denetimine açılmasını ve Türkiye'deki medya ikliminin tekrar tartışmaya açılmasını öneriyoruz ve konuşmayı da bitirirken ilansız bir şekilde yaşamını sürdürmeye devam eden bütün özgür basını, Yeni Yaşam'ı, Mezopotamya Ajansı'nı, JINNEWS'i, İlke TV'yi, Evrensel'i saygıyla selamlıyorum.

Buradan tekrar hatırlatmak istiyorum: İyi gazetecilerin boş banka hesapları vardır, satılmışların da sürü sürü apartman daireleri ve dolu dolu banka hesapları vardır; bu, buranın turnusol kağıdıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Nermin Yıldırım Kara.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hukukun esas olduğu yönetim anlayışlarında kamu yönetimleri de tüm işlemlerde şeffaflığı, hesap verebilirliği ve tarafsızlığı temel ilke edinir; esas olan usul de budur. Anayasa'nın hukuk devleti ilkesi, eşitlik ilkesi de bunu emreder ancak bugün görüyor muyuz; kamu kurum ve kuruluşlarında, kamu bankalarında, kamu sermayeli şirketlerde, verdikleri reklam ve ilanlar ne kadar objektiflikten uzak, iktidarı âdeta kendi arka bahçeleri gibi konumlandıran bir anlayış içerisinde hareket ediyorlar. Peki, bu ne zaman oldu? Ülkemizde medyanın bu hâle gelmesi 2002 yılından itibaren AKP'nin ülkede yönetimi ele aldığı günden itibaren oldu. Değişiklikler elbette teknolojik açıdan da olur ama AKP'nin medyaya baktığı pencereden bakarsanız işte bugünkü bu durum ortaya çıkar. Özellikle TMSF'yle el koymalar, iktidara

yakınlık uzaklık; onu eleştiriyor musunuz, eleştirmiyor musunuz; gazetelerin el değiştirdiğini, hangi kanalların, hangi medya mecralarına aktarıldığını hepimiz biliyoruz. Pekî, böyle yapınca ne oluyor? Medya, kendine bir fon, bir yandaş kaynak oluşturmuş oluyor. Bu yeni medyanın muhalif sese hiç tahammülü yok. İstiyor ki ülkede sadece tek bir ses çıksın, hep bizim dediğimiz olsun; hep kanallarda Türkiye'deki ekonomi, adalet, hukukun, yargının bağımsızlığı o kadar güzel, o kadar pırıpak ki hiç kimse başka bir şey düşünmesin. Ancak gerçekler, halkın gerçeği maalesef böyle değil. Evrensel Gazetesi, bir oyun sayfası açmış, oradaki tıklanma sayısına göre hayatta kalmaya çalışıyor. Sansür, ağır cezalar, yayın durdurmalar o kadar sıradanlaşmış ki ülke de bunların haber değeri bile yok. Yani, ben size o zaman şuradan şunu sormak isterim: Kamunun kaynakları medyada nasıl dağılıyor? Kamunun kaynakları medyada nasıl harcama kalemlerine dönüşüyor; bunu bilmek isteriz çünkü biz biliriz ki kamunun kaynakları eşit, adil ve hesap verebilir olmalıdır, olmak zorundadır. Size birkaç tane veri vermek istiyorum: Kamu bankalarının özellikle A Haber, 2020 yılında yapılan araştırmaya göre 13 özel bankadan 168 bin saniye reklam alırken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

NERMİN YILDIRIM KARA (Devamla) - ...kamu bankalarından 317 bin saniye reklam almış. A Spor, 11 özel bankadan 78 bin saniye reklam alırken kamu bankalarından 171 bin saniye reklamı almış. Bakalım ki Halk TV ne yapmış? 9 özel bankadan 110 bin saniye reklam alırken kamu bankalarından arkadaşlar sıfır, hiç reklam almamış. Şimdi, Meclisin çatısı altında 86 milyonun parasının nereye harcanacağını biz sormayacak mıyız, bunu konuşmayacak mıyız? Dolayısıyla kamunun kaynaklarının eşit dağılımının hak olduğunu, hangi amaçla, hangi kriterlere göre, kime aktarıldığı noktasında burada hesap verebilir bir anlayışla çalışmalarınızı yürütmek zorunda olduğunuzu sizlere yeniden hatırlatıyorum ve bu önergeye de olumlu oy kullanacağımızı beyan ediyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Çeşitli İşler (Devam)

4.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden İstanbul Saint Benoit Lisesi öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, İstanbul Saint Benoit Lisesi öğrencileri Genel Kurulumuzu izlemektedirler; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 20 milletvekili tarafından, kamu kurumlarının, kamuya bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların basın ve dijital medya kuruluşlarına verdiği reklam ve ilanların kamu kaynaklarının eşitlik ve hakkaniyet ölçülerine göre verilip verilmediğinin tespiti ve varsa hukuka aykırılıkların belirlenerek giderilmesine yönelik tedbirlerin alınması amacıyla 3/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Aralık 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Şimdi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Ejder Açıkkapı.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimiz; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün konuştuğumuz konu basının özgürlüğü kadar kamu kaynaklarının şeffaf ve adil dağılımını da tabii ki yakından ilgilendirmektedir. Öneri hukuki çerçeveye ve somut verilere çok fazla değinilmeden verilmiş. Burada veriler yok sayılarak aynı zamanda "yakın, muhalif" gibi siyaseten üretilmiş bir kategori oluşturulmuştur. Basın İlan Kurumunun ilan dağıtım sistemi kanunlara, yönetmeliklere, Sayıştay ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetimine tabidir.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Reklamlardan bahsediyoruz, Basın İlan Kurumundan değil.

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) - 2023 yılında yürürlüğe giren Resmî İlan ve Reklam Yönetmeliği asgari personel, reklam, sorumlu müdür, özgün içerik, teknik yayım şartları gibi tamamen mesleki kriterlerin uygulanmasını sağlamaya yönelik olmuştur. Bunun sonucunda kriterleri karşılayamayan doğal olarak sistem dışında kalmıştır. Hükûmeti en sert şekilde eleştiren birçok site resmî ilan almaktadır. Bu bile...

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - "Birçok" bir sayı değil.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Mesela?

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) - Mesela; Medyascope, T24, Diken, Gazete Duvar gibi.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yok almıyor, doğru değil, T24 falan almıyor.

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) - Bu bile tek başına siyasi tercih iddiasının çöktüğünü, çöktüğünü göstermektedir.

İkincisi, iddiaların aksine çok sesli bir dağılım vardır. 2025 Basın İlan Kurumu Genel Kurulu verilerine göre, resmî ilan yayımlayabilen 1.027 yayın var; bunların yüzde 96'sı yerel gazete ve bölgesel medya. 360 internet sitesi, haber sitesi teknik yeterliliğini sağlayarak bu sisteme dâhil olmuşlardır. Türkiye'de medya ve reklam pazarının büyüklüğü elbette ki bu pazarın yüzde 2-3'ü kadardır. Ortada medyanın tümünü belirleme gibi bir durum yoktur, istediğini belirleme gibi bir durum da yoktur. Kriter şudur:

Yayın hukuka uygun mudur? Teknik şartları yerine getiriyor mu? Okura, izleyiciye ulaşılabilir mi? Terörü öven, nefret söylemi yayan, dezenformasyon üreten mecralara yaptırım eğer uygulanıyorsa bunun sebebi siyasi değil hukukun gereğidir.

Bir diğer konu yerel basın için somut destekler ortadadır. Yerel basın bizim için demokrasimizin omurgasıdır, bu sebeple Basın İlan Kurumu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) - ...yerel gazetelerin borçlarını 2 kez yapılandırmış, otuz altı ay vade imkânı getirmiştir. Dijital dönüşüm ve eğitim destekleri verilmiştir. 2025 yönetmelik güncellemeleriyle yerel basının ilan alabilmesini kolaylaştıran düzenlemeler yapılmıştır yani burada bir dışlama değil tam aksine yerel basını ayakta tutma amacı vardır.

Burada özellikle önergeyle rakam verilmiyor, somut veriler sunulmuyor, hukuki mekanizmalar yok sayılıyor ve sadece "yakın" "muhalif" diye bir siyasi şüphe üretip bunun araştırılması isteniyor. Zaten şeffaf ve denetlenebilir bir sistem vardır. AK PARTİ Grubu olarak bu önergeye ret oyu vereceğimizi ifade ediyor, aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çalışkan, sisteme girmişsiniz, buyurun.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Daha sonra efendim.

BAŞKAN - Peki.

Sayın Genç...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

52.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Kayseri'nin Akkışla ilçesinin GSM sorununa ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Seçim bölgesi Kayseri'nin Akkışla ilçesinde, özellikle hayvancılığın yoğun olduğu yaylalarımızda GSM sorunu nedeniyle vatandaşlarımız en temel iletişim hakkından mahrum bırakılıyor. Üreticimiz yılın büyük bölümünü yaylada geçiriyor ama telefon çekmediği için acil durumda ambulansa bile ulaşamıyor. Akkışla Belediye Başkanımız Sayın Mustafa Dursun Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına resmî başvurusunu yaptı. Yaylalarımıza GSM istasyonu kurulması gerekiyor ancak hâlâ bir adım atılmadı. Bugün, dijital çağda kapsama alanı dışında bırakılmış bölgelerin olması kabul edilebilir değildir. Kayseri ekonomisine ciddi katkı sağlayan üreticimizin emeği bu gecikmeyle göz ardı edilemez. Buradan Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına çağrıda bulunuyorum: Akkışla ilçemizdeki GSM sorunu ivedilikle çözüme kavuşturulmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 20 milletvekili tarafından, kamu kurumlarının, kamuya bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların basın ve dijital medya kuruluşlarına verdiği reklam ve ilanların kamu kaynaklarının eşitlik ve hakkaniyet ölçülerine göre verilip verilmediğinin tespiti ve varsa hukuka aykırılıkların belirlenerek giderilmesine yönelik tedbirlerin alınması amacıyla 3/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Aralık 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, kamu zararına yol açan uygulamaların önlenmesi, 2023-2025 döneminde uygulanan tasarruf tedbirlerinin hedeflerine ne ölçüde ulaştığı, kamu maliyesine gerçek etkisinin ne olduğu, hangi alanlarda başarısızlık yaşandığı, tasarruf yükünün hangi toplumsal kesimlere yansıdığı ve kamu kaynaklarının ne ölçüde etkin kullanıldığı hususlarının tüm boyutlarıyla ortaya konulması, tespit edilecek aksaklıkların giderilmesi amacıyla 3/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Aralık 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3/12/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 3/12/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
İstanbul
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, kamu zararına yol açan uygulamaların önlenmesi, 2023-2025 döneminde uygulanan tasarruf tedbirlerinin hedeflerine ne ölçüde ulaştığı, kamu maliyesine gerçek etkisinin ne olduğu, hangi alanlarda başarısızlık yaşandığı, tasarruf yükünün hangi toplumsal kesimlere yansıdığı ve kamu kaynaklarının ne ölçüde etkin kullanıldığı hususlarının tüm boyutlarıyla ortaya konulması, tespit edilecek aksaklıkların giderilmesi amacıyla 3/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 3/12/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, İYİ Parti Grubu adına Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Muhterem milletvekilleri, vallahi, hiç kusura bakmayın, yirmi üç yıldır vatandaşa bir tasarruf masalı anlatıyorsunuz. Dilinizden ne zaman bir tasarruf sözü çıksa hemen ardından vatandaşa mutlaka yeni bir fatura kazığı peydah oluyor. İşte, özellikle son üç yıldır da bu ülkeye "kamuda tasarruf yılı" masalı anlattınız. Her seferinde de hep aynı cümleyi kurdunuz: "Kamuda kaynaklar daha etkin kullanılacak, bütçe disiplinine döneceğiz." Peki, gerçekte ne oldu? Kamu maliyesi, sayenizde bugün, cumhuriyet tarihinin en ağır yükünü taşır hâle geldi. İşte, biz, gerçekten kamuda tasarruf tedbirleriniz ve bu uygulamalarınız sonuca ulaşmış mı, nasıl tasarruf yapılmış veya "tasarruf" adı altında neler es geçilmiş, bunları bir araştıralım, maksat hasıl olmuş mu diye bu önergeyi veriyoruz.

Memlekette "tasarruf" adı altında israf dönemi yaşattınız. İlan ettiğiniz tasarruf tedbirlerini en başta siz takmadınız. Kamu binalarının gereksiz tefrişi, araç kiralamaları, seyahatler, temsil, ağırlama giderleri gırla gitti, hepsi kâğıt üzerinde kaldı. Kamu harcamaları, azalmak şöyle dursun, her yıl daha da arttı. Cari harcamalarınız tam gaz devam ediyor. Faiz giderleriniz zaten kontrolden çıktı. Garanti ödemeleri, kamu-özel iş birliği projeleri, büyük altyapı yatırımları tasarruf kapsamına sokulmadı bile. Efendim, tasarruftan vazgeçtik yani israf edilmese, inanın, tabiri caizse, yolsuzluk yapılmazsa belki tasarrufa gerek bile kalmayacak. Alın size bir örnek vereyim; defaten "tasarruf" dediğiniz, yıllarca yaptığınız, tasarrufla beceremediğiniz misliyle karşılık bir köprüde nasıl gitmiş, hatırlatalım: Bakın, Çin'de 28 Eylül 2023'te Huajiang Kanyon Köprüsü açıldı değil mi? Herkes duydu, öğrendi. Bu köprü dünyanın yerden en yüksek köprüsü, 625 metre yükseklikte, uzunluğu 3 kilometreye yakın, 2.890 metre, açıklığı 1.400 metre, maliyeti de sadece 280 milyon dolar. Peki, örnek diye övündüğünüz Osman Gazi Köprümüzün yüksekliği 64 metre, uzunluğu 2.682 metre, açıklığı 1.550 metre, peki maliyeti? 15 milyar dolar, evet, yanlış duymadınız, bu köprü Huajiang Köprüsünün tam 53 katı. Bu farkın sebebi mühendislik mi, müteahhitlik düzeni mi, bu farkın nedeni teknoloji mi yoksa yandaş cüzdanı mı? Köprüler böyle de sanki hastaneler farklı mı? Bu örnekleri uzatarak devam edebiliriz. Neredeyse kamuda el attığınız her yer elinizde kalıyor. O nedenle, bu önergeye destek verin, bakalım tasarruf tedbirleri ne kadar uygulanmış, sonucu nasıl olmuş bütün kamuoyu görsün.

Muhterem milletvekilleri, Plan ve Bütçe Komisyonunda gündeme alınan ve Meclise sevk edilen bir önergeyle kamuda genel müdürlerden daire başkanlarına, kurum başkanlarından müfettiş ve uzmanlara kadar üst yönetim ve kariyer meslek gruplarına 30 bin liraya kadar ek mali artış yapılması karara bağlandı yani Türkçesi şu: Kamuda zaten yoksulluk sınırı olan -100 bin liraya dayanmış- 100 bin liranın üzerinde ücret alan kesim için diyorsunuz ki: Bir 30 bin lira daha verelim. Haktır, doğrudur, verilmeli çünkü siz yüksek bürokrat ve uzmanlarınızı bile yokluğa, açlığa ve enflasyona ezdirerek buna mecbur bıraktınız. Kamudan kaçmasın, gitmesin, iki üç yıl çalıştıktan sonra özel sektöre geçmesin diye bunu yapıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Ama şunu, Allah aşkına, nasıl izah edeceksiniz: Bu enflasyon canavarı yalnızca bu kesime mi? Amire, memura, hizmetliye, müdüre, bunlara enflasyon yok mu? Sokaktaki durum onlara farklı, bunlara farklı mı? Bunlara vereceksiniz ama neredeyse yüzde 95'i yoksulluk sınırının altındaki taşradaki uzmanlar, şube müdürleri, il göç uzmanları, danışmanlarımız, kariyer meslek mensupları yanı sıra yargı mensupları, üniversite öğretim üyeleri, kamu mühendisleri, velhasıl kamu çalışanlarının tamamı; onlar ne olacak? Böyle olmaz. Kademeli, eşit bir topyekûn kamu çalışanlarıyla ilgili düzenleme yapılmalıdır.

Saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Çeşitli İşler (Devam)

5.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Türkiye Özel Eğitim Kurumları Derneği Genel Başkanı Suna Köten ve Yönetim Kurulu üyelerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Özel Eğitim Kurumları Derneği Genel Başkanı Sayın Suna Köten ve Yönetim Kurulu üyeleri şu an Genel Kurulumuzu izlemekteler. Kendilerine hoş geldiniz diyoruz (Alkışlar)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, kamu zararına yol açan uygulamaların önlenmesi, 2023-2025 döneminde uygulanan tasarruf tedbirlerinin hedeflerine ne ölçüde ulaştığı, kamu maliyesine gerçek etkisinin ne olduğu, hangi alanlarda başarısızlık yaşandığı, tasarruf yükünün hangi toplumsal kesimlere yansıdığı ve kamu kaynaklarının ne ölçüde etkin kullanıldığı hususlarının tüm boyutlarıyla ortaya konulması, tespit edilecek aksaklıkların giderilmesi amacıyla 3/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Aralık 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Şimdi Yeni Yol Partisi Grubu adına Sayın Birol Aydın.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA BİROL AYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İYİ Partinin kamudaki tasarruf tedbirlerine dair vermiş olduğu önerge üzerine YENİ YOL Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlar, kavramlar zıtlarıyla birlikte daha iyi anlaşılır. Siyahın siyahlığı beyazla yan yana gelince; dürüstlüğü, doğruluğun, iyiliğin tam karşılığı belki kötüyle, çirkinle yan yana gelince daha iyi fark ediliyor. Üzülerek söylüyorum, son yıllarda ülkemizde tasarruftan, tasarruf genelgelerinden çokça bahsediliyorsa, tersinden, ülkede çok israfın ve yolsuzluğun yapıldığının itirafı ortaya çıkmış oluyor. Son yıllarda hem nakdimizi yani maddi kaynaklarımızı hem de maalesef vaktimizi, insan kaynağımızı, değerlerimizi, sözlerimizi çokça israf eder hâle geldik.

Son yirmi yılda kürsülerde, meydanlarda, televizyonlarda Hazreti Ömer'in mum hassasiyeti çokça dile getirildi fakat ne hikmetse, iktidar olunca, güç sahibi olunca evdeki mumlar bir kenara bırakılıp kamunun 1 mumu 5'e; 5, 10'a; 10, 20'ye çıkıyor; sıra dışı bir şey. Beytülmalî beytülîktidar olarak gören anlayıştan ülke ve millet olarak çok çektiğimizi ve çok çekiyor olduğumuzu, bu anlayışla da bunun devam edeceğini görüyoruz. Üzerinde "Resmî hizmete mahsustur." yazan araçlarımız vardı bizim, şimdi onu kaldırdık. Artık Renault yetmiyor, Toyota yetmiyor, Passat yetmiyor; illa Audi olacak, illa Mercedes olacak, kamuda bir kıroluk yaşanacak, bir kıroluk yaşanacak maalesef. Togg'umuz var, Togg'lar da bayramlık elbise gibi arada sırada sergileniyor; çok acı bir durum.

Değerli arkadaşlar, iktidar çiğ yediği zaman milletin karnı ağrıyor, iktidar çiğ yediği zaman milletin karnı ağrıyor; kamu tıka basa yediği zaman aynı sofradaki millet aç kalıyor. Bir kefedede sizin lüksünüz var, bir diğer kefedede milletin bugünkü hâli var. Millete 3-5 bin lira zam, güzelleştirme yapma hususunda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BİROL AYDIN (Devamla) - Millete 3-5 bin lira zam yapmaya gelince eli titreyen anlayış, iktidar, yetki sahipleri vatandaşa gelince tasarruftan bahsediyor; yokluğu ve yoksulluğu da kanıksatacak vaazları, sözleri kamuya, millete zerk ediyor.

Nimet ve külfet dengesini korumak için verilmiş olan bu önergeyi desteklediğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Zeki İrmez.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ekranları başında bizleri takip eden tüm Türkiye halklarını ve cezaevlerinde tutsak edilen tüm yoldaşlarımızı saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Birkaç yıldır "kamuda tasarruf tedbirleri" adlı, Cumhurbaşkanlığı tarafından yayınlanan genelgeler var, görüyoruz. Arada bir güncelleniyor da ki tüm kamu idarelerini kapsadığı da söyleniyor. Yayımlanmasına yayımlanıyor da fakat gelin görün ki ne bu genelgeyi takan var ne uygulayan var, en başta da Cumhurbaşkanlığı uygulamıyor. Nasıl? 2024 yılı boyunca saraya 12,6 milyar TL yani günde yaklaşık 38 milyon TL harcanmış, aynı saraya mutfak gideri olarak 38 milyon TL, içecek gideri ise 16 milyon TL olarak aynı yıl kayıtlara geçmiş. 2025'in yani bu yılın ilk dokuz ayında ise bu rakam tam tamına 10 milyar TL'ye yaklaşmış. Yani korkunç bir israf ve harcama düzeniyle karşı karşıyayız.

Şimdi, tasarruf genelgesinde neler geçiyor, neler talep ediliyor, ona bakmak gerekiyor. Deniliyor ki: Yeni hizmet binası alınmasın, canı sıkılan kendine son model araç kiralamasın, iletişim giderleri kısıtlansın, konferans, seminer gibi etkinlikler çoğunlukla uzaktan erişim yoluyla yapılsın, lüks otellerde toplantılar gerçekleştirilmesin ve daha birçok öneri ve zorunluluk söz konusu. Peki, uygulanıyor mu, denetleniyor mu? Elbette ki hayır. Ama dediğimiz gibi, baştakiler nasıl hareket ediyorsa maalesef ardılları da onları o şekilde takip ediyor. "İtibardan tasarruf edilmez." deniyorsa bol keseden harcamaya devam ediliyor çünkü harcanan onların parası değil emekçinin vergisi, harcanan sermayedarların değil işçinin alın teri.

Sayın milletvekilleri, bu ülkede yıllardır devam eden ve son yıllarda iyice içinden çıkılmaz bir hâl alan bir ekonomik kriz var; bu ekonomik kriz maalesef ocakları söndürüyor, gençlerin umudunu kırıyor, yoksula senin yaşamana gerek yok deniliyor; çocuklara okullarda bir öğün dahi yemek çok görülüyor. Krizi yok sayıp ekonomideki bunalımı tasarruf genelgeleriyle gündemden düşürme çabaları yerini bulmuyor çünkü bu iktidar kamunun hazinesini, kamunun gelirlerini dağıtmaya alışmış, garanti ödemelerle, yandaşa ihalelerle har vurup harman savurmanın hesabı sorulmayacak zannediliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Devamla) - Sonuç olarak bütün bu tablo ve mevcut yaşadıklarımız bize şunu gösteriyor: Sorun, tasarruf genelgesi yayımlanmakta değil; sorun, halkın vergisini, yarattığı kaynağı sorumsuzca harcamaktır. Tasarruf, emekçiden değil saraydan, sınırsız harcamalardan başlamalıdır; yoksulun ekmeğine değil yandaşa verilen garanti ödemelere son verilmelidir.

Bu politikalar siyasal program hâline gelmediği sürece yayımlanan her genelge, Meclisten geçirilen her yasa emekçinin sırtına yük olacaktır diyerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Hasan Öztürkmen.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Kamuda Tasarruf ve Verimlilik Paketi 13 Mayıs 2024'te kamuoyuna açıklandı. Paketin açıklanmasının üzerinden yaklaşık bir buçuk yıl geçti ancak kamuda ne kadar tasarruf yapıldığı

bilinmiyor. Hazine Bakanı Sayın Mehmet Şimşek'e bu konuda tam 3 soru önergesi verdim ama hepsi de yanıtsız kaldı. Sayın Şimşek "Tasarruf yaptık." diye övünüyor ancak sarayın günlük harcamasının 11 milyon TL'ye dayandığından söz etmiyor. Kamudaki makam aracı saltanatını yine defalarca sordum, yine yanıt verilmedi. Bakanlıkların ve Diyanetin lüks harcamalarını görmüyor. Diyanet bütçesi yaklaşık 77 milyar lira artıyor ama tarıma ayrılan bütçe azalıyor; onu da az sonra açıklayacağım yine.

2023-2024 yılları karşılaştırıldığında, tasarruf edilmesi gereken kalemlerdeki artış oranı yüzde 40 olmuş. Kamuda taşıt giderleri 2024 yılının ilk üç ayında 2,1 milyar TL iken yılın son üç ayında bu rakam yaklaşık 4 katına çıkarak 10,3 milyar TL'yi aşmış. Özellikle taşıt alımları dikkat çekici bir artış gösteriyor. Yılın ilk altı ayında taşıt alımı için 231 milyon TL harcanırken yılın ikinci yarısında bu rakam 7,5 milyar TL'ye ulaşmış. 2025 yılında ihtiyaç fazlası araç satışlarından Ocak-Haziran döneminde yaklaşık 5 milyon 190 bin TL gelir elde edilirken aynı dönemde taşıt alımları için 161 milyon 182 bin TL harcanmış. Yani satılan araçların 31 katı yeni araç alınmış. Tasarrufa bakınız!

Şimdi, hiç tasarruf yapılmadı demek tabii ki Sayın Mehmet Şimşek'e haksızlık olur. Birçok başlıkta büyük tasarruflara imza atmışlar. TÜİK'in uyduruk verileri üzerinden memur ve emekli maaşları dibe çekiliyor, asgari ücretli aylık sınırının altına itiliyor. Vatandaş üzerindeki vergi yükünü artırıp büyük şirket ve holdingleri rahatlatıyorlar. Tarımdan tasarruf yapıyorlar, çiftçi desteklerini tırpanlıyorlar. 2026 yılında bütçe içindeki payı 2,7 olan tarımsal destekleme ödemelerinin oranı 2026 bütçe teklifinde yüzde 0,9 yani binde 9'a çekiliyor. Bu politikalarla bir rekora imza atarak üçüncü çeyrekte tarım sektörünün yüzde 12,7'ye gerilemesine neden olunuyor. Sayenizde Türk tarımı tarihî çöküşünü yaşıyor.

Eğitimde tasarruf yaptılar. 2016 yılında toplam giderler içinde eğitim hizmetlerine ayrılan pay 17,8 iken 2026 bütçe teklifinde bu oran 13,3'e düşürülüyor. Nüfus artıyor, öğrenci sayımız artıyor, her şeyin fiyatı artıyor ama bütçedeki payı azalıyor.

Öğretmenlerden tasarruf yaptık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) - Atama yapmamak için 100 bin öğretmeni "ücretli öğretmen" adı altında yarım maaşla çalıştırıyoruz.

İş sahibi gençlerimizden tasarruf yapıyoruz. Son verilere göre Türkiye'deki 15 ve 34 yaş grubundaki gençlerin yüzde 28,9'u yani 6 milyon 954 bini ne eğitimde ne de istihdamda yer alıyor. Buna göre yaklaşık 3 gençten 1'i evde oturuyor. Tüm veriler iktidarın israftan değil vatandaşın refahından tasarruf yaptığını ortaya koyuyor.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Nilgün Ök.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NİLGÜN ÖK (Denizli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ PARTİ grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Grup önerisinde kamuda tasarruf tedbirlerinin etkisiz kaldığı, bütçe disiplinin zayıfladığı ve kamusal harcamaların kontrolsüz arttığı iddia edilmekte, oysa tablo bunun tam tersini göstermekte. AK PARTİ hükümetlerimizin en belirgin özelliği hiç kuşkusuz mali disiplindir. 2002-2023 yılları arasında bütçe açığımızın millî gelire oranı ortalama yüzde 2,4 olarak gerçekleşmiştir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - O yüzden mi 2,5 trilyon bütçe açığıyla 2026 bütçesi geldi? Bu bütçe açığı ne?

NİLGÜN ÖK (Devamla) - Bu oran Avrupa Birliği'nin temel mali kriteri olan Maastricht Kriterlerinin yüzde 3 sınırının da ciddi şekilde altındadır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - 2,5 trilyon da faiz ödemesi var.

NİLGÜN ÖK (Devamla) - Son iki yılda deprem felaketinin ağır maliyetiyle bütçe açığında bir miktar artış yaşanmış olsa da deprem harcamalarını dışarıda bıraktığımızda bütçe açığımız yüzde 3 civarında seyretmektedir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Felaketin 10 katı vergi koydular.

NİLGÜN ÖK (Devamla) - Yani yirmi iki yıllık performansımız çok net bir gerçeği ortaya koymaktadır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yirmi iki yılın sonunda faiz ve borç.

NİLGÜN ÖK (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; asrın felaketi olan depremin yaralarını sarmaya devam ederken devlet olarak tarihimizin en büyük iyileştirme programlarından birini yürütüyoruz. Deprem bölgesinde bugüne kadar 90 milyar dolar harcama yaptık. Geçtiğimiz günlerde 350 bininci konutumuzu teslim ettik, kısa sürede 600 bin konutu hak sahiplerine teslim edeceğiz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - 300 milyar dolar topladınız.

NİLGÜN ÖK (Devamla) - Elbette böylesine büyük bir yükün altından kalkarken kamu maliyesini de disiplin altına almamız gerekiyordu. Bu doğrultuda 2024 Mayıs ayında kamuda tasarruf, bütçede harcama disiplini, kamu yatırımlarındaki verimlilik olmak üzere üç temel eksenden oluşan güçlü bir tasarruf verimlilik paketini hayata geçirdik. Bu paket, geçmiş dönemlerdeki uygulamalardan farklı olarak güçlü bir izleme, hesap verme, raporlama ve yaptırım mekanizmasıyla desteklenmekte. Hazine ve Maliye Bakanlığımız tüm idarelerin harcamalarını anlık olarak izlemekte, mevzuata aykırılık tespit ettiğinde idari yaptırımlar hatta para cezaları uygulanması da sağlanmıştır. Bakınız, bu kapsamda geliştirilen Tasarruf Tedbirleri Bilgi Sistemi'yle 257 kamu idaresinin tasarruf performansı yakından takip edilmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

NİLGÜN ÖK (Devamla) - Bugüne kadar 1.987 harcama biriminde denetim yapılmıştır. Bu çalışmaların da sonuçları alınmıştır. Deprem ve faiz giderleri hariç olmak üzere Tasarruf Genelgesi kapsamındaki harcamaların bütçe içindeki payı önceki on yılın ortalaması olan yüzde 4,6'dan yüzde 3,1'e düşmüştür yani yaklaşık yüzde 33'lük bir azalma sağlanmıştır. Yine, kiralık araç sayısı yüzde 19 azalmıştır. 2024 merkezî yönetim giderleri bütçede öngörülenden 308 milyar TL daha düşük gerçekleşmiştir. 2025 yılında

da benzer şekilde giderlerin hedeflenenden 57 milyar daha altında tamamlanması beklenmektedir. Bütün bu veriler harcama disiplininin sadece bir hedefi değil somut başarısıdır. Bu rakamlar ortada; lafla değil idareyle tasarruf ettik, masal anlatmadık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NİLGÜN ÖK (Devamla) - Dolayısıyla masal sizin işiniz, algı sizin işiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Öneriyi oylarınıza sunacağım ancak İYİ Parti grup önerisinin oylamasından önce Başkanlığımıza yoklama yapılmasına yönelik bir önerge verilmiştir, gelmiştir.

Şimdi önergeyi okutup imza sahiplerini tespit edeceğim.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanına

Önerenin oylamasından önce toplantı yeter sayısı aranmasını arz ederiz.

Bülent Kaya
İstanbul

BAŞKAN - Bülent Kaya? Burada.

Selçuk Özdağ? Burada.

Necmettin Çalışkan? Burada.

Sema Silkin Ün? Burada.

Birol Aydın? Burada.

Mustafa Bilici? Burada.

Medeni Yılmaz? Burada.

Mesut Doğan? Burada.

Haydar Altıntaş? Burada.

Elif Esen? Burada.

İrfan Karatutlu? Burada.

Sadullah Ergin? Burada.

Şerafettin Kılıç? Burada.

Mehmet Atmaca? Burada.

Mehmet Emin Ekmen? Yok.

Mustafa Kaya? Burada.

Yüksel Selçuk Türkoğlu? Burada.

Ayyüce Türkeş Taş? Burada.

Selcan Taşcı? Burada.

Burhanettin Kocamaz? Burada.

Şenol Sunat? Burada.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:17.06

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.22

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Nermin YILDIRIM KARA (Hatay), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 24'üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - İYİ Parti grup önerisinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, kamu zararına yol açan uygulamaların önlenmesi, 2023-2025 döneminde uygulanan tasarruf tedbirlerinin hedeflerine ne ölçüde ulaştığı, kamu maliyesine gerçek etkisinin ne olduğu, hangi alanlarda başarısızlık yaşandığı, tasarruf yükünün hangi toplumsal kesimlere yansıdığı ve kamu kaynaklarının ne ölçüde etkin kullanıldığı hususlarının tüm boyutlarıyla ortaya konulması, tespit edilecek aksaklıkların giderilmesi amacıyla 3/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Aralık 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, engelli yurttaşların temel haklarını yaşama geçirmek ve engelli yoksulluğunu ortadan kaldırmak amacıyla 3/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Aralık 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3/12/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 3/12/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli
Muş
Grup Başkan Vekili

Öneri:

3 Aralık 2025 tarihinde Muş Milletvekili Grup Başkan Vekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, engelli yurttaşların temel haklarını yaşama geçirmek ve engelli yoksulluğunu ortadan kaldırmak amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan 15229 grup numaralı Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 3/12/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmektedir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 3 Aralık Dünya Engelliler Günü ama engelliler için her gün dünya engelliler günü. Her şey engellilerin karşısına dikilmiş arkadaşlar; engelliler trafikte, yolda, sokakta, her yerde engellerle karşılaşılıyor. Bilinçsiz insanlar, belediyeler direkler diyor ve engelliler çok büyük zorluklarla karşılaşılıyor; engelli aylıkları azaltılıyor, bakım aylıkları azaltılıyor, engellilere bilimsel anlamda hizmet veren rehabilitasyon merkezlerinin ödemeleri azaltılıyor, her açıdan engelliler kaybediyor. BM Engelli Hakları Sözleşmesi erişilebilirlik yükümlülükleri Türkiye tarafından yirmi yıldır yerine getirilmiyor arkadaşlar. Engellilerin çoğu çalışmıyor ve yüzde 3'lük engelli kotası da uygulanmıyor maalesef. Bakın, engelliler emekli olamıyor çünkü 2008 öncesi işe giren engelliler 15 Ocak 2025'te çıkan bir yasa nedeniyle engellendiler, hakları engellendi, vergi indiriminden kaynaklanan emekli hakları gasbedildi ve iktidar yetkilileri bu kürsüde defalarca söz verdi "Engelliler bundan zarar görmeyecek." diye ve şu anda binlerce engelli bundan büyük zarar gördü, umurlarında değil.

Engelli aylıkları 4 ile 7 bin arası ama bu ülkede açlık sınırı 30 bin lira arkadaşlar, düşünün. Yoksulluk sınırı 97 bin lira, engelli bakım aylığı ancak 11 bin lira. Gel de yaşa! Engelli nasıl yaşasın arkadaşlar? Bunu size soruyorum.

Yine, cihazların SGK ödemeleri ile gerçek fiyatları arasındaki o dev uçurum arttıkça artıyor. Rapor süreleri niye süreli? Zaten süregelen bir hastalığı var, niye ha bire doktora gidip periyodik rapor alacak? Bunun düzeltilmesi lazım.

Yine, emekli oranları sürekli iktidar tarafından düşürülüyor. Diyelim ki yüzde 50'yle bir avantaj sahibi olacak; uğraşıyorlar, kurul da yüzde 47'ye düşürüyor, gariban emekliyi mahvediyorlar. Yine hane halkı gelirin göre hesaplanıyor, bu da yanlış. Kişi başı gelire göre asgari ücretin altında ise asgari ücret verilmesini öneriyoruz.

Yine, anneler çocuklarına bakarken sigortalı olamıyor ve bu yüzden çocuklarına bakan annelerin de sigortalı olması gerektiğini söylüyoruz.

Erişilebilirlik meselesi son derece önemli arkadaşlar. Şimdi, engellilere soruyoruz, diyorlar ki: "Otobüslerde engelliye ayrılan bölüm normal vatandaş tarafından dolduruluyor. Engelli alanı dolu olduğunda şoför bizi almıyor. Orası engelliye ayrılmış bir yer ama çoğu zaman işgal ediliyor." Bir engelli araca bindiğinde ikinci bir engelli asla alınmıyor arkadaşlar, bunu biliyor musunuz? "Halk otobüsleri bizi almamak için görmezden geliyor." "Camilere giremiyoruz, soğukta, sıcakta dışarıda namaz kılıyoruz." diyorlar. "EKPS iyi bir kazanım ama YKS, LGS, üniversite sınavlarında engelli düzeyinde soru yok. Bu sınavlar bize göre uyarlanmıyor, zorlandığımız çok soru oluyor." diyorlar. Kaldırımlar hâlâ düzgün değil, görme engelli vatandaşlarımız da büyük sıkıntı yaşıyor. "Akülü araçla rahatça gezemiyoruz, bir sürü duyarsız vatandaş var." diyorlar.

Şimdi, 27 Aralık 2024'te çıkarılan kanun geriye dönük işletildi ve beş yılda bir araç alma hakları gasbedildi, on yıla çıkarıldı. Önceki günlerde Danıştay bu geriye doğru işletilen yasayla ilgili bir iptal kararı çıkardı ama bu Meclis bununla ilgili bir yasa çıkarmalı arkadaşlar. Engellilere her türlü engeli çıkaran bir iktidarla karşı karşıyayız. Yine, engellilere toplu taşıma becerileri öğretilmeli yoksa bu konuda çok zorluk yaşıyorlar arkadaşlar.

Yine, sağlamcı bir mantıkla bakmamak lazım, engellilerin gözünden bakmak lazım; her şey sağlamlara göre ayarlanmış durumda bu toplumda, engelliler yük olarak görülüyor, buna karşıyız. Bir lütuf olarak üç beş kuruş vererek engellileri kimse susturamaz.

Engelliler konusunda veriler de eksik arkadaşlar, bilimsel veriler eksik olduğu için hizmet de gerektiği oranda verilemiyor. Türkiye'deki engelli çocukların yüzde 70'inin ilköğretimden sonra okulu bıraktığını biliyor musunuz arkadaşlar? Gerisi de sırasıyla sonraki aşamalarda eğitimden ve sosyal hayattan kopuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - AB ülkeleri içinde bu oranın en yüksek olduğu ülke Türkiye. "Ben sınıfta otizmlili çocuk istemiyorum, ben okuluma otizmlili çocuk almıyorum." diyebilen okul idarecilerine ve velilere karşı Millî Eğitim Bakanlığı ne yapıyor, neden net politikalar geliştirmiyor? Özel eğitim sınıflarında sık görülen öğretmen değişimleri önlenmelidir arkadaşlar. Yeni inşa edilecek eğitim mekânları engellilerle birlikte tasarlanmalıdır. Körler için ulaşım araçlarının tümünde iç ve dış sesli tabela sistemleri geliştirilmeli, iş merkezlerinde, AVM'lerde engelli tuvaletler erişilebilir hâle getirilmelidir. Engellilere sosyal danışmanlık bireysel olarak verilmelidir. Nöroçeşitliliği olan çocukların uzman kişilerin refakatinde zaman geçirecekleri mola evleri açılmalıdır sevgili arkadaşlar. İşaret dili öğretmenleri bakanlıklarda daha çok yer almalı.

Cezaevlerinde, bakın, engellilerle ilgili hiçbir husus yok, mahpus engelliler ve onların yakınları çok büyük zorluklar çekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Ayrıca, engellilere rehabilitasyon hizmeti veren merkezler denetlenmeli, çok skandallar var. Geçtiğimiz hafta Urfa'da Poyraz Efe isimindeki 7 yaşındaki otizmlili bir çocuk yanarak hayatını kaybetti. Engellilere bakım hizmeti veren yerlerin sıklıkla denetlenmesi ve iyi hizmet vermesi sağlanmalıdır.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Elif Esen.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ELİF ESEN (İstanbul) - Değerli Başkanım, kıymetli milletvekilleri; YENİ YOL Grubu ve partim DEVA Partisi adına söz almış bulunuyorum.

Yaklaşık üç aydır -üç ayı tamamladı artık- Engelli Sorunlarını Araştırma Komisyonunun 22 üyesinden biriyim. Komisyon başarılı bir çalışma yürütüyor; haftanın üç gününü genellikle toplantılarla, farklı kişi ve kurumları dinleyerek geçiriyoruz. Aynı zamanda saha çalışmaları yapıyoruz, bir kulak oluyoruz ve engelli bireylerle, engelli bireylerin aileleriyle; bu konuyla ilgilenen, sorun çözmeye çalışan dernekleri, kurumları dinliyoruz ve ben bu kurumları dinledikten sonra, üç ayın sonunda Elif Esen olarak YENİ YOL Grubunu temsilen Komisyona kendi öneri raporumu hazırladım ve bugün de kamuoyuna açıklamasını yaptım. Yaklaşık 140 sorun ve bunlara yönelik 452 çözüm önerisi bu raporun içinde yer alıyor, Komisyona teslim ettik ve yine bu çözüm önerilerimizden oluşan 10 maddelik bir kanun teklifini de yine Meclisimize sunuyoruz.

Biliyorsunuz, bu Komisyon çalışmaları bizim YENİ YOL Grubu olarak vermiş olduğumuz araştırma önergesi sonrasında başlamıştı. Görüşmekte olduğumuz araştırma önergesi de yine bu ülkenin uzun süredir ertelenen bir yüzleşmesine işaret ediyor: Engelli vatandaşlarımızın hayatını belirleyen kamu politikalarının yetersizlikleri yeniden üreten bir düzene dönüşmüş olmasını. Türkiye'de yaklaşık 8,7 milyon engelli vatandaşımız var TÜİK verilerine göre. Anayasa'nın sosyal devlet ilkesi ve tarafı olduğumuz Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi erişilebilirlikten eğitime, sağlıktan istihdama kadar tüm hakların eşit koşullarda engelli bireylere de sunulmasını zorunlu kılıyor ancak önerge metninin de altını çizdiği gibi erişilebilirlik düzenlemeleri yaklaşık yirmi yıldır erteleniyor. Binalar, yollar, toplu taşıma, dijital hizmetler ve kamu alanları hâlâ evrensel engellilik tasarım ve erişilebilirlik ilkelerine uygun değil. Oysa erişilemeyen hak hak değildir sayın milletvekilleri. Engelli yoksulluğu ise bu gecikmelerin en ağır çıktısı, bedeli. Önergede belirtildiği üzere destek ödemeleri açlık sınırının bile altında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ELİF ESEN (Devamla) - Ekonomik krizle beraber engelli haneler çok daha derin bir yoksulluğa, kırılganlığa sürüklenmiş durumda. Engelli sosyal yardımları 4.300 ile 6.400 lira arasında değişiyor. Haftayı geçirmeye yeter mi bu miktar sayın milletvekilleri? Oysa sosyal devlet anlayışı, yaklaşımı yardımı değil insan onuruna yaraşır yaşam koşullarını talep eder.

Bir diğer kritik başlık da engelli raporu süreçleri. Raporlar farklı kurumlarda aynı bireye farklı raporlar olarak çıkabiliyor, uygulamalar farklı olabiliyor. Bunun için de Ulusal Engelli Veri Sistemi'nin çok sağlam bir güncellemeye ihtiyacı var. Bakım aylıklarına, bakım maaşlarına da yansıyan hak kayıplarına sebep olunuyor. Biz bu konuyla ilgili de raporumuzda önerilerimizi çok açık ve net bir şekilde ifade ettik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ELİF ESEN (Devamla) - Yine, tıbbi cihaz ve yardımcı teknolojilere erişim de krize dönüşmüş durumda.

Konuşulacak çok şey var ama bu Meclis bu kadar süreyle bunları çözmeye ne yazık ki yeterli çözüm üretemez.

Biz destekliyoruz DEM PARTİ Grubunun önergesini.

Açıklamaları da sosyal medyadan, benim ve YENİ YOL Grubunun raporundan, sorun ve çözüm önerilerimize ulaşabilirsiniz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ali Karaoba. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ KARAoba (Uşak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi ve ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı ve AKP'nin yıllardır ümit verip yok saydığı, sorunlarını görmezden geldiği engelli vatandaşlarımızı 3 Aralık günü nedeniyle saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Üyesi olduğum Engelli Bireylerin Sorunlarını Araştırma Komisyonu uyumlu, ciddi, iyi niyetli bir çalışma yapıyor. Başta Başkan olmak üzere tüm üyelere teşekkür ediyorum.

Evet, Komisyon iyi niyetli ancak asıl çözüm AKP'nin mantalitesini değiştirmekten geçiyor. Ne mi ifade ediyorum: Bakın, geçen yıl engelli tuvaleti talep eden öğrencisinden bağış isteyen rektör hâlâ görevinin başında. Görme engelliler için bin TL maliyeti olan beyaz bastona devlet 42 TL ödüyor. Ömür boyu süren, 18 yaşından sonra da geçmeyen tip-1 diyabetli çocukların sensör paralarını ödemiyoruz. 60 bin TL'lik akülü sandalye için devletin total ödediği 3.500 TL. Devlette istihdam yüzde 3 ama bakanlıklarınız bile buna uymuyor. 17 bakanlığa sordum, rakamlardan bile haberleri yok. Bakın, beş yılda bir araç değiştirme haklarını on yıla çıkardınız; fiyatları nedeniyle, araçlarını koyabilecek SUV araç alamıyorlar. Peki, ne yapabiliriz? Bakın, arkadaşlar, sürekli engelliliği olan vatandaşlarımızın anneleri çok zor durumda, sigortalarını ve emekliliklerini sağlamak zorundayız. Ortez ve protezlerin tüm rakamlarını güncel rakamlar üzerinden vermek zorundayız. Sürekli bakıma muhtaç engellilerin iki üç yılda bir rapor zulmünü sonlandırmak zorundayız. Gasbettiğiniz 2008 öncesi engellilerin emeklilik hakkını geri vermek zorundasınız. Engelliler ehliyet alırken sıkıntı yaşıyor, bunları görmek zorundayız. Hastanelerde görme engelliler için mesaj sistemi ya da anons sistemi zorunlu hâle getirilmelidir. TOKİ'lerde engellilere mutlaka kontenjan tanınmalıdır. Çölyak raporu alanların raporu bir yıldan üç yıla çıkarılıp eziyet çektirilmemelidir. Engelli hakkı kontenjanı mutlaka yüzde 6'ya çıkarılmalı, desteklenmeli ve denetlenmelidir. (CHP sıralarından alkışlar) Tüm şehirlerde ailelerin engelli çocuklarını birkaç saat bırakıp nefes alabileceği mola evleri zorunlu hâle getirilmelidir. EKPS's'de atama oranları artırılmalı, boşta olan çocuklarımıza mutlaka iş sağlanmalıdır. Bakın, engellilere maaş veriyorsunuz, aile geliri üzerinden hesaplıyorsunuz; bir taraftan "Birey olsun." diyorsunuz, öbür taraftan aile geliri üzerinden engellilerin çoğuna maaş vermiyorsunuz. 3 Aralıkta, 10 Mayıs'ta siyasiler tarafından anılan, vaatlerle karınları doyurulan engelliler bu toplumun kamburu değildir; bu toplumun öznesidir, asli unsurudur. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, size birkaç engelli göstermek istiyorum. Forbes dergisine çıkmış, Zülal Tannur; 24 yaşında, görme engelli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİ KARAoba (Devamla) - Sanayi ve Teknoloji Bakanı iki yıl önce sadece TEKNOFEST'te bir mont hediye etmişti; bu ülke bu çocuğa sahip çıkamadı, Silikon Vadisi'nde ve Microsoft'ta çalışıyor; şimdi Engelli Komisyonuna çağırıyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Bakın, Barış Telli; yerli Messi, evet, gol kralı ama geçen yıl şampiyon olduğunda bir bürokratiniz tarafından bile karşılanmadı. Evet, İzmir Büyükşehir Belediyesinde, otizmlili yüzücü Tuna Tunca; hem Cebelitarık Boğazı'nı geçti hem de Manş Denizi'ni geçen tek otizmlili çocuk. Evet, Türkiye'de doktorasını yapan işitme engelli tek kişi olarak Burak Uyanık. Bunlarla gurur duyuyoruz arkadaşlar. Engellilere engel olmazsanız, bunları kambur olarak görmez ve herkese bu fırsatı verirsiniz, tek tip okullar yaparak sosyal yaşam alanları yaratırsanız bu çocukların önünü açarız. Engelliler sizden vaat değil icraat istiyor. Engelliler kambur değildir, bu toplumun öznesidir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Burhanettin Kocamaz.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Değerli milletvekilleri, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün 3 Aralık Dünya Engelliler Günü. Bu vesileyle tüm engelli kardeşlerimizin gününü kutluyor, kolaylıklar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, engelli vatandaşlarımızın sorunları ülkemizin en önemli sorunlarından biri hâline geldi. Başta istihdam olmak üzere engelli vatandaşlarımız ulaşım ve toplumla bütünleşme konusunda büyük sorunlar yaşamakta. Ülkemizde engelli vatandaşlarımızın büyük bir kısmı âdeta evlerine kapatılmış durumda. Bugüne kadar ne yazık ki engelli vatandaşlarımızın ekonomik, sosyal, kültürel ve fiziki altyapı sorunlarının çözümüne yönelik yeterli adımlar atılamadı. Özellikle ağır engelli vatandaşlarımıza hâlen evde genellikle anneleri bakmakta, evde bakım süresi kesintisiz bir şekilde haftanın yedi gününde yirmi dört saat devam etmektedir. Evdeki engelliye bakım hizmeti veren annelerin sosyal yaşamı ve kendisi için ayıracağı zaman maalesef yok, bu kişilere aylık olarak ödenen ücretler de oldukça düşük. Bu nedenle, evde bakım yapan vatandaşlarımız mutlaka sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınmalı ve bu kişilerin primleri SGK tarafından ödenmelidir. Düşük aylıklarının yanı sıra engelliler en büyük sıkıntıyı işsizlik konusunda yaşamaktadır. Engelliler için özel sektörde yüzde 3 ve kamu sektöründe yüzde 4 olan engelli kotaları oldukça yetersiz durumdadır, bu oranların kamuda ve özelde mutlaka artırılması ve kamu tarafından özel sektör kısmının sıkı bir şekilde denetlenmesi gerekmektedir. Engelliliğin değerlendirilmesi için verilen engelli sağlık kurulu raporlarında engellilik oranı hastanelere göre farklılık göstermektedir. Bazı kurumlar engelli vatandaşlardan mevzuata uygun olmayan gerekçelerle gerekli gereksiz yeni raporlar talep etmekte, ayrıca engelli sağlık raporları ücretli olarak verilmektedir, engelli sağlık raporu her koşulda ücretsiz olmalıdır. Ayrıca, engelli vatandaşlarımızın zorunlu olarak kullandıkları tıbbi malzemelerden ve ilaçlardan katkı payı alınması da engelliler için büyük bir yük hâline gelmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - Özel ve kamu toplu taşıma araçları dâhil tüm yaşam alanlarının erişilebilirliği konusundaki kanunun uygulama tarihi 2012 yılından itibaren sürekli olarak ertelenmektedir. Uygulama tarihi son olarak 2026 yılına ertelenmiştir. Engellilerin tüm yaşam alanlarına rahatlıkla erişiminin sağlanması amacıyla ertelenmeden, bir an evvel eksiklerin giderilmesi hâlinde caydırıcı cezai müeyyidelerin uygulanması beklenmektedir.

Değerli milletvekilleri, Engelli Vatandaşlarımızın Toplumsal Hayata Katılımlarının Güçlendirilmesi, Karşılaştıkları Sorunların Tespit Edilmesi ve Bu Sorunlara Kalıcı Çözümler Üretilmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu temmuz ayından bu yana çalışmalarını sürdürmektedir. İYİ Parti Grubumuz adına ben de bu Komisyonun bir üyesi olarak toplantılara katılıyorum. Kamu kurum ve kuruluşları ile belediyelerin yanı sıra sivil toplum kuruluşlarından konunun muhataplarını Komisyona davet ederek yaşadıkları sorunları birinci ağızdan dinleme imkânı bulduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - Ayrıca, konuyla ilgili olarak yapılan örnek çalışmaları bizzat yerine giderek inceliyor ve tek tek tespit ediyoruz. İlk tespitlerimize göre yapılan işlerin yanında çok daha fazla yapılamayan işlerin ve çözüme kavuşturulamamış taleplerin olduğunu biliyoruz. Önemli olan, komisyon kurmak değil komisyonda alınan kararları ve hazırlanan raporu ciddiye alıp gereklerini yerine getirmektir diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Fatma Öncü.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. 3 Aralık Engelliler Farkındalık Günü olarak bugün burada DEM PARTİ Grubunun vermiş olduğu öneri üzerine söz almış bulunuyorum.

Sizlere hakikaten konuşmamın başında teşekkür etmek istiyorum çünkü çok önemli bir farkındalık oluşturduk Engelli Komisyonuyla. Tüm partilerin siyasetüstü katılımıyla tamamen kapsayıcı ve pozitif katkılarından dolayı her birine ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Malumunuz, bu konu sosyal anlamda gerçekten dünyanın her ülkesinin son dönemlerde özellikle gündeme aldığı bir konu çünkü dünya nüfusu dönüştükçe engelli oranı da artıyor. Sadece doğumdan kaynaklı değil, savaşlar da engellilik oranının çok büyük anlamda artışına sebep oluyor. Örneğin, Filistin'de 75 bin insan engelli olarak hayatına devam etmek zorunda kaldı. Bizler parti kurulurken AK PARTİ'nin kurulumunda sosyal anlamda kapsayıcı, katılımcı bir anlayışa sahip olduğumuz için başta kurucumuz olarak engelli bir arkadaşımızın yer almasını sağladık. Tam yirmi üç yıldır haklarımızı, engellilerin kendi haklarını savunması için her dönem grubumuzda engelli bir milletvekilimiz bizlerin haklarını temsil etmiş durumda. Elbette bu dönüşüm ve değişimin de bir dahaki dönemde -sizler bugün görüyorsunuz ki çok samimi ve içten bu konuda hak savunucusu pozisyonundasınız- gelecek dönemde umuyorum ki temsil noktasında da bu samimiyetinizi bizlere yansıtırsınız.

Değerli arkadaşlar, dünya dönüşüyor dedik. Dünya dönüşürken Türkiye de yirmi üç yıl bu alanda hızlı bir şekilde değişiyor; gerek eğitimde gerek sağlıkta gerek siyasette gerek erişimde gerek bakım konusunda, birçok alanda onlarca, binlerce değişiklik yaptık ve bunların da uygulaması konusu son derece uluslararası alanda kabul görmüş ve dünyanın başta gelen ülkelerinden biriyiz. Yakın zamanda da sizlerin bildiği gibi -bilemiyorum takip ediyor musunuz- Türkiye bu anlamda raportör olarak seçildi. İsviçre, Kenya ve Türkiye olmak üzere İnsan Hakları Demokrasi Komisyonunun çatısı altında, engelli bireylerin hak savunuculuğu konusunda Türkiye raportör olarak görev yapıyor. Elbette, biz de ülkemizi doğru şekilde, güzel bir şekilde burada temsil edeceğiz; bundan müsterih olun isterim.

Şimdi, az önce milletvekili arkadaşlarımız sayısal anlamda birtakım rakamları söylerken... Anlıyorum, onlar da tamamen bizim hayatlarımızın daha iyi koşullara erişmesi konusu için mücadele ediyor. Elbette ki bu çünkü insani bir durum, anayasal bir hak aynı zamanda; bizlere verilen haklar bir ayrıcalık değil, bir imtiyaz değil, bir bağış değil, yardım değil; tamamen biz de vatandaşız ve vatandaşlık hakkımızı burada konuşuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Bizlerin tabii ki değişen dünyadan kaynaklı ihtiyaç kalemleri elbette ki değişiyor, her alanda olduğu gibi; kadında, çocukta, yaşlıda olduğu gibi engelli vatandaşlarımızın da ihtiyaç kalemleri dönüşüyor, değişiyor. En basiti, eğitim konusunda -ben de geçmişte buna maruz kalmış bir vatandaşınız olarak- yüzde 5'lerden bugün 514 bin çocuğumuzu biz kaynaştırmalı eğitimle eğitime dâhil ettik. Meslek açısından biraz önce Cumhuriyet Halk Partili hatibimiz bize birkaç fotoğrafı gösterdi. Sizlerin bilmiyorum haberiniz var mı ama bugün bizim Başkanlığımızı yapan, Engelli Komisyonu Başkanlığımızı yapan Sayın Bakanımızın da bu alanda katkılarıyla paralimpik konusunda Türkiye dünyada 1'incidir arkadaşlar; engelli sporcuları destekleme olsun, ücretsiz eğitimleri olsun, taşıması olsun; uluslararası alanda onları her yönüyle destekleyen, en başta gelen ülkedir. Sayın Bakanımıza da buradan çok teşekkür ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu alanda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

Size tekrar söz veriyorum.

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Ayrıcalığınızdan dolayı çok teşekkür ediyorum. Sağ olun Sayın Başkanım.

Öncelikle, yasal olarak 2005 yılında bir kanun olarak çerçevemiz çizildi bizlerin. Elbette ki onun sonrasında Anayasa'da tanımımız netleşti. Onun sonrasında biz bir Bakanlık çatısı altında genel müdürlüğe sahip olduk. Bu çok değerli ve çok kıymetli. Oradan sonra, evet, yolumuz çok uzun arkadaşlar ama bakım konusunda biz binlerce çocuğumuza hem kamu kurumları hem özel kurumlar aracılığıyla bakım veriyoruz, anneleri destekliyoruz, annelerin erken emekli olmalarına yönelik kanunu çıkardık ve sadece bu yıl 38 milyar vergi muafiyetinden yararlandık. Bu dönem Aile Bakanlığımız bu alana 126 milyar lira bütçe ayırdı. Yadsınamayacak çok önemli hizmetler yapıyoruz ama Komisyon olarak da Sayın Jülide Bakanımıza, Ayşe Keşir Başkanımıza, 22 üye arkadaşımızın her birine, bütün partilere bu konuda tamamen siyasetin üstünde -siyasetüstü- destek verdikleri için minnettārım.

Saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunacağım ancak yoklama talebi var.

Sayın Başarır, Sayın Taşkent, Sayın Gürer, Sayın Tahtasız, Sayın Ersever, Sayın Genç, Sayın Yontar, Sayın Karakoz, Sayın Ösen, Sayın Bakırloğlu, Sayın Ocaklı, Sayın Öztürkmen, Sayın Ağbaba, Sayın Sümer, Sayın Aygun, Sayın Zeybek, Sayın Rızvanoğlu, Sayın Tanrıkulu, Sayın Adıgüzel, Sayın Avşar.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.57

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.12

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Nermin YILDIRIM KARA (Hatay), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 24'üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, toplantı yeter sayısı yoktur.

Yapılan ikinci yoklamada da toplantı yeter sayısı bulunamadığından, alınan karar gereğince, kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 4 Aralık 2025 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.17